

ლ լ լ
Տ ա չ յ ն օ ձ

Խոհեմալուացիանա

Леонид Калистратович
ГАБУНИЯ
БИОБИБЛИОГРАФИЯ

ՀՀԱՅՈԱՀԱՅԱ

ՀԵՅՆԻԵՐԵԲԱ

1989

ლ յ տ

Ֆ ա յ ն ե ս

Առևիմ լուսադրություն

Ճամբար ՀՀ ՀՀ ՀՀ
առևիմ լուսադրություն

1989

Լ ե օ հ ս ձ

Տ ա ն ս չ ս ի յ

Բաօմական գրաքանակ

Առևիմ լուսադրություն
ՀՀ ՀՀ ՀՀ ՀՀ
առևիմ լուսադրություն

Տ ա ն ս չ ս ի յ

1989

ცნობილი ქართველი პალეონტოლოგის, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოს ლეიტ გამუნას ბიობიოლოგიურის მოიცავს 1947—1982 წლების მისაღას: სამეცნიერო შრომებს, რეცენზიებს და გამოხატურებებს ამ შრომებზე.

ლ. გამუნას რედაქციით გამოცემულ შრომებს, ლიტერატურას და მის შესახებ.

შავალა განლაგებულია ქრონილოგიურ-ანბატური რიგით. ზოთობილობრივის წინ უძღვის ლ. გამუნას სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოქლე მიმოხილვა, ცხოვრების და მოლგვეობის ძირითადი თარიღები. ერთვის შრომების ანაზური და სახელთა საძიებლები.

Биобиблиография видного грузинского палеонтолога, академика АН Грузинской ССР Л. К. Габуния, содержит материал, охватывающий 1947—1987 годы. Прилагаются алфавитный указатель трудов и научные труды с указанием отзывов и рецензий на них, труды, изданные под редакцией Л. К. Габуния и литература о нем.

Материал расположен в хронологическо-алфавитном порядке. Биобиблиографии предпослан краткий очерк научной и общественной деятельности Л. К. Габуния, основные даты жизни и деятельности. Прилагаются алфавитный указатель трудов в именной указатель.

ზოთობილოგიური სერიის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: გ. ჭიმიძე (მთ. რედაქტორი), ა. ფაქიძე, ლ. გამუნას, ვ. გომელიური, თ. თბილია, შ. ძებილია, ა. გაგარინი, გ. ციცელია, მ. დარიალია, გ. ლომიძე, ს. ხადური, ხ. გრძელება (მდივანი), ვ. ახალიაძე, შ. შენგალია, რ. გრიგორია

შემცვევები: ე. იმანიშვილი

ტერმინოლოგია: ნ. გურგენიძე

ბიბლიოგრაფიული რედაქტორი: გ. ბარკავა

Главная редакционная коллегия биобиблиографической серии: Г. Н. Джигладзе (глав. редактор), А. М. Аракидзе, Л. К. Габуния, В. И. Гомелаури, Т. Н. Овдани, Ш. В. Дзиадзигури, А. Л. Цагарели, Г. В. Цицишвили, М. К. Дараселия, Дж. Г. Ломишвили, С. А. Хадури, Н. А. Гургенидзе (секретарь), В. Я. Ахаладзе, Ш. И. Шенгелиа, Р. М. Григориа.

Составитель: Э. Е. Иманишвили

Редактор: Н. А. Гургенидзе

Биобиблиографический редактор: М. И. Баркова

4406000000
ვ 109—89 © გამოცემობა „მეცნიერება“ 1989

ISBN 5-520-00361-0
M 607(06)—89

ლეიტ გამუნას

(სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა)

ლეიტიდე (ლეი) კალისტრატეს ძე გამუნას ძუძუმწოდერთა პალეონტოლოგიისა და კაინზოურის სტრატიგრაფიის ერთ-ერთი ყველაზე თვალსაჩინო მკვლევართაგანია საბჭოთა კავშირში. მისი მეცნიერებული მოღვაწეობის სფერო, მესამეულ ძუძუმწოდერთა სისტემატიკის, მორფოლოგიის, ევოლუციისა და პალეოგეოგრაფიის გარდა, მოიცავს პალეოიქნოლოგიას, კაინზოურის კონტიერნტური დანალექი წარმონაქმნების სტრატიგრაფიას, მეცნიერების ისტორიას.

ლ. გამუნას დაიბადა 1920 წლის 13 სექტემბერს ორეტესუში, კიმბირისა და კავკასიის გეოლოგიის მკვლევარის, ქართული გეოლოგიური სკოლის ერთ-ერთი ფუძემდებლის კალისტრატე ესტატეს ძე გამუნასის ოჯახში. თბილისის მე-14 საშეალო სკოლის დამთავრებისთანავე, 1938 წელს მან კირვეს სახელობის საქართველოს ინდუსტრიული ინსტიტუტის სამთო ფაკულტეტზე განაგრძო სწავლა. აქ მას პალეონტოლოგიას აწავლიდა ცნობილი საბჭოთა მეცნიერი ლეი დავითაშვილი, რომელიც შემდგომ მის მიერებე შექმნილ პალეობილოგიის ინსტიტუტს ჩაუდგა სათავეში. ზედმიწევნით ერუდირებულ ბრწყინვალე მეცნიერთან ურთიერთობამ აღუძრა ლეი გამუნას ინტერესი ნამარხ ირგანიზმთა სამყაროსადმი.

1944 წელს, საქართველოს ინდუსტრიული ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ, ლეი გამუნას ამავე ინსტიტუტის ასპირანტურაში შევიდა „პალეონტოლოგიის“ სპეციალობით. აქ მომავალმა მეცნიერმა, ლეი დავითაშვილის ხელმძღვანელობით, დასავლეთ საქართველოს პლიოცენის ოსიგდულიანებისა და მუცელფეხიანების შესწავლის მოჰკიდა ხელი. მან 1946 წელს დაიცა დისტრიცია გეოლოგიურ-მინერალოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაბოვნებლად. ეს ნაშრომი აფხაზეთის, სამეცნიერო და გურიის მოლუსურ ფაუნითა ბიოსტრატიფრაფიულ პარალელიზაციის მოედნენ.

1947 წლის დასაწყისში ლ. გამუნას საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გეოლოგიისა და მინერალოგიის ინსტიტუტში უმცროს მეცნიერ თანამშრომლად დანიშნეს. იმსტიტუტში მუშაობისას

იგი პირველად დაინტერესდა ხერხემლიანთა პალეონტოლოგით. ამას-თან დაკავშირებით ხანგრძლივი ვადით მიავლინეს მოსკოვში, სადაც საბჭოთა კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის პალეონტოლოგიის ინსტიტუტში ელდარის (აღმოსავლეთ საქართველო) პიარიონების ნაშთების შესწავლას შეუდგა. მალე დაავალეს მას ვ. კოვალევსკის ცხენისმიგვართ პალეონტოლოგიური ისტორიისადმი მიძღვნილი შესანიშნავი მონოგრაფიის ფრანგულიდან რუსულად თარგმნა და გამოსაცემად შომზადება. ეს მონოგრაფია დაიბეჭდა კიდეც 1948 წელს მოსკოვში სერიით „მეცნიერების კლასიკოსებით“. ამავე წელს ლ. გაბუნიამ სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ბუნებისმეტყველებისა და ტექნიკის ისტორიის ინსტიტუტში მოაწყო ვ. კოვალევსკის ცხოვრებისა და მეცნიერული მოლვაწეობისადმი მიძღვნილი გმოფენა, რომლის დეტალური გეგმის მეცნიერული და ლიტერატურული დამტუავება მას ჰქონდა დავალდებული. ეს გამოფენა ჩამდენიმე წელიწადის ამშენებლა სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ბიოლოგიის განყოფილების კედლებს.

1948 წლის დამლევს ლ. გაბუნია თბილის დაბრუნდა და განაგრძო საბჭოთა კავშირის პიარიონების შესწავლა, რაც ჯერ კიდევ მოსკოვში ჰქონდა დაწყებული. 1951 წელს იგი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ახლად შექმნილი პალეობიოლოგიის სექტორის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელია. ამავე წელს მან პალეონტოლოგიური ექსპედიცია მოაწყო აღმოსავლეთ საქართველოში და დასრულა სათაფლიის ცარცულ დინოზაერთა ნაკვალევის შესწავლა.

1953 წ. მარტში საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გეოლოგიურ ინსტიტუტში ლეო გაბუნიამ წარმატებით დაიცვა საღოქტორო დისერტაცია — „პიარიონების ისტორია (სსრკ ნეოგენის მასალების მიხედვით)“. 1957 წელს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პალეობიოლოგიის ინსტიტუტში მან ჩამოაყალიბა ხერხემლიანთა პალეობიოლოგიის განყოფილება, რომელსაც თითქმის ოცი წელი ედგა სათავეში. 1959 წ. წოებრიდან ლ. გაბუნია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გეოლოგიისა და პალეონტოლოგიის კათედრის პროფესორია. ამ კათედრაზე ის პალეონტოლოგიის კურსს კითხულობდა და სტრატიგიალიური პალეონტოლოგიის პრაქტიკულს წარმართავდა. კითხულობდა აგრეთვე ლექციათა კურსს — „პალეონტოლოგიის თეორიული პრობლემები“. 1961 წელს ლ. გაბუნია საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორსპონდენტად, ხოლო 1969 წელს აკადემიკოსად იირჩიეს.

1976 წელს ლ. გაბუნიას ირჩევნ საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ბიოლოგიის განყოფილების აკადემიკოს-მდივნად, 1977 წელს — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პალეობიოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორად.

ლ. გაბუნიას სამეცნიერო-ორგანიზაციული მოღვაწეობა უკანასკნელი 10 წლის მანძილზე მნიშვნელოვნად გაფართოვდა. 1977 წელს იგი საქართველოს გეოლოგიური საზოგადოების პრეზიდენტად იირჩიეს, 1979 წელს კი სათავეში ჩაუდგა გრძელვადიანი საერთაშორისო პროგრამის „მაბ“ (აღამიანი და ბიოსფერი) საქართველოს ჩესპუბლიკურ კომიტეტს, ხოლო სულ მალე — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმთან არსებულ ბუნების დაცვის ჩესპუბლიკურ კომისიასაც (1980 წლიდან მოყოლებული იმ კომისიის ყოველწლიური გამოცემის „საქართველოს ბუნება“ რედაქტორია). 1980 წლიდან ეს ლ. გაბუნია საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სარედაქციო-საგამომცემლო საბჭოს ბიოლოგიის, მედიცინისა და სოფლის მეურნეობის სექციას ხელმძღვანელობს, ხოლო 1986 წლიდან სამეცნიერო-პოპულარული სერიის რედაქტორების თავმჯდომარეა. ამავე დროს იგი „საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბის“ მთავარი რედაქტორის მოადგილე და სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის „პალეონტოლოგიური უკრნალის“ და „საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნეს“ ბიოლოგიის სექციის სარედაქციო კოლეგიების წევრიცადა, ამასთან, ლ. გაბუნია ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის სარედაქციო კოლეგიის წევრი და ბიოლოგიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარეა.

ლ. გაბუნიას პალეონტოლოგიური გამოკვლევები შემდეგნაირად შეიძლება დაჭვუდეს.

1. ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს ა დ ა ს ს რ კ ს ა მ ს რ ე თ ზ ო ლ ი ს ა დ-ჩ ე მ ე ს ა მ ე უ ლ ი ძ უ ძ უ მ წ ი ვ რ ე ბ ი ს ა დ მ ი მ ი ძ ლ ვ ნ ი ლ ი ნ ა შ რ ი მ ე ბ ი . ს ს რ კ ა ვ შ ი რ ი ს პალეოგენურ ხერხემლიანთა შესახებ ლ. გაბუნიას გამოკვლევებს შორის ცენტრალური დაგილი უჭირავს მის კაპიტალურ ნაშრომს — „ბენარის ოლიგოცენურ ხერხემლიანთა ფაუნა“, რომელსაც საფუძვლად დაედო ახალციხის ჩაიონში მის მიერ შესრულებული მრავალწლიანი გათხრების შედეგად მოპოვებული მასალა. ეს მომავალი, რომელსაც 1966 წ. მოსკოვის ბუნებიმეტყველთა საზოგადოების პრემია მიეკუთვნა, პალეონტოლოგიური და გეოლოგიური კელევის იშვიათი შეხამებაა. მასში კავებისისა და სსრ კავშირის მთელი ეკონომიკული ნაწილისათვის პირველადაა დადგენილი ნამარს ხერხემლიანთა ისეთი ჯუფების არსებობა (სხიზოთერიუმები, ანთაკერთერიუმები, ჰინოდონტერიუმები, ენტელოდონტერიუმები და სხვა), რომელიც მანამდე ან მხოლოდ ცენტრალურ აზიასა და ყაზახეთში გვხვდებოდნენ, ან დასავლეთ ეკროპაში. განსაკუთრებით მნიშვნელოვნი იყო ეს ინდიკითორიუმების, ანუ გიგანტური მარტორქების, აღმოჩენა, რომლებსაც აღრე წმინდა აზიურ ჯუფად მიიჩნევდნენ. ბენარის ფაუნის მონოგრაფიული და შესწავლამ შესაძლებელი გახდა არა მარტო ტმელეთის ხერხემლიანთა განსაკუთრებული, გვიანოლიგოცენური კომ-

კლექსის გამოყოფა, არამედ პროექტების იმ კონცრეტული გზის შონიშვნაც, რომლის მეშვეობითაც ხარუიალდებოდა ევროპისა და აზრის ძლიერწოვართა ფუნქციების გაცემა. წიგნში მოცემულია შესწავლილობის ძლიერწოვის პალეოლითური ანალიზი და დაღვენილია მის ცალკეულ წარმომადგენელთა ბირსტრატიგრაფიული ჭიდვები.

ლ. გამუნიამ პირველმა დაადგინა ტრანსილვანიაში ინტრიკოფერიუმების არსებობა (ეს გიგანტური მარტორექტბის დასაცლებისაცენ გვერცელების უკიდურესი წერტილია). მის სახულითი დაკავშირებული ხელკორორიდების უქველუსი წარმომადგენლის აღმოჩენა და სავლეთ საქართველოს (ვანი, აჭარა) ეოცენში. შრომათა ამავე ჯგუფს მიეკუთხება ლ. გამუნიას მიერ შესრულებული ბელგიის ოლოგოცენური ტონგრიცერისის რევიზია, რომლის შედეგად გაირჩეა ამ დავით სებური კენტრიკერისნაც სიახლოეს ტაირისინაირებთან.

ერთ-ერთი კველაზე მნიშვნელოვანია ზაისანის ლრმულის (აღმ. ყაზახეთი) პალეოგენური ძუძუმწოვერებისადმი მიძღვნილი შრომათა სერია. მან ჯერ კიდევ 1961 წ. დააღმინა საქართვა კავშირისათვეს უქველუს შეაეოცენურ ძუძუმწოვართა კომპლექსი, რომელიც გამოჰყო აბიდის ფაუნის სახელით. პირველად იყო ნაჩვენები, რომ ჩვენი ქვეყნის აზიური ნაწილის ტკრიტორიაზე ბინადრობდნენ. პანტოლონტებისა და ღინოცერატების რიგებისა და იზექტოლოფიდებისა და ჰელალეტიდების ოჯახების წარმომადგენლები. ამას მოჰყვა ახალი აღმოჩენები, რომელთაც შესაძლებელი გახადეს ლ. გამუნიას მიერ სარგამისის კომპლექსის სახელით გამოყოფილი უფრო გვანდდელი შეუარეოცენური ფაუნის ხისიათის გარევევა ამ ფაუნის შემადგენლობაში შედიან თავისებური დიხობუნიდები, კონდილართრები, არქული ჰირაკოლონტი და ტაპირისიმაგვარი, რომელთა ასებობა საბჭოთა კავკირში პირველად ლ. გამუნიამ დაადგინა. ამის შემდეგ მანვე გაარკვია ზოგიერთი თავისებურება ზაისანის ლრმულის გვიანელცენური. და ოლიგოცენური კომპლექსებისა, რომელთა ზოგიერთი წარმომადგენეტი მეცნიერებისათვის ისევე ახალი აღმოჩნდა. ამ უკანასკნელთაგან განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსა ჩანთოსნის პირველი მონაპოვარი აზიაში (შესწავლილია ნ. შევირევას და ვ. გამუნიასთან ერთად), რაც შეუს ჰელენ ძუძუმწოვართა ამ უქველუსი ჯგუფის წარმოშობის სტრიქისა და მიგრაციის გზებს, და აზიაში პალეოგნისათვის პირველად თხენცლისებრთა წარმომადგენლის ნაშთების პოვნა. უშაუდებას იმსხურებს აგრეთვე ზაისანის შეუალიგოცენზე ამამრეტბის (ხელფრთიანთა პირველი მონაპოვარი საბჭოთა კავშირის, პალეოგენში) და ზოგიერთი არქული მწერიჭამიისა დადგენა (ვ. გამუნიასთან ერთად). უდავოდ დიდად მნიშვნელოვანია ლ. გამუნიას მთლიანობინდელი შრომები ზაისანისპირეთის ობაილამდელ ძუძუმწოვართა

კომპლექსის შესახებ, რომელიც გვიანებილეოცენურით თარიღდება. სხვალების ძუძუმწოვართა ამ მცირე კომპლექსს, რომელსაც მცვლევარება ჩაყაყატული უწოდა, ქმნიან დღესათვის ცნობილი კვლაბურ-პატარა ზომის ტაპირისმაგვარი — როდოპაგუსები, ნაირგვარი ჰელალეტიდები, უქველუსი მტაცებლები (მიაციდები), მეტად მცირე ზომისა და უალრესად თავისებური, სავარაუდოდ ლორისმაგარებს მიკუთვნებული, წყვილისტექსნები. ლ. გამუნიას რიგი ნაშრომი მონღოლეთის პალეოცენურ ძუძუმწოვარებს ეძღვნება (ეს გამოკვლევები დ. დაშხევეგასა და სხვა აცტორებთან ერთადა შესრულებული).

2. გამოკვლევები ნეოგენურ ძუძუმწოდები შესახებ. აქ, პირველ რიგში, უნდა ჩამოვთვალოთ საინტერესო აღმოჩენათა მთელი რიგი: აუკნეთის პიპარიონული ფაუნა აღმოსავლეთ საქართველოში, ლისტროიდონისა და ბუნოლისტროიდონის პირველ მონაცოვარი საბჭოთა კავშირში, ყუბანიკერუსი, ანუ რქიანი ლორი, და თავისებური პარალიკოცერუსი ჩრდილო კავკასიის შუა მიოცენში, ფრონეტრიაგუსი — აღმოსავლეთ საქართველოს გვიან მიოცენში და სხვ. უდავოდ ამ აღმოჩენათა მნიშვნელობა, მაგრამ არანაკლები ღორებულება აქვს მასლის მეცნიერული ანალიზის იმ მაღალ დონეს, რითაც ყოველთვის გამოიჩინება ლ. გამუნიას გამოკვლევები.

1974 წ. გამოკვეუნდა ლ. გამუნიას წიგნი „ბელომეჩეტსკიას ჩერხემლიანთა ფაუნა“, რომელიც, ისევე, როგორც ბენარის ხერხემლიანთა ფაუნისადმი მიძღვნილი მონოგრაფია, თამამად შეიძლება ჩაითვალოს ახალი ტიპის გეოლოგიურ-პალეობიოლოგიურ გამოკვლევები, მასში, ბელომეჩეტსკის კომპლექსის ყოველი წევრის პალეობიოლოგიური აღწერისა და მისი ძირითადი ეკოლოგიური გეუცემის დახასიათების გარდა, განხილულია ეკიაზის შეამოიცენურ ფაუნებთან ამ ფაუნის კავშირი და მისი ზოგიერთი წარმომადგენლის სტრატიგიკული მნიშვნელობა. დაზუსტებულია ამ კომპლექსის ისეთი დამახასიათებელი ფორმების სისტემიტება, როგორიცაა კავკიზოტერიუმი, ამფიციონი, პერიკროცუტა და სხვ. სპეციალურ სტატიაში, რომელიც მიოცენურ გობიცონის ეძღვნება (ხირგის-ნური, მონღოლეთი), ლ. გამუნია გამოთვალის სავსებით დასაბუთებულ ვალიაუდს ამ თავისებური მტაცებლის სისტემატიკური მდგრმარეობის შესახებ. ლ. გამუნიას იმ ნაშრომებს შორის, რომლებიც ნეოგენურ ძუძუმწოვარებს ეძღვნება, განსაკუთრებულ უშაუდებებს იმსახურებს ფუნდამენტური გამოკვლევას საბჭოთა კავშირებს პიპარიონების შესახებ („პიპარიონების ისტრიონისათვის“. ნაუკა მოსკოვი, 1959). ეს ნაშრომში, რომელსაც ძალიან მდგარო შეფასება მისცა საქ კავშირის ერთ-ერთმა ყველაზე გამორჩენილმა რსტეოლოგმა ვ. გრიმოვჭ, ემიარების სსრ კავშირის სამხრეთიდან მოპოვებული უზარმაშარი ლსტეო-

ლოგიური მასალის პალეობიოლოგიურ შესწავლას. მასში ამ დიდი შასალის ოლტერისა და ჰიპარიონული ფაუნის უმთავრეს აღვილსამყოფელთა გეოლოგიური პირობების გაშუქების გარდა, საინტერესო განზოგადობებიცაა მოცემული, რომლებიც ეხებიან როგორც შესწავლის ფორმათა ბიოლოგიისა და ეკოლუციის თავისებურებებს, ისე მათ ბიოსტრატიგრაფიულ მნიშვნელობასაც. კარგად დასაბუთებულმა, სავსებით სარწმუნო დასკენებმა ჰიპარიონის ცალკეული სახეობების გეოლოგიური ასაკის შესახებ ავტორს მისცეს ერაზისა და ჩრდილო ამერიკის ზედა კაინოზიურის დანაყოფების იმ დროისათვის საკმაოდ დეტალური კორელაციისა და, აგრეთვე, ჰიპარიონების მიხედვით შევი ზღვა-კაბიისზღვის გვიანი მიოცენისა და პლიოცენის კონტინენტური დანალექი წარმონაქმნების დანაწევრების სქემის შედეგის საშუალება. ლ. გაბუნიას ეს წიგნი 1961 წ. ითარგმნა ფრანგულ ენაზე, ხოლო მისი გაფართოებული ავტორეფერატი გამოიცა ჩინურად.

ლ. გაბუნიას პუბლიკაციების ერთი წყება კავკასიის გვიანმიოცენურ და პლიოცენურ ძუძუმწვართა ცალკეულ საინტერესო მონაბოვარს ეძღვნება — სამხრეთულ სპილოსა და სტენონის ცხენს კოსიაკინოდან, გიგანტური დამანების ახალ გვარს ქვებებიდან (თანაავტორი ა. ვეკუა), ქისათიბისა და საროს ჰიპარიონებს, ნამარხ ხორთუმიანებს აღმოსავლეთ საქართველოდან და სხვ.

3. მეოთხე ული ძუძუმწვრებისა და პალეონათრო მონაბოვართა მიეკუთვნება ნაშრომი ტარიბანის სპილოს თითქმის სრულ ჩინჩხხე (ა. ვეკუასთან), ჭუჭა მიმონტხე გორიფან, დასაყლეთ საქართველოს გვიანი პალეოლითის ბეჭვიანი მარტორქისა და წვრილათია ცხენის (*Equis caballus*-ის დამოუკიდებელი ქვესახე) შესახებ, კავკასიონ გვიანპლიოცენურ და აღრეპლეისტოცენურ ძუძუმწვართა ფაუნის ფორმირების ისტორიის ძირითადი ეტაპების შესახებ (ა. ვეკუასთან ერთად) და სხვა. აღნიშვნის ღირსია ა. ვეკუას, დ. თუშაბრამიშვილისა და მ. ნიორაძის თანაავტორობით შესრულებული გამოკვლევები კავკასიაში ჩეანდერტალელის პირველი მონაბოვრის, ჯრუჭულას ნეანდერტალინდისა და საქართველოს ნეანდერტალიდების შესახებ.

ამ ნაშრომებს დიდი მნიშვნელობა აქვთ როგორც პალეობიოლოგიისა და ანთროპოგენის სტრატიგრაფიისათვის, ისე პალეოანთროპოლოგიისა და არქეოლოგიისათვის.

4. შრომები პალეოქნოლოგიასა და ქვეწარმალთა პალეობიოლოგიისა და მიღვნილი საბჭოთა კავშირში ერთად-ერთი მონო-

გრაფიის (1958) აეტორია. მასში, სათაფლიაზაურესის სახელწოდებით გამოყოფილი სათაფლის დინოზაერთა ნაკვალევის აღწერის გარდა, სხვა ქვეყნების მეზოზოურ დინოზაერთა იმ დროისათვის ცნობილი კვალებიც მიმოიხილება და პალეოქნოლოგიური მასალის ზოგადი ეკოლოგიურ-ეტოლოგიური მნიშვნელობის საკითხიცა გარჩეული. ამ ბოლო დროს, ხანგრძლივი ინტერვალის შემდეგ, ლ. გაბუნია კვლავ მიუბრუნდა პალეოიქნოლოგიურ თემატიკას, რაც შეუა აზიაში დინოზაერთა ნაკვალევის დიდ აღგილსამყოფელთა აღმოჩენამ განაპირობა (იგულისხმება უზბეკეთისა და ტაჯიკეთის იურული და კარული ნალექების განსაკუთრებით მდიდარი და მრავალფეროვანი პალეოიქნოლოგიური მასალისადმი მიძღვნილი პუბლიკაციები — ვ. კურბატოვთან ერთად).

ყურადღებას იმსახურებს, აგრეთვე ლ. გაბუნიას ნაშრომები კავკასიაში მოზაზაერის ნაშთების პირველი მონაბოვრისა და ოლიგოცენური გიგანტური კუს შესახებ სამხრეთ საქართველოდან (ვ. ჩხიფაძესთან ერთად).

5. გამოკლევები პალეოცენური შორის და გაბუნიას აღრეული გამოკვლევებით თავმოყრილი: სტატიები საქართველოს აზოვურ ჰორიზონტზე, დასავლეთ საქართველოს შუაპლიოცენური გასტრობოდების ზოგიერთ ჭვეფში ნიუარის შეფერილობის შესახებ, აფხაზეთის აღრეკიმერიული ნალექების თავისებური ფაციესის — მოქვედალუმებიანი შრებისა და დასავლეთ საქართველოს სკულპტურებული ნერიტინიდების ცალკეული ფორმების ეკოლოგიური შესახებ. შუაპლიოცენურ მოლუსკურ ფაუნებს მიუძღვნა მან, აგრეთვე, სპეციალური მონოგრაფია (1951), რომელშიც აფხაზეთის, სამეგრელოსა და გურიის პლიოცენურ ფირფიტლაუზინთა და მუცელფეხინთა მის მიერვე შეგროვილი მდიდარი კოლექციის აღწერასთან ერთად, მათი ბიოლოგიის, ეკოლუციისა და სტრატიგრაფიული გავრცელების საკითხებიც განიხილება. ამ ნაშრომით ავტორმა მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა შუაპლიოცენური მოლუსკების პალეობიოლოგიურ კვლევის საქმეში.

6. შრომები პალეობიოლოგიას თეორიული საკითხისადმი მიღვნილ ლ. გაბუნიას შრომათა შორის განსაკუთრებით გამოიჩინება ეკოლოგიური თეორიის ისეთი ცენტრალური პრობლემებისადმი მიძღვნილი გამოკვლევები, როგორიცაა მოწყდომა და ეკოლოგიური პროცესი. სახეობათა ამოწყდომას იგი მრავალ თავის პუბლიკაციაში ეხება. მაგრამ ერთ-ერთი მისი წიგნი სპეციალურად მოწყდომის პრობლემისადმი მიძღვნილი რუსელესი ქვეწარმავლებისა და ძუძუმწვრების ამოწყდომა, 1969).

შასში, უმდიდრეს პალეობიოლოგიურ გასაღაზე დაყრდნობით, ნაჩვენებია ბიოტური ფაქტორის წამყვანი როლი ორგანიზმთა ამოწყდომაში და დარვინისტული მიღებობის სისტორე ამოწყდობის ისეთი ძნელად ასახსნელი შემთხვევის გარკვევაში, როგორიცაა დინოზარების ამოწყდომა ცარცული პერიოდის დასასრულისათვის. ამ წიგნში — წერდა ლ. დავითაშვილი — ავტორი ჭეშმარიტ დარვინისტულ გვევლინება და მისი წიგნი, ვიმედოვნებთ, ხელს შეუწყობს დარვინიზმის პრესტიჯის აღდგენას.

ლ. გაბუნიას პროგრესისადმი მიძღვნილ პუბლიკაციებს შორის უპირატეს უურადღებას იმსახურებს ის შრომები, სადაც ეს პრობლემა პალეონეროლოგიის მონაცემების შექმნა განხილული. ერთი უკანასკნელთაგანია ბოლო დროს გ. ჭედლიძესთან ერთად გამოქვეყნებული წიგნი ძუძუმწოვართა თვის ტენის ევოლუციის შესახებ (1986), რომელშიც არა მხოლოდ ძუძუმწოვართა ევოლუციაში პროგრესის ნათელი მაგალითებია მოყვანილი, არამედ ევოლუციური პროგრესის ზოგიერთი მნიშვნელოვანი პირობა და კანონზომიერებაა ცაა განხილული. დიდ უურადღებას უთმობს მკვლევარი ბუნებრივ გადარჩევას, კოვალევსკის კანონსა და ზოგიერთ სხვა თეორიულ საკითხს. თეორიულ პრობლემებსვე ეძღვნება დიდსა და მცირე საბჭოთა ენციკლოპედიებში, ფილოსოფიურ ენციკლოპედიაში და სხვა საცნობარო წიგნებში გამოქვეყნებული მისი სტატიებიც (ბრინიშვი, ბუნებრივი შერჩევა, სახეობათა ამოწყდომა, კოვალევსკის კანონი და სხვა).

7. შრომები ბიო- და ქრონისტრატიგრაფიაში. გაბუნიას პუბლიკაციების მოზრდილი სერია ევროპისა და აზიის ხმელეთის ძუძუმწოვართა კანონზოური ფაუნების პარალელიზაციასა და კონტინენტურ წყებათა სტრატიგიული დანაწევრებისა და კორელაციის მასთან დაკავშირებულ საკითხებს ეძღვნება. მას ეკუთვნის, კერძოდ, შრომები შავი ზღვა-კასპიის ზღვის ოლქისა და დასავლეთ ეკროპის გვიანპალეოგენურ ძუძუმწოვართა ფაუნების შეპირისპრების, ოლიგოცენისა და მიოცენის შორის საზღვრის, შავი ზღვა-კასპიის ზღვისა და ხმელთაშუა ზღვის ოლქების ჰიპარიონულ ფაუნათა პარალელიზაციის, ნეოგენისა და ანთროპოგენის შორის საზღვრის, შეუდა ზედა მიოცენის მიწაზე ფაუნის გარდაჭმის შესახებ და სხვ. ამ შრომებმა ფართო აღიარება მოიპოვეს როგორც ჩვენს ჭვეუანაში, ისე მის ფარგლებს გარეთაც (მრავალი მათგანი უცხოეთშია გამოქვეყნებული). აქ განსაკუთრებით გამოიჩინება ეკრაზიისა და ჩრდილოეთ ამერიკის კანონზოური კონტინენტური დანალექი წარმონაქმნების კორელაციისადმი მიძღვნილი შ. რუპინშტეინის თანააკრორობით შესრულებული შრომები. ამ ნაშრომებში პირველად ვხვდებით ეკრაზიის უძველესი ჰიპარიონების

იზოტოპური ასაკის განსაზღვრისა და კონტინენტაშორისი სტრატიგრაფიული კორელაციისა ხერხემლიანთა პალეობიოლოგიისა და გეოქრონოლოგიის მონაცემების ერთობლივი გამოყენების ცდას. მათ მიერ დამუშავებული კორელაციის სქემა ხშირადაა ციტირებული სპეციალურ ლიტერატურაში და გამოყენებულია ა. ლისონისა და დ. პალერის (აშშ) ფართოდ ცნობილ გეოლოგიის კურსში. შორ მანძილზე სტრატიგრაფიული შეპირისპრებისადმი კომპლექსური მიღვომა, როგორც იზოტოპური ასაკის, ისე მაგნიტოსტრატიგრაფიის მონაცემების გამოყენებით, ლ. გაბუნიამ განახორციელა, აგრეთვე, ვ. ვანგენგეიმსა და მ. პეტრერთან ერთობლივ გამოკვლევებში.

8. შრომები მეცნიერების ისტორიის დარგში. შრომათა ამ ჯგუფს მიეკუთხება ზემოთ უკვე მოხსენებული პალეობიოლოგიის ფუძემდებლის ვ. კოვალევსკის მონოგრაფიის (ანკითერიუმის შესახებ) ლ. გაბუნიასეული თარგმანი მისივე კომენტარით (1948). ცოტა მოვეიანებით მანვე ითავა ამ გამოქენილი სწავლულის მეცნიერული შრომების სამრომეულის გამოსაცემად მომზადება (1951—56). მანვე დაწერა, ფართო კომენტარის გარდა, სტატიები ვ. კოვალევსკის გეოლოგიური და პალეონტოლოგიური გამოკვლევების შესახებ და თარგმნა რუსულად. მისი ინგლისურ კაზე გამოქვეყნებული შრომა წყვილჩლიქონებში კიდურთა ადაპტური თუ ინადაპტური გზით ჩელუქციის შესახებ და ნაწყვეტები ცხენისმაგართა ფილოგნისადმი მიძღვნილი თ. ჰაქსილის სტატიისა. ცხადია, არცა გასაკვირი, რომ სწორედ ლ. გაბუნიას დავალა მოხსენებით გამოსვლა ვ. კოვალევსკის ნამარს ძუძუმწოვართა სისტემატიკისა და კლასიფიკაციისადმი მიძღვნილი შრომების მნიშვნელობის შესახებ მეცნიერის გარდაცვალების 75 წლისთვის დაკავშირებულ საიტიდებო სხდომაზე (1958 წ. მოსკოვში, სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პალეონტოლოგიის ინსტიტუტში). მასვე დაუვალა საბჭოთა კავშირში პალეონტოლოგიური მეცნიერების ისტორიის შესახებ კრეცხვით სტატიის დაწერა სპეციალური კრებულისათვის, რომელიც სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობა „ნაუკამ“ ოქტომბრის ჩელოლუციის 50 წლისთვის გამოუშვა.

ლ. გაბუნიას შეცნიერების ისტორიასთან დაკავშირებული გამოკლევების სერიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უქირავს წიგნს „ლუი დოლო“ (1974), რომელსაც საფუძვლად ბუნებისმეტყველების ისტორიის ბრიტუსელის ინსტიტუტში დაცული ლუი დოლოს არქივის გულდასმით შესწავლა დაედო. მასში იღწერილია და დაწერილებით განხილული გამოქენილი ბელგიელი პალეონტოლოგ-დარვინისტის ცხოვრების გზა, მისი მეცნიერული მემკვიდრეობა. განსაკუთრებული უურადღება ექცივა „ეტოლოგიური პალეონტოლოგიისა“ და დოლოს ევოლუციის

კანონების ანალიზს, რომელებმაც უდიდესი გავლენა მოახდინეს ევრო-ლუციური პალეონტოლოგის განვითარებაზე. მონოგრაფიამ იმთავით-ვე მიიპყრო მეითხველთა ფართო წრის ყურადღება. მაღალი შეფასება. მისცეს მას, როგორც საბჭოთა, ასევე უცხოელმა ჩეცენზენტრებმა.

9. მ ე ც ნ ი ე ჩ უ ლ - პ ჳ ც უ ლ ა რ ე ლ ი გ ა მ თ ც უ მ ე ბ ი . ლ. გაბუნია ღიდ ყურადღებას უთმობს მეცნიერული ცოდნის პოპუ-ლარიზაციას. გამოცემათ ამ ჯგუფის შრომები, ძირითადად, ქართულ-ენაზე დაბჭყდილი (ოსტატურად დაწერილი სტატიები და წიგნები. საქართველოს ოლიგოცენურ ძეგლებზე) და პალეონტოლოგის თეო-რიულ პრიბლებზე), ღინოზავრთა ნაკვალევზე, ცხენისმაგვართა ფი-ლოგენეტურ ისტორიაზე და სხვა). მას ჩუსულ ენაზეც აქვს გამო-ქვეყნებული რიგი მეცნიერულ-პოპულარული ნარკვევი. რომელიც შეეხება საქართველოს ოლიგოცენში გიგანტური მარტორქების არსე-ბობას, სათაფლის ღინოზავრთა ნაკვალევს, სახეობათა ამოწყდომას და სხვ. მოსკოვში, 1976 წელს, გამოქვეყნებული მისი ბრძურა სა-ხეობათა ამოწყდომის შესახებ აღინიშნა საკავშირო საზოგადოება. „ცოდნის“ საპატიო დიპლომით. პუბლიკაციათა ამავე ჯგუფს მიეკუ-თონება მისი სტატიები „საბავშვო ენციკლოპედიაში“ (მოსკოვი, 1987). უურნალ „საქართველოს ბუნებაში“ და ახლახან გამოსული მისი წიგნიც „უძველეს ხერხემლიანთა სამყაროში“ (1988).

ლ. გაბუნია აქტიურად მონაწილეობს საქავშირო და საერთაშორი-სო გეოლოგიური თუ პალეონტოლოგიური თაბიირების, კონგრესების, პალეოგენისა და ნეოგენის სტრატიგრაფიის უწყებათშორისი კომისიე-ბისა და სხვ. მუშაობაში. ამჟამად იგი აღიარებულია საბჭოთა კავშირ-ში ერთ-ერთ ყველაზე აეტორიტეტულ სპეციალისტად ნიმარბ ძეგლ-მწოვართა კანონზურის სტრატიგრაფიაში გამოყენების დარგში.

1967 წელს ლ. გაბუნია აირჩიეს ხმელთაშე ზღვის ნეოგენის სტრატიგრაფიული კომიტეტის სამუშაო ჯგუფების „სტრატოტიპე-ბი“ (1971 წლამდე) და „ხერხემლიანები“ წევრად. 1971 წლიდან 1975 წლამდე იგი იყო ამ კომიტეტის აღმასკერის წევრი. 1977 წელს აირჩიეს პლიოცენისა და პლეისტოცენის შორის საზღვრის დამდგრენი ქვე-კომისიის ვიცე-პრეზიდენტად და მიიწვეის ეოლოგიური კორელაციის საერთაშორისო პროგრამის 41-ე პროექტის („საზღვარი ნეოგენისა და მეოთხეულის შორის“) დამუშავებაში მონაწილეობის მისაღებად. 1980 წლიდან იგი აქტიურად მონაწილეობს 174-ე პროექტის („გეო-ლოგიური მოვლენები ეოცენისა და ოლიგოცენის მიჯნაზე“) და-მუშავებაში. 1982 წ. იგი აღიანინის პალეონტოლოგის საერთაშორისო ასოციაციის დამფუძნებელი წევრი ხდება. 1984 წ. ლ. გაბუნიას ირ-ჩევნენ ნეოგენის სტრატიგრაფიის სსრ კავშირის უწყებათშორისი კო-მისიის თავმჯდომარის მოადგილედ. 1985 წელს მას დააკისრეს პალეო-

გენის სტრატიგრაფიის უწყებათშორისი კომისიის კურატორობა ხერ-ხელიანთა დარგში.

აქ იღუ შეცვლებით ყველა იმ საერთაშორისო თათბირისა თუ კონგრესის ჩამოთვლას, რომელთა მუშაობაშიც მიუღია მონაწილეობა. ლ. გაბუნიას. აღვნიშნავთ მხოლოდ, რომ განსაკუთრებით გაცხოველე-ბული კამათი გამოიწვიო მისმა მოხსენებამ ხმელთაშუა ზღვის ნეოგე-ნის სტრატიგრაფიის კომიტეტის IV კონგრესის სესიაზე ბოლონიაში (1967), სადაც სიტყვაში გამოსული ერთხმად აღნიშნავდნენ ნეო-გენის კონტინენტური ნალექების რეგიონთაშორისი კორელაციის მის მიერ წამოყენებული კრიტერიუმებისა და მოხსენებაში ნაჩვენებ პიპა-რიონულ ფასათა ფორმირების ისტორიის ეტაპურობის დიდ მნიშვნე-ლობას. ამავე კომიტეტის ლიონის კონგრესშე (1971) ლ. გაბუნია სამი მოხსენებით წარსდგა, რომელთაც, ასევე, მიიღორეს კონგრესის მონაწი-ლეთა ყურადღება. შევი ზღვა-კაბინის ზღვის უბნის გვიანეა ინოზოურის ცალკეული დანაყოფების ძეგლებზე გამშლექსების მოკლე დაბა-სიათების შემცველი პირველი ორი მოხსენების განხილვის შედეგად, პირველად იქნა წარმოდგენილი შემაგამებელი ცხრილი, რომელშიც, მოყვანილია აღმოსავლეთ პარათეტრისის ნეოგენის უმთავრესი ქვედა-ნაყოფები და მათი კორელაცია დასავლეთ ევროპის შესაბამის სტრატიგრაფიულ ერთეულებთან. რაც შეეხება, ნეოგენური კონტი-ნენტური წყებების სტრატიგრაფიული პარალელიზაციის მიზნით ბიო-სტრატიგრაფიისა და აბსოლუტური ასაკის მონაცემების ერთობლივი გამოყენებისადმი მიღვნილ მესამე მოხსენებას (თანავტორი — მ. ჩუბინშტერინი), მასში პირველად იქნა შემოთავაზებული უძველეს პიპარიონთა იზოტოპური დათარილება (12,5 მილიონი წელი), რაც, ბიო და ქრონოსტრატიგრაფიის სხვა მონაცემებთან ერთად, კონტი-ნენტური წყებების სტრატიგრაფიული პარალელიზაციის მიზნით ბიო-სტრატიგრაფიისა და აბსოლუტური ასაკის მონაცემების ერთობლივი გამოყენებისადმი მიღვნილ მესამე მოხსენებას (თანავტორი — მ. ჩუბინშტერინი), მასში პირველად იქნა შემოთავაზებული უძველეს პიპარიონთა იზოტოპური დათარილება (12,5 მილიონი წელი), რაც, ბიო და ქრონოსტრატიგრაფიის სხვა მონაცემებთან ერთად, კონტი-ნენტური წყებების სტრატიგრაფიული პარალელიზაციის მიზნით ბიო-სტრატიგრაფიის გამოვეუბულ მასალებში („კამათი მოხსენებათა გამო“) აღი-ნიშნა საბჭოთა პალეონტოლოგების მიღწევები და გამოყოფილი იყო, კერძოდ, ლ. გაბუნიას დიდი წვლილი ნეოგენის ძეგლებზე გართხულთა ფაუ-ნების ბიოსტრატიგრაფიულ პარალელიზაციაში. ბრატისლავში (1973) სოციალისტური ქვეყნების გეოლოგთა ნაციონალური კომიტეტის წარმომადგენელთა სხდომაზე ლ. გაბუნიას გამოსვლამ მნიშვნელოვნად განაპირობა საერთაშორისო გეოლოგიური კორელაციის პროექტამაში შეოთხეული პერიოდის ქვედა საზღვრის შესახებ თავდაპირველად უარყოფილი პროექტის (პროექტი 41 „ნეოგენისა და მეოთხეული სის-ტერების საზღვარი“) უტანა, რომელიც, ამის შემდეგ, წარმატებით შემუ-შვდებოდა როგორც ჩვენს ქვეყანაში, ასევე მის ფარგლებს გარეთ.

ხმელთაშუა ზღვის ნეოგენის სტრატიგრაფიული კომიტეტის VI კონგრესშე ბრატისლავში (1975) ლ. გაბუნია ხელმძღვანელობდა რა-

დიორმეტრიული და პალეომაგნიტური მონაცემების სტრატიგრაფიული კონტრაციის მიზნებისათვის გამოყენების თაობაზე გამართულ დისკუსიას, ხოლო მაღრიტში (1976), ნეოგვნური მუჭუმწოვრებბსადმი მიძღვნილ სიმპოზიუმზე, — ხმელთაშუა ზღვის ნეოგვნის ზღვიური და კონტინენტური ნალექების კორელაციის სექტის მუშაობას. ამავე წელს მონცელიეს სიმპოზიუმზე წაკითხულ მოხსენებაში ლ. გამუნიამ პირველად განაზოგადა სსრ კავშირის აზიური ნეტილის ხმელეთის ძუძუმწოვრთა პალეოგვნურ ფაუნათა კვლევის შედეგები. აღნიშვნის ღირსია ის დიდი საშუალო, რომელიც ლ. გამუნიამ შეასრულა ნეოგვნისა და მეოთხეულ სისტემას შორის საზღვრისაღმი მიძღვნილი საერთაშორისო კოლონქვიუმისა (მოსკოვი — კიშინოვი — თბილისი, 1972) და ხმელთაშუა ზღვის ნეოგვნის სტრატიგრაფიული კომიტეტის ბუდა-პეშტის კონგრესის (1986) მიერკავკასიის ექსკურსიების მოწყობასთან დაკავშირებით.

ლ. გამუნია დიდ პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწევა. იგი შერუნველი ომზრდელია, ერთგულად ემსახურება შალალკვალიფიციური ახალგაზრდა მეცნიერული კადრების მომზადებას. პალეობიოლოგის ინსტიტუტში მან შექმნა ხერხემლიანთა პალეონტოლოგის სპეციალისტთა კომპაქტური ჯგუფი, რომელმაც მისი ხელმძღვანელობით არა-ერთი მნიშვნელოვანი გამოკვლევა შეასრულა, როთაც უდაოდ გაამდიდრა პალეონტოლოგიური მეცნიერება. მისი გამოკვლევები ფართოდაა ცნობილი უცხოეთში. როგორც უკვე აღინიშნა. მისი მონოგრაფია ჰიპარიონებზე და განმაზოგადებელი სტრიუბის მოელი სერია კანონზურის ძუძუმწოვრებზე უცხო ენგზეა თარგმნილი და გამოქვეყნებულია საზღვანოებრე. იგი საფრანგეთის გეოლოგიურ და ამერიკის ხერხემლიანთა პალეონტოლოგის საზოგადოებათა უცხოელი წევრია, ადამიანის პალეონტოლოგის საერთაშორისო ასოციაციის დამფუძნებელი წევრი და ომასრულებელი კომიტეტის მუდმივი წევრი. ამასთანავე, ლ. გამუნია ნეოგვნისა და მეოთხეულ სისტემას შორის საზღვრის დამდგენი საერთაშორისო კომისიის ვიცე-პრეზიდენტია და საერთაშორისო კურნალის „ევოლუციური თეორიის“, რომელიც აშშ-ში გამოიცემა, სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

ფართო საზოგადოებრივი და სამეცნიერო-საორგანიზაციო მოღვაწეობის მიუხედავად, რაც ბევრ დროსა და ენერგიის მოითხოვს, ლ. გამუნია არ ანელებს კვლევით მუშაობას. ამაში მას, იშვიათ შრომისმოყვარეობასთან ერთად, საქმიანობის ერთი სფეროდან მეორეზე სწრაფი გადართვის უნარიც უწყობს ხელს.

ლ. გამუნიას მეცნიერული შრომების ეს მოკლე მიმოხილვაც კი ნათელს ხდის, რომ ნამარხ ხერხემლიანთა მრავალი ისეთი ჯგუფის აღმოჩნდითა და შესწავლით, რომლებიც მანამდე არ იყო ცნობილი

არც კავკასიაში და რიგ შემთხვევაში არც აზიაში, მან მნიშვნელოვანი წელილი შეიტანა როგორც პალეობიოლოგიურ მეცნიერებაში, ისე სტრატიგრაფიულ გეოლოგიაში. ცხოველთა ნამარხი ნაშთების უმდიდრესი კოლექციების ანალიზში საშუალება მისცა მას საფუძვლიანად დამუშავებინა პალეობიოლოგის ისეთი ზოგადი საკითხები, როგორიცაა სახეობათა ევოლუციური პროგრესი, ორგანიზმთა ცვალებადობა გეოლოგიურ წარსულში და სხვ. ლ. გამუნია არ ითარგლება სპეციალური გამოკვლევებით. მას უფრო ზოგადი მნიშვნელობის სამუშაოებიც აქვს შესრულებული: ვ. კოვალევსკის „მეცნიერულ შრომათა“ სამორმეულისა და სსრ კავშირში პალეონტოლოგის ისტორიის საკმაოდ დეტალური ნარკვევის გამოქვეყნება, ლუი ლოლოს მეცნიერული მოლვაწეობის გამოკვლევა და სხვ. დაბოლოს, მას ეკუთვნის ბრწყინვალე გამოკვლევები კონტინენტობრივი სტრატიგრაფიული კორელაციისათვის და ამსოლუტური წელთაღრიცხვის მონაცემების ერთობლივი გამოკვლევების დარგში, შესრულებული მ. რუბინშტრეინთან ერთად.

ეს ბიოგრაფიული ნარკვევი არ იქნება სრული, თუ არ შევეხეთ ლ. გამუნიას ზოგიერთ პირად თვისებას. იგი გამოიჩინევა თავმდაბლობითა და თავაზიანობით, იუმორითა და გულევთილობით, რაც არ უშლის იყოს პირნციპული და მომთხოვნი როგორც ამხანაგების, ისე პირეველ რიგში, საკუთარი თავის მიმართ. მისი ინტერესების არე არასოდეს შემოფარგლულა ბიოლოგიითა და გეოლოგიით. იგი კარგად იცნობს დასავლეთ ევროპის ლიტერატურას, მხატვრობასა და მუსიკას. ცოტამ თუ იცის, ალბათ, რომ ლ. გამუნიას წიგნებში ილუსტრაციების უმრაველებობა მის მიერვეა შესრულებული (ამასთან თავისი დონით ეს ილუსტრაციები იშვიათად თუ ჩამორჩება პროფესიონალი მხატვრების ნახატებს). დაბოლოს, ერთი-ორმა თუ იცის, რომ ქართულ პრესაში ზოგჯერ გამოჩნდება ხოლმე მისი მცირე ესეიონ ფანტასტიკური მოთხოვნაც კი, რომლებშიც მულავნდება აეტორის დაცვეწილი ლიტერატურული გემოვნება. ჩვენთვის ისიცაა ცნობილი, რომ სიქაბეკეში იგი სერიოზულად იყო გატაცებული ჭაღრაკითა და საქანდ ძლიერ პირველთანრიგოსნად ითვლებოდა.

ლღეს ლეო გამუნია კვლევინდებურად შრომობს პალეობიოლოგიური მეცნიერების ასპარეზზე. დიდი გამოცდილება და მრავალმხრივი ცოლნა უადივლებს მას მარჯველ და წარმატებით შეუთავსოს ერთმანეთს საზოგადოებრივი საქმიანობა და დაბაზული მეცნიერული მუშაობა.

2. ლ. გამუნია

გურამ მელაძე

ЛЕОНИД (ЛЕО) КАЛЛИСТРАТОВИЧ ГАБУНИЯ

(краткий очерк научной и общественной деятельности)

Леонид (Лео) Каллистратович Габуния — один из наиболее крупных специалистов по ископаемым млекопитающим и стратиграфии кайнозоя в СССР. Сфера его научной деятельности составляют систематика, морфология, эволюция и палеогеография третичных млекопитающих, палеоихнология, палеоантропология, стратиграфия континентальных осадочных образований кайнозоя, история науки.

Л. К. Габуния родился 13 сентября 1920 г. в Иркутске, в семье исследователя геологии Сибири и Кавказа, одного из зачинателей геологии в Грузии Каллистрата Евстафьевича Габуния. После окончания средней школы в Тбилиси Л. К. Габуния поступил в 1938 г. на горный факультет Грузинского индустриального института им. С. М. Кирова, где палеонтологию преподавал известный советский палеонтолог Л. Ш. Давиташвили, возглавивший впоследствии созданный им же Институт палеобиологии АН ГССР. Общению с этим блестяще эрудированным и влюбленным в палеонтологию ученым обязан он возникновением интереса к миру ископаемых организмов.

Закончив в 1944 г. Грузинский индустриальный институт, Л. К. Габуния поступил в аспирантуру того же института по специальности «палеонтология». Здесь он под руководством Л. Ш. Давиташвили изучал палеобиологию плиоценовых пластинчатожаберных и брюхоногих Западной Грузии и уже в 1946 г. защитил диссертацию на соискание ученой степени кандидата геолого-минералогических наук, посвященную биостратиграфической параллелизации среднеплиоценовых фаун моллюсков Абазии, Мегрелии и Гурии. В начале 1947 г. он получил приглашение на должность младшего сотрудника Института геологии и минералогии АН ГССР. Работая в Институте, Л. К. Габуния впервые заинтересовался палеонтологией позвоночных, в связи с чем был командирован на длительный срок в Москву в Палеонтологический институт АН СССР. Здесь он стал посещать большой практикум сравнительной анатомии позвоночных в МГУ и приступил к изучению коллекции ископаемых остатков гиппарионов из Эльдара (Восточная Грузия). Вскоре ему поручили перевести с французского на русский язык и подготовить к печати замечательную монографию В. О. Ковалев-

ского о палеонтологической истории лошадиных, изданную в Москве в 1948 г. в серии «Классики науки». В этом же году он организовал в Институте истории естествознания и техники АН СССР выставку, посвященную жизни и научной деятельности В. О. Ковалевского. Им была выполнена научная и литературная обработка детального плана выставки, украшившей в течение нескольких лет стены помещения Отделения биологии АН СССР.

В конце 1948 г. Л. К. Габуния возвратился в Тбилиси, где он продолжил начатую в Москве работу по изучению гиппарионов СССР. В 1951 г. он стал старшим научным сотрудником новообразованного Сектора палеобиологии АН ГССР. В этом же году он организовал палеонтологическую экспедицию в Восточной Грузии и закончил исследование следов меловых динозавров Сатаплиа. В марте 1954 г. он успешно защитил в Геологическом институте АН ГССР докторскую диссертацию «История гиппарионов (по материалам из неогена СССР)». В 1957 г. Л. К. Габуния создал в Институте палеобиологии АН ГССР Отдел палеобиологии позвоночных, которым он руководил в течение почти двадцати лет. С ноября 1959 г. Л. К. Габуния — профессор кафедры геологии и палеонтологии Тбилисского государственного университета. На этой кафедре он вел курс палеонтологии и практические занятия по стратиграфической палеонтологии, а также курс лекций «Теоретические проблемы палеонтологии». В 1961 г. Л. К. Габуния был избран членом-корреспондентом, а в 1969 г. — академиком АН ГССР.

В 1976 г. Л. К. Габуния назначается академиком-секретарем Отделения биологии АН ГССР, в 1977 г. — директором Института палеобиологии АН ГССР.

Научно-организационная деятельность Л. К. Габуния значительно расширилась за последние 10 лет. В 1977 г. его избрали президентом Геологического общества Грузии. В 1979 г. он возглавил Грузинский республиканский комитет долгосрочной международной программы «МАБ» («Человек и биосфера»), а вскоре после этого и Республиканскую комиссию по охране природы при президиуме АН ГССР (начиная с 1980 г. он редактор издаваемого этой комиссией ежегодника «Природа Грузии»). С 1980 г. Л. К. Габуния является руководителем Секции биологии, медицины и сельского хозяйства РИСО АН ГССР, а с 1986 г. — председателем редколлегии научно-популярной серии издательства «Мецниереба». Одновременно он состоит заместителем главного редактора «Сообщений АН ГССР» и членом редколлегии «Палеонтологического журнала» АН ГССР и биологической серии Известий АН ГССР. Л. К. Габуния является также членом редколлегии и председателем научного совета по биологии Грузинской энциклопедии.

Палеонтологические исследования Л. К. Габуния могут быть сгруппированы следующим образом.

1. Труды по раннегеотретичным млекопитающим Грузии и юга СССР. Среди работ Л. К. Габуния по палеогеновым млекопитающим СССР центральное место занимает его капитальный труд о бенарской фауне олигоценовых позвоночных, в основу которого легли материалы многолетних раскопок, проводимых им в Ахалцихском угленосном бассейне. Этот труд, удостоенный в 1966 г. премии Московского общества испытателей природы, представляет собой редкое сочетание палеонтологического и геологического исследований. В нем впервые устанавливается присутствие на Кавказе и во всей европейской части СССР целого ряда групп ископаемых позвоночных (схицотерии, антракотерии, гиенодонты, энтелодонты и др.), которые до тех пор были известны либо только в Центральной Азии и Казахстане, либо в Западной Европе. Особенно важно было открытие здесь индрикотериид или гигантских носорогов, рассматриваемых ранее в качестве исключительно азиатской группы животных. Монографическое исследование бенарской фауны позволило не только выделить особый позднеолигоценовый комплекс наземных позвоночных, но и наметить конкретный путь проходеза, по которому осуществлялся в палеогене обмен фаунами млекопитающих Европы и Азии. В книге дается палеоэкологический анализ изученного комплекса млекопитающих и выясняется биостратиграфическое значение его отдельных представителей.

Л. К. Габуния впервые установил присутствие индрикотериев в Трансильвании (самая крайняя точка проникновения гигантских носорогов на Запад) и с его именем связано также открытие древнейшего представителя халикотериид в эоцене Западной Грузии (Вани, Ачара). К этой группе работ относится и выполненная Л. К. Габуния ревизия олигоценового тонгрицероса Бельгии, принадлежность которого к носорогообразным не без основания была поставлена им под сомнение. Однако едва ли не наибольшее значение имеет серия работ Л. К. Габуния, посвященная палеогеновым млекопитающим Зайсанской владины (Восточный Казахстан). Здесь еще в 1961 г. было установлено им присутствие наиболее древнего для СССР комплекса среднеэоценовых млекопитающих, выделенного под названием обайлинской фауны. Впервые было показано, что на территории азиатской части нашей страны существовали представители отрядов пантодонт и диноцерат, а также семейств изектолофид и гелалетид. Затем последовали новые открытия, позволившие установить характер более поздней среднеэоценовой фауны, выделенной Л. К. Габуния под названием саргамынского комплекса. В состав этой фауны входят своеобразные дихобуниды, кондиллярты, архаические гиракодонты и тapiroобразные, присутствие которых в СССР впервые было установлено Л. К. Габуния. Вскоре после этого он выяснил некоторые важные черты позднеэоценовых и олигоценовых ком-

плексов Зайсанской владины, отдельные представители которых также оказались новыми для науки. Среди последних особо следует выделить первую находку сумчатых в Азии (совместные с Н. С. Шевыревой и В. Дж. Габуния исследования), прояснившую свет на историю происхождения и пути миграции этой древней группы млекопитающих, и первую находку в палеогене Азии кротовых. Заслуживает внимания также открытие в среднем олигоцене Зайсана летучих мышей (первая находка остраков рукокрылых в палеогене СССР) и ряда архаических насекомоядных (соавтор — В. Дж. Габуния). Наконец, значительный интерес представляют недавние работы Л. К. Габуния о доубайлинском комплексе млекопитающих Призайсанья, датированном самым поздним палеоценом. В состав этого необычного комплекса наземных млекопитающих, названного им чакпактасским, входят самые мелкие из известных талирообразных — родопагусы, различные гелалетиды, древнейшие хищники (миациды), очень мелкие и весьма своеобразные парнопальые, предположительно отнесенные к свинообразным. Ряд работ Л. К. Габуния посвящен палеогеновым млекопитающим Монголии (исследования, выполненные совместно с Д. Дацэвэром и другими авторами).

2. Исследования по неогеновым млекопитающим. Здесь следует перечислить, в первую очередь, ряд интересных открытий: аркнетская гиппарионовая фауна в Восточной Грузии, первые находки листриодона и бунолистириона в СССР, открытие кубанохеруса, или рогатой свиньи, и своеобразного парадикроцероса в среднем миоцене Северного Кавказа, фронетрагуса в позднем миоцене Восточной Грузии и др. Значение этих открытий бесспорно, но не менее важен высокий уровень научного анализа материала, которым всегда выделяются исследования Л. К. Габуния.

В 1974 г. была опубликована книга Л. К. Габуния «Беломечетская фауна чокракских позвоночных», которая, как и монография о бенарской фауне позвоночных, с полным основанием может быть названа геолого-палеобиологическим исследованием. В ней даются не только палеобиологическое описание всех членов беломечетского комплекса и характеристика его основных экологических группировок, но и рассматриваются связи этой фауны со среднемиоценовыми фаунами Евразии и стратиграфическое значение ее наиболее распространенных представителей. Л. К. Габуния уточняет систематическое положение таких характерных форм Беломечетской, как ранее известные из этого местонахождения гипсадонтус, кинкакотерий, амфицион, перекрута и др. В специальной статье, посвященной миоценовому гобициону (Хиргис-Нур, Монголия), им высказывается достаточно обоснованное предположение об обособленном положении в системе этого своеобразного крупного хищника. Среди работ Л. К.

Габуния по неогеновым млекопитающим особого внимания заслуживает фундаментальное исследование о гиппарионах СССР («К истории гиппарионов», М., 1959). Этот труд, о котором крупнейший в СССР остеолог В. И. Громова писала, что он «представляет собой значительный вклад в палеонтологическую науку», основан на палеобиологическом изучении колоссального остеологического материала из неогена юга СССР. В нем, наряду с описанием этого обширного материала и геологических условий важнейших местонахождений гиппарионовой фауны, даются интересные обобщения, касающиеся как особенностей биологии и эволюции изученных форм, так и их биостратиграфического значения. Убедительно обоснованные выводы о геологическом возрасте отдельных видов *Hippargion* позволили ему составить наиболее подробную для своего времени корреляцию подразделений верхнего кайнозоя Евразии и Северной Америки, а также схему расчленения по гиппарионам континентальных осадочных образований позднего миоцена и плиоцена Черноморско-Каспийской области. Эта книга Л. К. Габуния в 1961 г. была переведена на французский язык, а ее обширный автореферат издан на китайском языке.

Серия публикаций Л. К. Габуния была посвящена отдельным интересным находкам позднемиоценовых и плиоценовых млекопитающих Кавказа: южному слону и стенновой лошади из Косякино, новому роду гигантских даманов из Квабеби (соавтор А. К. Векуа), гиппариону из Кисатиби, гиппариону из Саро, ископаемым хоботным из Восточной Грузии и др.

3. Работы по четвертичным млекопитающим и палеоантропологии. К этой группе исследований относятся работа о почти полном скелете тарифанского слона (совместно с А. К. Векуа), о карликовом мамонете из Гори, шерстистом носороге и узкопалой лошади (особый подвид *Eguus caballus*) из позднего палеолита Западной Грузии, об основных этапах истории формирования позднеплиоценовых и раннеплейстоценовых млекопитающих Кавказа (совместно с А. К. Векуа) и др. Особо следует выделить его совместные с А. К. Векуа, Д. И. Тушабрамишвили и М. Г. Ниорадзе публикации о первой находке неандертальца на Кавказе, о неандертальце из Джручулы и неандерталлонах Грузии.

Все эти работы представляют значительный интерес как для палеобиологии и стратиграфии антропогена, так и палеоантропологии и археологии.

4. Исследования по палеоихнологии и ископаемым рептилиям. Л. К. Габуния — автор единственной в СССР монографии, посвященной следам динозавров (1958). В ней, помимо подробного описания следов динозавров Сатаплии, выделенных в особый ихнород сатаплиазаурус, дается обзор известных в то время следов мезозойских динозавров других стран и рассматривается вопрос об экологическом

значении палеоихнологического материала вообще. Недавно, после длительного перерыва, Л. К. Габуния вновь обратился к палеоихнологической тематике, что было обусловлено открытием крупных местонахождений следов динозавров в Средней Азии. Имеются в виду его публикации (совместно с В. В. Курбатовым), касающиеся исключительного по богатству и разнообразию палеоихнологического материала из юрских и меловых отложений Узбекистана и Таджикистана.

Здесь заслуживают упоминания также работы Л. К. Габуния о первой находке остатков мозазавра на Кавказе и об олигоценовой гигантской черепахе из Южной Грузии (совместно с В. М. Чхиквадзе).

5. Исследования в области палеобиологии плиоценовых моллюсков. Сюда относятся самые ранние исследования Л. К. Габуния: статьи об азовском горизонте в Грузии, о приспособительной окраске раковин некоторых групп среднеплиоценовых гастропод Западной Грузии, о моквикардиумовых слоях, представляющих своеобразную фацию раннекиммерийских отложений Абхазии, об эволюции отдельных форм скульптированных неритинид среднего плиоцена Западной Грузии. Среднеплиоценовым фаунам моллюсков он посвятил также специальную монографию (1951), в которой, наряду с описанием собранной им самим богатой коллекции пластинчатожаберных и брюхоногих Абхазии, Мегрелии и Гурии, рассматриваются вопросы их биологии и эволюции, а также стратиграфического распределения. Это — ценный труд, по сей день не утративший своего значения.

6. Труды по теоретическим проблемам палеобиологии. Среди работ Л. К. Габуния по теоретическим вопросам особенно выделяются исследования, посвященные таким центральным проблемам эволюционной теории, как вымирание и эволюционный прогресс. Вымирания видов он касается во многих своих публикациях, но одна из его книг специально посвящена проблеме вымирания («Вымирание древних рептилий и млекопитающих», 1969). В ней на обширном палеобиологическом материале показано ведущее значение в вымирании организмов биотического фактора и убедительно отстаивается справедливость дарвинистского подхода к толкованию даже такого труднообъяснимого случая вымирания, как исчезновение в конце мелового периода динозавров. «В этой книге — писал Л. Ш. Давиташвили — автор выступает как убежденный дарвинист, и его книга, надо надеяться, будет способствовать восстановлению престижа дарвинизма в целом».

Среди публикаций Л. К. Габуния, посвященных эволюционному прогрессу, наибольшего внимания заслуживают те работы, в которых эта проблема рассматривается в свете данных палеоневрологии. Одна из последних — недавно опубликованная им совместно с Г. А. Мчедлидзе книга об эволю-

ции головного мозга млекопитающих (1986), в которой не только приводятся яркие примеры прогресса в эволюции млекопитающих, но и рассматриваются некоторые важные условия и закономерности эволюционного прогресса. Немало внимания уделяется в его работах также закону Ковалевского, естественному отбору и некоторым другим теоретическим вопросам. Теоретическим проблемам посвящены, кроме того, его статьи, опубликованные в Большой и Малой советской энциклопедиях, в Философской энциклопедии и др. (о броккизме, естественном отборе, вымирании видов, законе Ковалевского и др.).

7. Труды по вопросам био- и хроностратиграфии. Большая серия публикаций Л. К. Габуния посвящена параллелизации кайнозойских фаун наземных млекопитающих Европы и Азии и связанным с ней вопросам стратиграфического расчленения и корреляции континентальных толщ. Ему принадлежат, в частности, работы о сопоставлении позднепалеогеновых фаун млекопитающих Черноморско-Каспийской области и Западной Европы, о границе между олигоценом и миоценом, о параллелизации гиппарионовых фаун Черноморско-Каспийской и Средиземноморской областей, о границе между неогеном и антропогеном, о перестройке фауны млекопитающих на границе среднего и верхнего миоцена и др., получившие широкую известность как в нашей стране, так и за ее пределами (многие из этих работ опубликованы в зарубежных изданиях). Здесь особо следует отметить выполненные в соавторстве с М. М. Рубинштейном работы, посвященные корреляции континентальных осадочных образований Евразии и Северной Америки. В этих работах впервые была дана попытка определения изотопного возраста древнейших гиппарионов Евразии и совместного использования при межконтинентальной стратиграфической корреляции данных палеобиологии позвоночных и геохронологии. Разработанная ими схема корреляции часто цитируется в специальной литературе и используется в широко известном курсе геологии А. Аллisona и Д. Пальмера (США), изданном не так давно и в переводе на русский язык. Комплексный подход к стратиграфическим сопоставлениям на дальних расстояниях с привлечением данных как изотопного возраста, так и магнитостратиграфии был осуществлен Л. К. Габуния также в совместных с Э. А. Вангенгейм и М. А. Певзнером исследованиях.

8. Труды по истории науки. К этой группе работ Л. К. Габуния относятся упоминавшиеся уже перевод на русский язык монографии основоположника палеобиологии В. О. Ковалевского об анхитерии и комментарии к ней (1948). Несколько позже он возглавил работу по подготовке к изданию трехтомного собрания научных трудов этого выдающегося ученого (1951—56). Им были составлены обширные комментарии

и написаны статьи о значении геологических и палеонтологических исследований В. О. Ковалевского, а также переведены на русский язык, помимо французской книги о лошадиных, также работа об адаптивном и инадаптивном способах редукции конечностей у парнопалых, опубликованная на английском языке (совместно с О. В. Окропиридзе), и выдержки из статьи о филогении лошадиных Т. Хаксли. Не удивительно, конечно, что именно Л. К. Габуния было поручено выступить с докладом о значении трудов В. О. Ковалевского по систематике и классификации ископаемых млекопитающих на состоявшемся в Палеонтологическом институте АН СССР (Москва) юбилейном заседании, посвященном 75-летию со дня смерти ученого (1958). Ему же было поручено написать обширную статью по истории палеонтологической науки в СССР для специального сборника, выпущенного издательством АН СССР к 50-летию Октябрьской революции. Важное место в серии исследований Л. К. Габуния по истории науки занимает его книга «Луи Долло» (1974), основанная на кропотливом изучении архива Долло в Брюссельском королевском институте естественной истории. В ней описан жизненный путь выдающегося бельгийского палеонтолога-дарвиниста и дан подробный обзор его научного наследия. Особое внимание удалено в книге анализу «Этологической палеонтологии» и законам эволюции Долло, оказавшим огромное влияние на развитие эволюционной палеонтологии. Монография о Долло сразу же привлекла к себе внимание широкого круга читателей. Высокую оценку дали ей как советские, так и зарубежные рецензенты.

9. Научно-популярные издания. Л. К. Габуния немало внимания уделяет популяризации научных знаний. К этой группе изданий относятся работы, напечатанные главным образом на грузинском языке (мастерки написанные статьи и книги об олигоценовых млекопитающих Грузии, о теоретических проблемах палеонтологии, следах динозавров, филогенетической истории лошадиных и др.). Им на русском языке опубликован ряд научно-популярных очерков — о присутствии гигантских носорогов в олигоцене Грузии, о следах динозавров Сатапли, о вымирании видов и др. Его брошюра о вымирании видов, опубликованная в Москве в 1976 г., была удостоена почетного диплома Всесоюзного общества «Знание». К этой группе работ относятся также его статьи в «Детской энциклопедии» (М., 1987) и журнале «Природа Грузии», а также недавно вышедшая из печати книга «В мире древних позвоночных» (на грузинском языке).

Л. К. Габуния активно участвует (почти неизменно в качестве одного из главных докладчиков) в работе всесоюзных и международных геологических и палеонтологических совещаний, конгрессов межведомственных комиссий по стратиграфии палеогена и неогена и др. В настоящее время он признан од-

ним из наиболее авторитетных в СССР специалистов в области использования ископаемых млекопитающих для разработки стратиграфии кайнозоя.

В 1967 г. Л. К. Габуния был избран членом рабочих групп «Стратотипы» (состоял до 1971 г.) и «Позвоночные» КССН (Комитет по стратиграфии средиземноморского неогена). С 1971 г. по 1975 г. он состоял членом исполкома КССН. В 1977 г. его избрали вице-президентом подкомиссии по границе между плиоценом и плейстоценом и пригласили участвовать также в разработке проекта МПК 41 «Граница между неогеном и четвертичной системой». С 1980 г. он активно участвует в разработке проекта 174 — «Геологические события на границе эоцена и олигоцена». В 1982 г. он становится членом-учредителем Международной ассоциации по палеонтологии человека и избирается членом исполкома этой ассоциации. В 1984 г. Л. К. Габуния был назначен заместителем председателя Межведомственной комиссии СССР по стратиграфии неогена, а в 1985 г. ему поручили курировать работу по палеонтологии позвоночных Межведомственной комиссии по стратиграфии палеогена.

Здесь мы не станем перечислять все международные совещания или конгрессы, в работе которых участвовал Л. К. Габуния. Отметим лишь, что особенно оживленный обмен мнениями вызвал его доклад на сессии IV конгресса КССН в Болонье (1967), где выступающие отмечали важное значение выдвигаемых им критерии межрегиональной корреляции неогеновых континентальных отложений и показанной в его сообщении этапности истории формирования гиппарионовых фаун. На Лионском конгрессе КССН (1971) он выступил с тремя докладами, так же привлекшими к себе внимание участников конгресса. В результате обсуждения первых двух докладов, содержащих краткую характеристику комплексов млекопитающих отдельных подразделений позднего кайнозоя Черноморско-Каспийской области, впервые была предложена сводная таблица, в которой приведены важнейшие подразделения неогена Восточного Паратетиса и их корреляция с соответствующими стратиграфическими единицами Западной Европы. Что же касается третьего доклада (соавтор М. М. Рубинштейн), посвященного совместному использованию в целях стратиграфической параллелизации неогеновых континентальных толщ данных биостратиграфии и абсолютного возраста, то в нем впервые была предложена изотопная датировка древнейших гиппарионов (12,5 млн. лет), что, наряду с другим материалом по био- и хроностратиграфии, легло в основу новой схемы межконтинентальной корреляции. В опубликованных материалах этого конгресса (прения по докладам) отмечались достижения советских палеонтологов и указывалось, в частности, что Л. К. Габуния проделал огромную работу по биостратиграфической параллелизации неогеновых фаун млекопитающих. Его выступ-

ления на заседании представителей Национальных комитетов геологов социалистических стран в Братиславе (1973) в значительной мере способствовало включению в программу МПГК первоначально отклоненного проекта по нижней границе четвертичного периода (проект 41 «Граница неогена и четвертичной системы»), который впоследствии успешно разрабатывался как в нашей стране, так и за ее пределами. На VI конгрессе КССН в Братиславе (1975) Л. К. Габуния руководил дискуссией по использованию в целях стратиграфической корреляции радиометрических и палеомагнитных данных, а на симпозиуме по неогеновым млекопитающим в Мадриде (1976) — работой секции корреляции морских и континентальных отложений средиземноморского неогена. В этом же году на симпозиуме в Монпелье он выступил с обзорным докладом, посвященным палеогеновым фаунам наземных млекопитающих азиатской части СССР. Следует отметить работу Л. К. Габуния по организации Международного коллоквиума по границе между неогеном и четвертичной системой (Москва-Кишинев-Тбилиси, 1972) и закавказской экскурсии Будапештского конгресса КССН (1986).

Л. К. Габуния ведет большую профессорско-преподавательскую работу. Он является заботливым педагогом, готовящим высококвалифицированные кадры молодых научных работников. В Институте палеобиологии им создана компактная группа специалистов по ископаемым позвоночным, которая под его руководством выполнила ряд крупных исследований, обогативших палеонтологическую науку.

Исследования Л. К. Габуния пользуются широкой известностью за рубежом. Как уже отмечалось, его монография о гиппарионах и целая серия обобщающих статей по палеобиологической истории кайнозойских млекопитающих переведены на иностранные языки или опубликованы за границей. Он состоит иностранным членом Французского геологического общества и Американского общества палеонтологии позвоночных, а также членом-учредителем и постоянным членом исполкома Международной ассоциации по палеонтологии человека. Л. К. Габуния — вице-президент Международной комиссии по границе между неогеном и четвертичной системой и член редколлегии международного журнала «Эволюционная теория», издаваемого в США.

Несмотря на большую общественную и научно-организационную работу, отнимающую много времени и сил, Л. К. Габуния не приостанавливает своей деятельности исследователя. Этому способствуют и его умение переключаться с одного вида деятельности на другой, и редкая работоспособность.

Приведенный краткий обзор научных трудов Л. К. Габуния с очевидностью показывает, что открытием и изучением многих групп ископаемых млекопитающих, которые до него не были известны ни на Кавказе, ни в СССР или даже Азии, он

сделал весьма ценный вклад как в палеобиологическую науку, так и в стратиграфическую геологию. Анализ обширного материала по ископаемым животным позволил ему подвергнуть обстоятельному обсуждению такие общие вопросы палеобиологии, как вымирание видов, эволюционный прогресс, изменчивость организмов в геологическом прошлом и др. Не ограничиваясь ведением специальных исследований, Л. К. Габуния выполнил работы и более широкого значения: издание «Собрания научных трудов» В. О. Ковалевского, публикация подробного очерка истории палеонтологии в СССР, исследование научной деятельности Луи Долло и др. Наконец, ему принадлежат блестящие исследования в области совместного использования данных палеобиологии млекопитающих и абсолютно-го летоисчисления для межконтинентальной стратиграфической корреляций, выполненные в соавторстве с М. М. Рубинштейном.

Этот биографический очерк был бы неполным, если бы мы не коснулись некоторых черт характера Л. К. Габуния. Ему свойствены скромность и учтивость, мягкий юмор и доброта, сочетающиеся, однако, со строгой принципиальностью и требовательностью как к товарищам по работе, так и, в первую очередь, к себе. Широта интересов не ограничивается у него сферой биологии и геологии. Нельзя не упомянуть об его увлечении литературой, живописью, музыкой. Вероятно, мало кто знает, что большинство иллюстраций к его книгам выполнено им самим (при этом они редко уступают по своему уровню рисункам художников-профессионалов). И уж совсем немногие знают о том, что в грузинской прессе изредка появляются его небольшие эссе и даже фантастические рассказы для детей, свидетельствующие о тонком вкусе и владении пером. Нам известно, что в ранней молодости он серьезно увлекался также шахматами и был довольно сильным перворазрядником.

Сегодня Л. К. Габуния по-прежнему активно трудится на палеобиологическом поприще. Огромный опыт и разносторонние знания позволяют ему умело и успешно сочетать большую организаторскую работу с напряженной научной деятельностью.

Гурам Меладзе

LEO K. GABUNIA

(A Short Review of his Scientific and Public Activities)

Leonide (Leo) K. Gabunia is one of the major specialist on fossil mammals and Cainozoic stratigraphy in the USSR. The sphere of his scientific activities comprises taxonomy, morphology, evolution and palaeogeography of Tertiary mammals, palaeoichnology, palaeoanthropology, stratigraphy of continental Cainozoic sedimentary formations and history of science.

Gabunia was born on 13 of September, 1920, in Irkutsk, into the family of Kalistrat E. Gabunia, an explorer of the geology of Siberia and the Caucasus, one of the initiators of geology in Georgia. After finishing secondary school in Tbilisi, Leo Gabunia entered (in 1938) the mining faculty of the Georgian S. M. Kirov Industrial Institute, where palaeontology was taught by L. Sh. Davitashvili, a well-known Soviet palaeontologist who later headed the Institute of Palaeobiology, Acad. Sci. GSSR, organized by him. Owing to personal contacts with this man of great erudition and immense love for palaeontology, Gabunia became interested in the world of fossil organisms.

Graduating in 1944 from the Georgian Industrial Institute, Gabunia was enrolled at the post-graduate course of the same institute, specializing in palaeontology. Here, under the guidance of Davitashvili he studied the palaeobiology of Pliocene lamellibranchia and gastropods of Western Georgia; already in 1946, he defended his Candidate's thesis devoted to the biostratigraphical parallelization of the mollusc faunas of Abkhazia, Megrelia and Guria. Early in 1947 he was offered the post of junior researcher at the Institute of Geology and Mineralogy of the GSSR Acad. Sci. While working at the Institute, Gabunia for the first time became interested in the Palaeontology of Vertebrates: as a result, he was sent on a long-term scientific mission to the Paleontological Institute Acad. Sci. USSR in Moscow. There he attended practical works in the comparative

ana tomy of Vertebrates at Moscow State University and began to study the collection of fossil remains of hipparions from Eldar (Eastern Georgia). Soon he was charged with translating from French into Russian and preparing for printing V. O Kovalevsky's remarkable monograph on the palaeontological history of Equidae, which was published in 1948 in Moscow in the "Classics of Science" series. In the same year, at the Institute of History of Natural Sciences and Engineering, Acad. Sci. USSR, he organized an exhibition devoted to the life and scientific activities of Kovalevsky. He carried out scientific and literary processing of the detailed plan of the exhibition which for several years adorned the walls of the premises of the Department of Biology, Acad. Sci. USSR.

At the end of 1948 Gabunia returned to Tbilisi where he continued the work he started in Moscow—the study of the hipparions of the USSR. In 1951 he became senior researcher of the newly founded Sector of Paleobiology, Acad. Sci. GSSR. In the same year he organized palaeontological expedition to Eastern Georgia and completed his investigations of the tracks of Cretaceous dinosaurs of Sataplia. In March, 1954, at the Geological Institute of the Academy of Sciences of the Georgian SSR he successfully defended his doctoral thesis: "The History of Hipparions (according to the materials from the Neogene of the USSR)". In 1957 at the Institute of Paleobiology, Acad. Sci. GSSR Gabunia organized the Department of Palaeobiology of vertebrates which he headed for almost 20 years. From September 1959 Gabunia was professor of the chair of Paleontology of Tbilisi State University. At this chair he delivered a course of lectures on "Paleontology" and "Theoretical Problems of Paleontology", supervising practical work on Stratigraphic paleontology. In 1961 Gabunia was elected corresponding member, and in 1969, full-member of the GSSR Academy of Sciences.

In 1976 Gabunia was appointed academician-secretary of the Department of Biology, Acad. Sci. GSSR, and in 1977 Director of the Institute of Paleobiology, Acad. Sci. GSSR.

Gabunia's scientific-organizational activities have considerably expanded over the last 10 years. In 1977 he was elected president of the Geological Society of Georgia. In 1979 he became head of the Georgian republican committee of the longterm international programme "MAB" ("Man and the Biosphere"), and subsequently the Re-

publican Commission for the Protection of Nature, at the presidium of Acad. Sci. GSSR (since 1980 he has been editor-in-chief of the annual "The Nature of Georgia", issued by this Commission). Since 1980 Gabunia has headed the Editorial Council of the Sector of biology, medicine and agriculture, Acad. Sci. GSSR, and since 1986 he has been chairman of the editorial board of the scientific-popular series of "Metsniereba" publishers. At the same time he is deputy editor-in-chief of the "Bulletin of the GSSR Academy of Sciences" and member of the editorial board of the "Palaeontological Journal" of the Acad. Sci. USSR and of the biological series of the Transactions of the Acad. Sci. GSSR. Gabunia is also member of the editorial board and chairman of the scientific council for biology at the Georgian Soviet Encyclopaedia.

Gabunia's palaeontological studies can be classified in the following way.

1. Studies on the Early Tertiary mammals of Georgia and the South of the USSR. Gabunia's fundamental study devoted to the Benara fauna of Oligocene vertebrates holds a central place among his works on the paenogene mammals of the USSR; this study is based on the materials obtained through excavations, carried out by him for many years in the Akhaltsikhe coal basin. This study, which in 1966, was awarded the prize of the Moscow society of the Explorers of Nature, constitutes a rare combination of paleontological and geological investigations. The presence of a number of groups of fossil vertebrates [Solenotheres, Anthracotheres, Hyaenodonts, Entelodonts, etc.] in the Caucasus and the whole European part of the USSR was established for the first time in this study; these vertebrates had hitherto been known only in Central Asia and Kazakhstan or in Western Europe. Especially significant was the discovery here of indricotheres or gigantic rhinoceroses, earlier classed exclusively as an Asian group of animals; Gabunia's monographic study of Penara fauna permitted not only to identify a special Late Oligocene complex of land vertebrates, but also to trace the concrete way of progenesis along which the exchange of mammalian faunas of Europe and Asia occurred in the Paleogene. The book deals with a paleoecological analysis of the mammalian complex studied and the biostratigraphic significance of its individual representatives is elucidated.

Gabunia was the first to establish the presence of *Indricotherium* in Transylvania [the farthest point of the westward penetration of gigantic rhinoceroses.] The discovery of the most ancient Chalicotheriidae in the Eocene of Western Georgia [Vani, Achara] is also linked with his name. To this group of studies belongs Gabunia's revision of oligocene Tongriceros of Belgium whose affinity with rhinoceroses was with good reason questioned by him. However, the series of Gabunia's studies devoted to the paleogene mammals of the Zaysan depression [Eastern Kazakhstan] are by far most significant. Back in 1961, he established here the presence of a complex—most ancient in the USSR—of Middle Eocene mammals were designated by Obaylian fauna. It was shown for the first time that the species of the order of Pantodontae and Dinoceratae as well as of the families of Isectolophidae and Helaletidae existed in the Asian part of the Soviet Union. Subsequently, on the basis of his new discoveries, Gabunia determined the character of the Late Middle Eocene fauna which he classified as *Sargamys* complex. This fauna comprises peculiar Dichobunidae, Condylarthra, archaic Hyracodontidae and Tapiroidea whose presence in the USSR was for the first time established by Gabunia. Shortly afterwards he ascertained some significant features of Late Eocene and Oligocene complexes of the Zaysan depression individual representatives of which turned out to be new to science. Among the latter specially should be singled out the discovery of marsupials in Asia [in studies conducted by Gabunia in collaboration with N. S. Shevyreva and V. J. Gabunia], shedding light on the history of the origin and the paths of migration of this ancient group of mammals, and his discovery of the Talpidae in the Paleogene of Asia. Note also should be taken of his discovery of bats in the Middle Oligocene of Zaysan [the first discovery of remains of Chiroptera in the Paleogene of the USSR] and a number of archaic Insectivora [in collaboration with V. J. Gabunia]. Finally Gabunia's recent works on the pre-Obaylian complex of the Zaysan region dated to the latest Paleocene are of considerable interest. This small complex of land mammals, designated by him as Chakpaktasian, comprises the smallest of the known Tapiroidea *Rhodopagus*, various Helaletidae, the ancient predators [Miacidae], very small and peculiar Artiodactyla tentatively classed with the Su-

iforms. A number of Gabunia's works deal with the mammals Mongolia [in collaboration with D. Dashzeveg and other authors].

2. The studies on Neogene mammals. Here in the first place should be listed a number of interesting discoveries: the Arkneti Hipparion fauna in Eastern Georgia, the first finds of Listriodon and Bunolistriodon in the USSR, the discovery of Kubanocherus or horned hog and a peculiar Paradicroceros in the Middle Miocene of the Northern Caucasus, Phronetragus in the Late Miocene of Eastern Georgia, and others. The significance of these discoveries is beyond doubt, but the high level of the scientific analysis of the material—a permanent feature of studies—is of no less importance.

In 1974 Gabunia's book „The Belomechetskaya Fauna of Chokrakian Vertebrates“ was published which, like the monograph on the Benara fauna of vertebrates, can with good reason be considered as a geologo-palaeobiological study. It deals not only with the palaeobiological description of all the species of the complex of Belomechetskaya and with the characterization of its basic ecological groups, but consideration is also given to the relation of this fauna with the Middle Miocene faunas of Eurasia and the stratigraphic significance of its most widely-distributed representatives. Gabunia specified the systematic position of such earlier known typical forms of Belomechetskaya site as *Hypsodontus*, *Caucasothereum*, *Amphycion*, *Percocuta*, and others. In a special paper devoted to the Miocene Gobicion [Khurgis-Nur, Mongolia], Gabunia advanced a well-grounded assumption on the special position of this peculiar large predatory animal in the system. Among Gabunia's works on Neogene mammals a special note should be made of his basic investigation on the hipparions of the USSR [„Towards the History of the Hipparions“, Moscow, 1959]. This study—about which V. I. Gromova, major osteologist of the USSR, wrote that it was carried out „at the level of latest methods and is a significant contribution to the paleontological science“—is based on the palaeobiological investigation of a huge amount of osteological material from the Neogene of the southern part of the USSR. Along with the description of this vast material and the geological conditions of the most important sites of Hipparion fauna, interesting generalizations are given regarding the biological and evolutionary peculiarities on the forms studied and their biostratigraphic value. Con-

vincingly grounded conclusions on the geological age of some species of hipparians enabled Gabunia to construct a correlation--most detailed for his time--of the subdivisions of the Upper Cainozoic of Eurasia and North America, as well as a diagram of division of the continental sedimentary formations of the Late Miocene and Pliocene of the Black-and Caspian sea region according to hipparians. In 1961 the book in question was translated into French, and its extensive synopsis was published in Chinese.

A series of Gabunia's publications was devoted to separate interesting finds of Late Miocene and Pliocene mammals of the Caucasus: the *Arch. meridionalis* and *Eq. stenonis* from Kosyakino, a new genus of giant hyrax from Kvabebi [in coauthorship with A. K. Vekua], a Hipparium from Kisatibi, a Hipparium from Saro, fossil Proboscidea from Eastern Georgia, and others.

3. Studies dealing with Quaternary mammals and Paleoanthropology. To this group of studies belong: a paper on the almost complete skeleton of the Taribana elephant [jointly with A. K. Vekua], on the dwarf mammoth from Gori, the *Rhinoceros antiquitatis* and *Equus caballus strictipes* from the Late Palaeolithic of Western Georgia, on the main stages of the history of the formation of Late Pliocene and Early Pleistocene mammals of the Caucasus [jointly with A. K. Vekua], and others. Special mention should be made of his publications jointly with A. K. Vekua, D. J. Tushabramishvili and M. G. Nioradze on the first discovery of a Neanderthal man in the Caucasus, on the Neanderthal man from Dzruchula and on the Neanderthaloids of Georgia, which are of considerable interest to Paleoanthropology.

All these studies are unquestionably of major importance both for the palaeobiology and stratigraphy of the anthropocene and for the palaeoanthropology and archaeology.

4. Studies devoted to paleoichnology and fossil reptiles. Gabunia is the author of the only monograph in the USSR devoted to the tracks of dinosaurs [1958]. Along with a detailed description of the tracks of Sataplia dinosaurs, classed as a special ichnogenus *Satapliasaurus*, the monograph reviews the hitherto known tracks of Mesozoic dinosaurs of other countries, and the problem of the ecological and ethological value of paleoichnological material discussed in general. Recently, after a long inter-

val Gabunia has again addressed himself to the study of the paleoichnological problem due to the discovery of major sites of tracks of dinosaurs in Central Asia. This refers to his publications [jointly with V. V. Kurbatov] dealing with the exceptionally rich and varied paleoichnological material from the Jurassic and Cretaceous deposits of Uzbekistan and Tajikistan.

Here mention should be also made of Gabunia's work devoted to the first discovery of the remains of *Mosasaurus* in the Caucasus and to the Oligocene gigantic tortoise from Southern Georgia [jointly with V. M. Chkhikvadze].

5. Investigations in the field of paleobiology of Pliocene molluscs. To this group belong Gabunia's earliest studies: papers [a] on the Azov horizon in Georgia, [b] adaptive coloration of the shells of some groups of Middle Pliocene Gastropoda of Western Georgia, [c] on the Moquicardium strata—a peculiar facies of the Early Cimmerian deposits of Abkhazia, [d] on the evolution of individual forms of sculptured Neritinae of the Middle Pliocene of Western Georgia. He devoted also a special monograph to Middle Pliocene faunas of molluscs [1951]; in this monograph along with the description of rich collection of Pliocene lamellibranchia and gastropods of Abkhazia, Megrelia and Guria, built up by him, questions of their biology and evolution as well as their stratigraphic distribution are discussed.

It is a valuable work that has retained its significance to the present day.

6. Studies on the theoretical problems of palaeobiology. Among Gabunia's works particularly notable are his investigations devoted to such central problems of the theory of evolution as extinction and evolutionary progress. The extinction of species is considered in many of his publications but one of the books deals specially with this problem [„The Extinction of Ancient Reptiles and Mammals“, 1969]. On the basis of extensive paleobiological material he demonstrated in this work the leading role of the biotic factor in extinction and convincingly upheld the validity of Darwin's approach to the interpretation of even such an inexplicable case of extinction as the disappearance of the dinosaurs at the end of the Cretaceous period. L. Sh. Davitashvili wrote that Gabunia emerged as a staunch Darwinist and—it should be hoped—that

this book will favour the restoration of prestige of Darwinism as a whole.

Among Gabunia's publications devoted to the evolutionary progress, most noteworthy are the studies in which this problem is considered in the light of palaeoneurological data. One of the latest studies, written by him in collaboration with G. A. Mchedlidze [1986], is devoted to the evolution of the brain of mammals; not only vivid examples of the progress and evolution of mammals are adduced in it but some important conditions and laws of evolutionary progress are also considered. Much attention is given in his studies to Kovalevsky's law, natural selection, and some other theoretical problems. In addition, theoretical problems are dealt with in his papers published in the Great and Small Soviet Encyclopaedias, in the Philosophical encyclopaedia, etc. [on natural selection, extinction of species, Kovalevsky's law, etc.].

7. Studies on the problems of bio- and chronostratigraphy. A large series of Gabunia's studies is devoted to the parallelization of Cainozoic faunas of land mammals of Europe and Asia and the related problems of the stratigraphic division and correlation of continental deposits. In particular, he is the author of studies devoted to [a] the comparison of Late Paleogene mammalian faunas of the region of the Black and Caspian Seas and of Western Europe, [b] the parallelization of Hipparrion faunas of the regions of the Black and Caspian Seas and the Mediterranean Sea, [c] the boundary between the Neogene and Anthropocene, [d] the renewal of the mammalian fauna at the boundary of the Middle and Upper Miocene, and others. These studies became widely known both in the Soviet Union and abroad [many of them have been published in foreign publications]. Specially to be noted here are his works written jointly with M. M. Rubinstein, devoted to the correlation of the continental sedimentary formations of Eurasia and North America. In these studies, an attempt was made for the first time: [a] to determine the isotopic age of the ancient hipparians of Eurasia and [b] to make combined use of the data on the paleobiology of mammals and geochronology in intercontinental stratigraphic correlation. The scheme of correlation developed by the above named authors are often cited in the special literature and in the widely known course of geology by A. Allison and D. Palmer [USA], which was recently published in Russian transla-

tions as well. Complex approach to stratigraphic correlation at far distances with the use of data both on the isotopic age and magnetostratigraphy was used by Gabunia in his investigations carried out jointly with E. A. Wangengeim and M. A. Pevzner.

8. Studies on the history of science. To this group of investigations belongs his above mentioned translation into Russian of the monograph on *Architherium* by V. O. Kovalevsky, the founder of palaeobiology, and the translator's commentaries to it (1948). A little later, Gabunia directed the work on the preparation for publication of the three-volume collection of the scientific works of that eminent researcher (1951–1956). He wrote extensive commentaries and contributed papers on the significance of Kovalevsky's geological and palaeontological investigations. Along with the French book on the Equidae, he translated into Russian works on the adaptive and inadaptive ways of reduction of the extremities of Artiodactyla, published in English (jointly with O. V. Okropiridze), and excerpts from T. Huxley, paper on the phylogeny of the Equidae. It is but natural that Gabunia was charged with making a report on the significance of Kovalevsky's works on the systematics and classification of fossil mammals at the commemorative meeting held at the Palaeontological Institute of the USSR Academy of Sciences (Moscow) to mark the 75th anniversary of the scientist's death (1958). He was requested to write a paper on the history of paleontological science in the USSR for a special collection issued by the Publishing House of the USSR Academy of Sciences on the occasion of the 50th anniversary of the October Revolution. Gabunia's book *Louis Dollo* (1974) holds a significant place among his investigations devoted to the history of science; it is based on a thorough study of the Dollo archive at the Brussels Royal Institute of Natural History. This book deals with the description of the life of the outstanding Belgian paleontologist-darwinist and a detailed review of his scientific legacy. Special attention in this book is given to the analysis of "Ethological paleontology" and Dollo's laws of evolution which had an enormous impact on the development of evolutionary paleontology. The monograph on Dollo at once drew the attention of a wide circle of readers. It was highly appreciated both by Soviet and foreign reviewers.

9. The scientific-popular publications. Gabunia gives much attention to the popularization of scientific knowledge. To this group of his works belong those published mainly in Georgian (skillfully written papers and books on the Oligocene mammals of Georgia, on the theoretical problems of paleontology, tracks of dinosaurs, phylogenetic history of the Equidae, etc.). He published a number of scientific-popular essays in Russian as well on the occurrence of gigantic rhinoceroses in the Oligocene of Georgia, on the tracks of the dinosaurs of Sataplia, on the extinction of species, etc.. His brochure on the extinction of species, published in Moscow in 1976, was awarded the Diploma of the All-Union "Znaniye" Society. To the same group belong also his articles in the "Children's Encyclopaedia" (Moscow, 1987) and in the magazine "The Nature of Georgia", as well as his book "In the World of Ancient Vertebrates", published recently in Georgian.

Gabunia takes an active part (almost invariably as one of the main speakers) in the work of All-Union and International geological and palaeontological conferences, congresses, interdepartmental commissions for the stratigraphy of the Paleogene and Neogene and so on. At present he is recognized as one of the most authoritative specialists in the USSR in the use of fossil mammals in the study of the stratigraphy of the Cainozoic.

In 1967 Gabunia was elected member of the working groups "Stratotypes" (serving till 1971) and "The Vertebrates" of the Committee for the stratigraphy of the Mediterranean Neogene (RCMNS). From 1971 to 1975 inclusive he was a member of the executive committee of the CSMN. In 1977 he was elected vice-president of the subcommission for the boundary between the Pliocene and the Pleistocene, and was invited to take part in the development of the project MPGK No41 "The Boundary of the Neogene and the Quaternary System". From 1980 he has been actively participating in the elaboration of the project No74—"Geological Phenomena at the Boundary of the Eocene and the Oligocene". In 1982 he became founding member of the International association for Human paleontology and was elected member of the executive committee of this association. In 1984 Gabunia was elected deputy chairman of the Interdepartmental commission of the USSR for the stratigraphy of the Neogene, and in 1985 he was entrusted with the curatorship

on vertebrates of the Interdepartmental Commission for the stratigraphy of the Paleogene.

Here we will not list all the international conferences and congresses in which Gabunia took part. We shall note only that his paper at the Session of the 4th congress in Bologna (1967) provoked a very lively exchange of views, the speakers noting the great significance [a] of the criteria advanced by him for interregional correlation of the Neogene continental deposits, and [d] of the stadial formation of Hippurion faunas. At the Lyons congress of CMNS [1971] he read three papers which also attracted the attention of the participants of the Congress. As a result of the discussion of the first two papers giving a brief characterization of the complexes of mammals of separate subdivisions of the Late Cainozoic of the region of the Black and Caspian seas a new summary table was proposed; it presents the most important subdivisions of the Neogene of the Eastern Paratethys and their correlation with the corresponding stratigraphic units of Western Europe. As for the third paper [in coauthorship with M. M. Rubinshtein] devoted to the combined use of biostratigraphy data and absolute age for purposes of stratigraphic parallelization of the Neogene continental suites, isotopic dating of the ancient hipparions [12,5 million years] was suggested in the paper for the first time: this—along with other material on bio-and chronostratigraphy—formed the basis of a new scheme of intercontinental correlation. The achievements of Soviet palaeontologists were acknowledged in the published materials (discussions of the congress): it was pointed out in particular that Gabunia carried out large-scale work on the biostratigraphic parallelization of Neogene mammalian faunas. Gabunia's stand at the Conference of representatives of the National committees of geologists of the socialist countries in Bratislava [1973] facilitated to a large measure the inclusion in the programme of the project—declined earlier—on the lower boundary of the Quaternary period (project No41 "The boundary of the Neogene and the Quaternary System"); this project was later successfully developed both in the Soviet Union and abroad. At the 6th Congress of CMNS in Bratislava (1975) Gabunia directed the discussion on the use of radiometric and palaeomagnetic data for purposes of stratigraphic correlation and at the symposium on Neogene mammals in Madrid (1976) he chaired the work of the section for the correlation of marine and

continental sediments of the Mediterranean Neogene. In 1976 at the symposium in Montpellier he presented a review paper devoted to the Paleogene faunas of land mammals of the Asian part of the USSR. Gabunia's work towards organizing an international colloquium on the boundary between the Neogene and the Quaternary system (Moscow—Kishinev—Tbilisi, 1972), and the Transcaucasian excursion of the Budapest Congress of CMNS (1986) should also be noted.

Gabunia carries on extensive educational work. He is a caring teacher, training high-skilled personnel of young scientists. At the Institute of Palaeobiology he has organized a closely-knit group of specialists in Vertebrate Paleontology; under Gabunia's direction this group has carried out a number of major investigations that have enriched palaeontological science.

Gabunia's studies are widely known abroad. As already noted his monograph on the hippocamps and a series of generalized papers on the palaeobiological history of Cainozoic mammals have been translated into foreign languages and published abroad. He is a foreign member of the French Geological Society and the American Society of Vertebrate Paleontology as well as a founding member and permanent member of the executive committee of the International Association of Human Palaeontology. Gabunia is vice-president of the International commission on the boundary between the Neogene and the Quaternary System and member of the editorial board of the international journal "The Evolutionary Theory", published in the USA.

Notwithstanding his vast public and scientific-organizational work, taking up much time and energy, Gabunia does not slow down his research work. This is facilitated by his ability to switch over from one form of activity to another and unique capacity for work.

The above short review of Gabunia's scientific work shows clearly that by his discoveries and study of many groups of fossil mammals—not known earlier either in the Caucasus and in the USSR or even in Asia—he made a valuable contribution both to Paleobiological science and Stratigraphic geology. An analysis of vast material on fossil animals enabled him to discuss in detail such general problems of paleobiology as the extinction of species,

evolutionary progress, variability of organisms in the geological past, etc.

Along with special investigations, Gabunia also carried out work of general significance: the publication of V. O. Kovalevsky's "Collected Works", and of a detailed essays on the history of paleontology in the USSR, study of scientific activities of Louis Dollo, etc. Finally, he is the author (in collaboration with M. M. Rubinshtein) of remarkable studies on the joint use of the data on the paleobiology of mammals and absolute chronology for intercontinental stratigraphic correlation.

This biographical essay would not be complete if it did not touch upon some of Gabunia's character traits. He is a modest and courteous person, endowed with mild humour and kindness; at the same time, however, his attitude is strictly principled, exacting to his collaborators and, in the first place, to himself. His broad interests are not limited only to the sphere of biology and geology. His interest in literature, painting, and music cannot be left without mention. Probably, hardly anyone knows that he is the author of most of the illustrations to his books (incidentally, they are not inferior to the drawings of the professional artists). Very few people know that he sometimes publishes in the Georgian press his short-essays and even fantastic stories for the children, attesting to his refined taste and penmanship. In his youth he is known to have been a keen chess player with the first rate.

Today Gabunia actively works in the field of paleobiology. Enormous experience and versatile knowledge enable him to skillfully combine organizational work with strenuous scientific activity.

G. Meladze

ლ. ბაბუნია ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი
თარიღები

- 1920 წლის 13 სექტემბერს დაიბადა ქ. ირკუტსკში.
- 1928 წ. შევიდა ქ. თბილისის მე-14 საშუალო სკოლაში.
- 1938 წ. დაამთავრა ქ. თბილისის მე-14 საშუალო სკოლა.
- 1988 წ. შევიდა ს. მ. კიროვის სახელობის საქართველოს ინდუსტრიულ ინსტიტუტში სამთო განყოფილებაზე.
- 1943 წ. დაამთავრა უმაღლესი სასწავლებელი სპეციალობით „ინჟინერ-გეოლოგი“.
- 1943—1944 წწ. მუშაობდა საქართველოს ქვანახშირის საძიებო ტრესტის რაიონის ინჟინრად.
- 1944 წ. ჩაირიცხა ს. მ. კიროვის სახელობის საქართველოს ინდუსტრიული ინსტიტუტის ასპირანტად პალეონტოლოგიის სპეციალობით.
- 1944—1945 წწ. შეთავსებით მუშაობდა საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარის მოადგილის თანაშემწედ.
- 1946 წ. დაიცვა დისერტაცია გეოლოგიურ-მინერალოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად.
- 1947 წ. დანიშნეს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გეოლოგია და მინერალოგიის ინსტიტუტში უმცროს მეცნიერ თანამშრომლად.
- 1950 წ. დანიშნეს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გეოლოგიისა და მინერალოგიის ინსტიტუტში უფროს მეცნიერ თანამშრომლად.
- 1951 წ. დანიშნეს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პალეონტოლოგიის სექტორში უფროს მეცნიერ თანამშრომლად.
- 1954 წ. დაიცვა დისერტაცია გეოლოგიურ-მინერალოგიურ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად.
- 1957—77 წწ. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პალეონტოლოგიის ინსტიტუტის ხერხემლიანთა პალეონტოლოგიის განყოფილების გამგება.
- 1959 წ. მიენიჭა პროფესორის წოდება.

- 1961 წ. იმრჩიეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრი კორესპონდენტად.
- მიიღოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წევრად.
- 1964 წ. დაჯილდოვდა მოსკოვის ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების საპატიო დიპლომით ნაშრომისათვის „ბენარის ოლიგოცენურ ხერხემლიანთა ფაუნა“.
- 1966 წ. დაჯილდოვდა მედლით „შრომითი მამაკობისათვის“.
- 1967 წ. იმრჩიეს საფრანგეთის გეოლოგიური საზოგადოების ნამდვილ წევრად.
- 1969 წ. იმრჩიეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსად.
- 1971 წ. იმრჩიეს ხმელთაშუა ზღვის ნეოგენის სტრატიგრაფიის საერთაშორისო კომიტეტის აღმასრულებელი საბჭოს წევრად.
- 1972 წ. იმრჩიეს ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის ბიოლოგიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარედ.
- იმრჩიეს სსრკ საუწყებათაშორისო ნეოგენის სტრატიგრაფიის კომისიის საბჭოს წევრად.
- იმრჩიეს აშშ-ის ხერხემლიანთა პალეონტოლოგიის საზოგადოების წევრად.
- 1974 წ. იმრჩიეს მესამეულსა და მეოთხეულს შორის საზღვრის დამდენი საერთაშორისო კომისიის ვიცე-პრეზიდენტად.
- 1976 წ. იმრჩიეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ბიოლოგიის განყოფილების აკადემიკოს-მდივნად და პრეზიდიუმის წევრად.
- 1977 წ. იმრჩიეს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პალეონტოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორად.
- 1978 წ. იმრჩიეს ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის სარედაქტო კოლეგიის წევრად.
- 1979 წ. იმრჩიეს იუნესკოს საერთაშორისო პროგრამის „აღამიანი და ბიოსფერო“ (პაბ) რესპუბლიკური კომიტეტის თავმჯდომარედ.
- მიენიჭა მეცნიერების დამსახურებული მოლვაშის წოდება.
- 1980 წ. დაჯილდოვდა „შრომის წითელი დროშის ორდენით“.

- 1981** წ. აირჩიეს ბუნების დაცვის რესპუბლიკური კომისიის თავმჯდო-
მარედ.
- 1982** წ. აირჩიეს ადამიანის პალეონტოლოგიის აღმასრულებელი კომი-
სიის წევრად.
- 1985** წ. დანიშნულია საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სა-
მეცნიერო-პოპულარული ლიტერატურის სერიის „ათინათის“
სარედაქციო კოლეგიის თავმჯდომარედ.
- 1988** წ. აირჩიეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადე-
მიკოს-მდივნად.

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Л. К. ГАБУНИЯ

- 1920 г. 13 сентября родился в г. Иркутске.
 1928 г. Поступил в 14 среднюю школу г. Тбилиси.
 1938 г. Окончил 14 среднюю школу г. Тбилиси.
 1938 г. Поступил на горный факультет Грузинского инду-
стриального института им. С. М. Кирова.
 1943 г. Окончил высшее учебное заведение по специальности
«Геология».
 1943—1944 гг. Работал районным инженером треста Грузугле-
разведка.
 1944 г. Зачислен в аспирантуру Грузинского индустриального
института им. С. М. Кирова по специальности «Палеонто-
логия».
 1944—1945 гг. Работал по совместительству помощником за-
местителя народного комиссара иностранных дел Грузин-
ской ССР.
 1946 г. Защитил диссертацию на соискание ученой степени канди-
дата геолого-минералогических наук.
 1947 г. Назначен на должность младшего научного сотрудника
Института геологии и минералогии АН ГССР (с 1950 г. —
старший сотрудник).
 1951 г. Назначен старшим научным сотрудником Сектора па-
леобиологии АН ГССР.
 1954 г. Защитил диссертацию на соискание ученой степени док-
тора геолого-минералогических наук.
 1957—1977 гг. Заведующий Отделом палеобиологии позвоноч-
ных Института палеобиологии АН ГССР.
 1959 г. Присвоено звание профессора.
 1961 г. Избран членом-корреспондентом АН ГССР.
 Принят в ряды Коммунистической партии Советского Союза.
 1964 г. Награжден почетным дипломом Московского общества
естественноиспытателей за труд «Бенарская фауна олигоце-
новых позвоночных».
 1966 г. Награжден медалью «За трудовую доблесть».
 1967 г. Избран действительным членом Французского геологи-
ческого общества.
 1969 г. Избран академиком Академии наук ГССР.
 1971 г. Избран членом Исполнительного совета Международ-
ного комитета по стратиграфии неогена Средиземноморья.

- 1972 г. Избран председателем научного совета по биологии Грузинской Советской Энциклопедии.
- Избран членом Совета Межведомственной стратиграфической комиссии СССР по неогену.
- Избран членом Общества палеонтологии позвоночных США.
- 1974 г. Избран вице-президентом Подкомиссии ИНКВА по границе между третичной и четвертичной системами.
- 1976 г. Избран академиком-секретарем Отделения биологии и членом Президиума Академии наук ГССР.
- 1977 г. Избран директором Института палеобиологии АН ГССР.
- Избран членом редакционной коллегии Грузинской советской энциклопедии.
- 1979 г. Избран председателем Республиканского комитета Международной программы Юнеско «Человек и биосфера» /МАБ/.
Присвоено звание Заслуженного деятеля науки.
- 1980 г. Награжден «Орденом трудового красного знамени».
- 1981 г. Избран председателем Республиканской комиссии по охране природы.
- 1982 г. Участвовал в создании Международной ассоциации палеонтологии человека; избран постоянным членом Исполнительного совета этой ассоциации.
- 1985 г. Назначен председателем редакционной коллегии Серии научно-популярной литературы («Атинати») АН ГССР.
- 1988 г. Избран академиком-секретарем АН ГССР.

ლომინებულის გამოცდის
ТРУДЫ Л. К. ГАБУНИЯ

1947

1. მოქვიჯარდიუმებიანი შრეები. — საქ. სსრ მეცნ. კვად. მოამბე, ტ. 8, № 8, 1947, გვ. 535—538. — ბიბლიოგრ.: 3 სტ.
- Моквикардиумовые слои. — Сообщения АН ГССР, т. 8, № 8, 1947, с. 535—538. — Библиогр.: 3 назв.

1948

2. გურიის აზოვის პორიზონტის შესახებ. — საქ. სსრ მეცნ. კვად. მოამბე, ტ. 9, № 1, 1948, 41—44. — ბიბლიოგр.: 4 სტ.
- Об азовском горизонте Гурии. — Сообщения АН ГССР, т. 9, № 1, 1948, с. 41—44 — Библиогр.: 4 назв.
3. Перевод с французского на русский язык монографии В. О. Ковалевского об анхитерии и комментарии к ней. М., Изд-во АН СССР, 1948. 216 с.

1949

4. О представителях семейства *Neritinidae* из среднеплиоценовых отложений Западной Грузии. — Бюллетень Московского общества испытателей природы. Отд. геол., т. 24, № 6, 1949, с. 40—48. — Библиогр.: 5 назв.
5. Ценный научный труд. [Давиташвили Л. Ш. «История эволюционной палеонтологии от Дарвина до наших дней». М. Л. Изд-во АН СССР, 1948. 576с. Рец.]. — Заря Востока, 1949, 16 апр., с. 4.

1950

6. გადაშენებულ ცხოველთა განამარტებული ნაკვალევი ქუთაისის ბიდამთებში. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1950, № 4, გვ. 31—35.
Ископаемые следы вымерших животных в окрестностях г. Кутаиси. — Мецннереба да техника, 1950 № 4, с. 31—35.
7. Борьба за существование. — БСЭ, 2-е изд., т. 5, 1950, с. 608—609.

8. Брокким. — БСЭ, 2-е изд., т. 2, 1950, с. 132—133.

9. Значение работы В. О. Ковалевского «О пресноводных отложениях мелового периода». — В кн.: Ковалевский В. О. Собрание научных трудов. Т. I. М., Изд-во АН СССР, 1950, с. 454—475. — Библиогр.: 41 назв.

10. Об окраске моллюсков среднеплиоценовых отложений Западной Грузии. — Бюллетень Московского о-ва испытателей природы. Отд. гнол., т. 25, вып. 5, 1950, с. 71—76.

1951

11. ახალციხის ლიგნიტიანი რაიონის მესამეული ნალექების ძეგლებითა ფაუნის შესახებ. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე, ტ. 12, № 13, 1951, გვ. 141—143 — ბიბლიოგრ.: 23 სხვ.

Об остатках млекопитающих из третичных отложений Ахалцихского лигнитоносного района. — Сообщения АН ГССР, т. 12, № 3, 1951, с. 141—143. — Библиогр.: 23 назв.

12. ღიბოზარების ნაკვალევი სათაფლის (ქუთაისის რაიონი) ქვედა ცარცულ ნალექებში. — შოთათ კრებული საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გეოლოგიის და მინერალოგიის ინ-ტი, 1951, გვ. 209—222. — რეზიუმე რუს. ენ. — ბიბლიოგრ.: 9 სხვ.

Следы динозавров в нижнемеловых отложениях Сатаплиа (район Кутаиси). — Сборник трудов Ин-та Геологии и минералогии Академии Наук Грузинской ССР, 1951, с. 209—222. — Резюме на рус. яз. — Библиогр.: 9 назв.

13. ინდიოფერიუმის ნაშთი საქართველოში (ნამარხი მარტორქების შესწავლა). — მეცნიერება და ტექნიკა, 1951, № 12, გვ. 22—23.

Остатки индрикотерия в Грузии (изучение ископаемых носорогов). — Мецниереба да техника, 1951, № 12, с. 22—23.

14. ოლიგოცენის ჭუმუმწვართა ნაშთები საქართველოში. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1951, № 4, გვ. 39—40, ილ.—ით.

Остатки олигоценовых млекопитающих в Грузии. — Мецниереба да техника, 1951, № 4, с. 39—40, с. илл.

15. ხალკოკორიუმის ნაშთი საქართველოს მესამეულიდან. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე, ტ. 12, № 5, 1951, გვ. 279—284. — ბიბლიოგრ.: 10 სხვ.

Об остатках халикотерия из третичных отложений Грузии. — Сообщения АН ГССР, т. 12, № 5, 1951, с. 279—284. — Библиогр.: 10 назв.

16. Вымирание видов. — БСЭ, 2-е изд., т. 8, 1951, с. 420—422.

17. О следах динозавров из нижнемеловых отложений Западной Грузии. — Доклады АН СССР, т. 21, № 5, 1951, с. 917. — Библиогр.: 7 назв.

18. О представителях семейства Indricotheriidae из олигоценовых отложений Грузии. — Доклады АН СССР, т. 81, № 6, 1951, с. 1135—1137, с. табл., — Библиогр.: 6 назв.

1952

19. გადაშენებულ ქვეწარმავალთა ნაკვალევი სათაფლის მთანე. მდ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1952, 35 გვ.

Следы вымерших пресмыкающихся на горе Сатаплия. Тб., Изд-во АН ГССР, 1952, 35 с.

20. მამონტის ნაშთი საქართველოში. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1952, № 7, გვ. 10, ილ.—ით.

Остатки мамонта в Грузии. — Мецниереба да техника, 1952, № 7 с. 10, с. илл.

21. „ჭუჭა“ მამონტის კბილი გორიდან. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე, ტ. 13, № 3, 1952, გვ. 153—154. — ბიბლიოგრ.: 4 სხვ.

О зубе «карликового» мамонта из Гори. — Сообщения АН ГССР т. 13, № 3, 1952, с. 153—154. — Библиогр.: 4 назв.

22. ჰიპარიონული ფაუნის ახალი ძღვილსამყოფელი საქართველოში. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე, ტ. 13, № 5, 1952, გვ. 281—283. — ბიბლიოგრ.: 3 სხვ.

О новом местонахождении гипарионовой фауны в Грузии. — Сообщения АН ГССР, т. 13, № 5, 1952, с. 281—283. — Библиогр.: 3 назв.

23. Давиташвили Л. Ш. БСЭ, 2-е изд., т. 13, 1952, с. 260—261.

24. Давиташвили Л. Ш. Курс палеонтологии. 2-е значит. перераб. и доп. изд. М. — Л., Госгеолиздат, 1949, 835, с. с. илл. Рец. — Вестник Гос. музея Грузии, т. 15—А, 1952, с. 235—236.

25. Долло Л. — БСЭ, 2-е изд., т. 15, 1952, с. 30—31.

26. Следы динозавров на горе Сатаплиа (окрестности г. Кутаиси). — Природа, 1952, № 1, с. 122—123, № 1, с. 122—123.

1953

27. პროგრესის საკითხისათვის ცოცხალი ბუნების ისტორიულ განვითარებაში. მოხსენებათა თეზისები. — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ბიოლოგიისა და მედიცინის მეცნიერებათა განყოფლების XI სამეცნიერო სესია, 14—15 მაისი, 1953 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. მდ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1953, გვ. 30—31.

К вопросу о прогрессе в истории развития живой природы. Тезисы доклада. — X научная сессия Отделения биологических 4. ლ. გაბუნა

и медицинских наук, 14—15 мая, 1953 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1953, с. 64—65.

28. К изучению моллюсков среднеплиоценовых отложений Западной Грузии. — Труды Сектора палеобиологии АН ГССР, т. 1, 1953, с. 153—159, 8 л. табл. — Библиогр.: 70 назв.

29. О некоторых вопросах советской палеонтологии. К дискуссии в «Известиях АН СССР. Серия биол.» — Известия АН СССР, Серия биологическая, 1953, с. 112—128. — Библиогр.: 13 назв.

30. Олигоценовая фауна млекопитающих Грузии. — Природа, 1953, № 4, с. 109—111.

1954

31. არქეოთის ჰიბარიონული ფაუნის შესახებ. მოხსენების თეზისები. — საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის პალეობიოლოგიის სექტორის სამეცნიერო სესია, 1, 17—18 მაისი, 1954 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენების თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1954, გვ. 8—9.

О гиппариионовой фауне Аркнети. Тезисы доклада. — 1 научная сессия Сектора палеобиологии АН ГССР, 17—18 мая. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1954, с. 28—30.

32. საქართველოს მესომეზოზონის წყვილჩლიქონი. — მეცნიერების გამოცემა, 1954, № 8; გვ. 39.

Некоторые третичные парнокопытные Грузии. — Мецнире-реба да техника, 1954, № 8, с. 39.

33. ცხენისძართო პალეობიოლოგიური ისტორიის შესახებ. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1954, № 12, გვ. 33—37, ილ.-ით.

О палеобиологической истории лошадиных. — Мецнире-реба да техника, 1954, № 12, с. 33—37, с. илл.

34. რქიანი ღრმა. — ღრმაზა, 1954, № 4, გვ. 40.

Рогатая свинья Дроша, 1954, № 4 с. 40.

35. К вопросу о прогрессивном развитии в филогенезе млекопитающих. — Труды Сектора палеобиологии АН ГССР, т. 2, 1954, с. 137—135. — Резюме на груз. яз. — Библиогр.: 22 назв.

36. История гиппарионов (по материалам из неогена СССР). Автореферат диссертации. Тб., Изд-во АН ГССР, 1954. 36 с. 2 л. табл.

1955

37. Bovinae-ს ახალი წარმომადგენელი იმოსავლეთ საქართველოს ზედა მოცენიდან. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მომბე, ტ. 16, № 6, 1955, გვ. 459—460. — ბიბლიოგრ.: 3 სტ.

Об остатках нового представителя Bovinae из верхнемиоценовых отложений Восточной Грузии. — Сообщения АН ГССР, т. 16, № 6, 1955, с. 459—460. — Библиогр.: 3 назв.

38. ცნობილ საბჭოთა გეოლოგია და პალეონტოლოგია, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრს ლეთ შოთა-დე დავითაშვილს შეუსრულდა დაბადების 60 და სამეცნიერო მოღვაწეობის 30 წელი. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1955, № 6, გვ. 46—47.

Исполнилось 60 лет содня рождения (30 лет научной деятельности) известному советскому геологу и палеонтологу, действительному члену Академии наук Грузинской ССР Л. Ш. Давиташвили. — Мецнире-реба да техника, 1955, № 6, с. 46—47.

39. Новый представитель Suidae из среднего миоцена Беломечетской (Северный Кавказ). — Доклады АН СССР, т. 102, № 6, 1955, с. 1203—1206, с. табл. — Библиогр.: 5 назв.

40. О находке остатков Hippagrius в кисатибских диотомитах. — Доклады АН СССР, т. 102, № 5, 1955, с. 997—999. — Библиогр.: 15 назв.

41. О своеобразном представителе Indricotheriidae из олигоцена Грузии. — Доклады АН Арм. ССР, т. 21, № 4, 1955, с. 177—182. — Библиогр.: 5 назв.

42. О следах динозавров из нижнемеловых отложений Сатаплии. — Труды Сектора палеобиологии АН ГССР, 1955, т. 3, с. 4.

43. Об остатках нового вида Dicroideris из мэотических отложений Восточной Грузии. — Доклады АН СССР, т. 100, № 2, 1955, с. 359—360.

44. Олигоценовая фауна наземных позвоночных Бенары (Южная Грузия). Тезисы доклада. — 11 научная сессия Сектора палеобиологии АН ГССР, 17—18 мая, 1955 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, с. 27—29.

1956

45. Значение ископаемых остатков млекопитающих для параллелизации континентальных отложений неогена. Тезисы доклада. III научная сессия Сектора палеобиологии АН ГССР, 24—27 сентября, 1956 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1956, с. 23—28.

46. О находке остатков ископаемого трубкузуба *Oryctoperus* в среднемиоценовых отложениях Беломечетской (Северный Кавказ). — Доклады АН Азербайдж. ССР, т. 12, № 3, 1956, с. 203—206. — Резюме на азербайдж. яз. — Библиогр.: 5 назв.

47. О современном состоянии изученности ископаемых лошадиных. — В кн.: В. О. Ковалевский. Собрание научных трудов. Т. 2, М., Изд-во АН СССР, 1956, с. 241—249. — Библиогр.: 40 назв.

48. Следы динозавров в нижнемеловых отложениях Сатаплии (Западная Грузия). — Труды Сектора палеобиологии АН ГССР, т. 3, 1956, с. 39—87, — Библиогр.: 40 назв.

49 Paleontological history of Equidae in Eurasia.—XX congr. geol. intern. Resumenes de los trab. presentados. Mexico. 1956.

1957

50. კავკასიის მელეთის ხერხემლიანთა ისტორიისათვის. მოხსენების თეზისი. — საქ. სსრ მეცნ. კად. პალეობიოლოგის ინ.-ტის მე-4 სამეცნიერო სესია, 17 ოქტომბერი, 1957 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. კად. გამ-ბა, 1957, გვ. 14—17.

К истории наземных позвоночных Кавказа. Тезисы доклада. — 4-ая научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР 17 октября, 1957 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1957, с. 14—17.

51. ნამარხი მარტორქა საგვარჯილედან (დასავლეთ საქართველო). — საქ. სსრ მეცნ. კად. მომბე, ტ. 19, № 2, 1957, გვ. 193—196. — ბიბლიოგр.: 5 სტ.

Об ископаемом носороге из пещеры Сагварджиле (Западная Грузия). — Сообщения АН ГССР, т. 29, № 2, 1957, с. 193—196. — Библиогр.: 5 назв.

52. История гиппарионов (на китайском языке — Вестн. Китайского палеонтол. об-ва 1957, № 1—2, с. 16—24. с.

53. О халикотерии из эоценена Вани (Южная Грузия). — Доклады АН СССР, т. 116, № 1, 1957, с. 137—140, — Библиогр.: 15 наз.

1958

54. ღინოთერიუმის ნაშთი უდაბნოდან (აღმოსავლეთ საქართველო). — საქ. სსრ მეცნ. კად. მომბე, ტ. 21, № 2, 1958, გვ. 151—154. — ბიბლიოგრ.: 3 სტ.

თანავეტორი კ. გაბაშვილი.

Об остатках дейнотерия из Удабно (Восточная Грузия). — Сообщения АН ГССР т. 21, № 2, 1958, с. 151—154. — Библиогр.: 4 назв.

Соавтор В. Габашвили.

55. ზევის ქვეჭამავლის ნაშთი ძეგამიფან — საქ. სსრ მეცნ. კად. მომბე, ტ. 20, № 5, გვ. 561—564. — ბიბლიოგრ.: 11 სტ.

Об остатках мозазавра из верхнемеловых отложений Кавказа. — Сообщения АН ГССР, т. 20, № 5, 1958, с. 561—564. — Библиогр.: 11 назв.

56. К палеонтологической истории Equidae. [Лошадиных] Евразии—Congreso Geologico International, Sección VII—Paleontología, Taxonomía y Evolución. Mexico D. F. 1958, p. 287—302

57. О черепе рогатой ископаемой свиньи из среднего миоцена Кавказа. — Доклады АН СССР т. 118, № 6, 1958, с. 118—119. — Библиогр.: 15 назв.

58. Об ископаемых остатках хищников из чокрака Беломечетской (Северный кавказ). — Vertebrata palasiatica, vol. 2, № 4, 1958, p. 249—252.

59. Следы динозавров (по материалам горы Сатаплии и данным литературы). М., Изд-во АН СССР, 1958, 172 с., с. илл.

Рец.: Это читается с интересом. — Заря Востока, 1959, 8 авг. с. 2.

1959

60. ლისტრიოდონის პირველი მონაპოვარი საბჭოთა კავშირის მოცემი. საქ. სსრ მეცნ. კად. მომბე, ტ. 22, № 1, 1959, გვ. 55—56. — ბიბლიოგრ.: 4 სტ.

О первой находке листриодона в миоцене СССР. — Сообщения АН ГССР, т. 22, № 1, 1959, с. 55—56. — Библиогр.: 4 назв.

61. ყუბანოქერუსი (რქოსანი ლორი). — ღროშა, 1959, № 7, გვ. 14—15.

Кубанохерус (рогатая свинья). — Дроша, 1959, № 7, с. 14—15.

62. Вид. — МСЭ, 3-е изд. т. 2, 1959, с. 377—378.

63. К вопросу о границе между миоценом и плиоценом. Тезисы доклада. — 4-ая научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР. 21—22 декабря 1959 г. План работы тезисы докладов Тб., Изд-во АН ГССР, 1959, с. 3—4.

64. К истории гиппарионов (по материалам из неогена СССР). М., Изд-во АН СССР, 1959, 570 с.

Рец.: — дроша, 1959, № 12, с. 19.

რეც.: — ღროშა, 1959, № 12, გვ. 19.

Рец: Химшиашвили Н., Натадзе Л. Из глубины веков. — Заря Востока, 1960, 12 ноября, с. 2.

65. О лошади из Сагварджиле (Западная Грузия). — Сборник трудов, посвященный акад. АН ГССР А. И. Джанелидзе. К 70-летию со дня рождения и 50-летию науч. пед. и общественной деятельности. Тб., Изд-во АН ГССР, 1959, с. 263—271. — Библиогр.: 4 назв.

66. О находке остатков мастодонта в пестроцветной свите Нахичеванской АССР. — Доклады АН Арм. ССР, т. 28, № 4, 1959, с. 187—189. — Резюме на арм. яз.

Соавтор А. А. Габриелян.

67. Об ископаемых мунджаках из среднего миоцена Кавказа. — Палеонтологический журнал АН СССР, 1959, № 1, с. 114—117. — Библиогр.: 9 назв.

1960

68. გიგანტური ხელუეთის კუ ბენარის (სამხრეთ საქართველო) — ოლიგოცენიდან. — საქ. მეცნ. აკად. მომბე, ტ. 24, № 2, 1960, გვ. 189—195. — ბიბლიოგრ.: 17 სტ.

თანამდებობა ვ. ჩხილაძე.

Гигантская наземная черепаха из олигоцена Бенары (Южная Грузия). — Сообщения АН ГССР, т. 24, № 2, 1960, с. 189—196. — Библиогр.: 17 назв.

Соавтор В. М. Чхиквадзе

69. Естественный отбор. — МСЭ, 3-е изд., т. 3, 1960, с. 823—824.

70. Ископаемые животные. — МСЭ, 3-е изд., т. 4, 1960, с. 207—208.

71. Кубанохеры — МСЭ, 3-е изд. т. 5, 1960, с. 190—200.

72. Новые данные о кавказском платибелодонте. — Труды Ин-та палеобиологии АН ГССР, т. 5, 1960, с. 63—105, 1 л. табл. — Резюме на груз. яз. — Библиогр.: 49 назв.

Соавтор Е. И. Беляева.

73. О первой находке остатков гигантских носорогов из сем. Indricotheriidae в Румынии. — Доклады АН СССР, т. 130, № 2, 1960, с. 425—427. — Библиогр.: 9 назв.

Соавтор О. Илиеску.

74. Современные представления о филогении и классификации копытных. — В кн.: В. О. Ковалевский. Собрание научных трудов. Т. 3. М., Изд-во АН ССР, 1960, с. 311—333. — Библиогр.: 40 назв.

Соавтор Б. А. Трофимов.

75. Kubanochoerinae, nouvelle sous-famille de Poires du Miocène Moyen du Caucase. — Vertebrata Palasiatica, vol. IV, № 2, 1960, pp. 88—97.

1961

76. ანთრაკოთერიიდების (ოჯახი Anthracotheriidae) წარმოშობისა და გავრცელების საკითხებისათვის. მოხსენების თეზისი. — საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პალეობიოლოგიის ინ-ის VII სამეცნერო სესია მიღებილი საქართველოს საბჭოთა ხელისუფლების დაბყარებისა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის შექმნის 40 წლისთვისადმი. 14—15 მარტი, 1961 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1961, გვ. 5—8.

К вопросу о происхождении и расселении антракотериид (сем. Anthracotheriidae). Тезисы доклада — VII научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР, посвященная к 40-летию со дня установления Советской власти в Грузии и создания Компартии Грузии. 14—15 марта, 1961 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1961, с. 5—8.

77. კუბა — კი. (კუბელთა მხარდასაჭრად). — თბილისი; 1961, 19 აპრ., გვ. 4.

Куба—да (Скажем поддержку Кубинцам). — Тбилиси, 1961, 19 апр., с. 4.

78. ობაილის ფაუნა ნამარხ ძუძუმწოვართა უძველესი კომპლექსი საბჭოთა კავშირში. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მომბე, ტ. 27, № 6, 1961, გვ. 711—713. — ბიბლიოგр.: 6 სტ.

Обайлинская фауна — древнейшей комплексе ископаемых млекопитающих СССР. — Сообщения АН ГССР, т. 27, № 6, с. 711—713. — Библиогр.: 6 назв.

79. Об остатках млекопитающих из среднего плиоцена Северного Кавказа (Косякино). — Палеонтологический журнал АН СССР, 1961, № 1, с. 263—265. — Библиогр.: 8 назв.

80. Первая находка остатков мустьевского человека на Кавказе (Западная Грузия). — Вопросы антропологии, 1961, № 8, с. 151—161. — Библиогр.: 10 назв.

Соавторы: Д. М. Тушабришвили, А. К. Векуа.

81. Histoire du genre Hipparrion — Paris, Bureau de recherches géologiques et minnières. Service d'information géologique. 1961, pp. 570, 69 fig, 23 planches, 3 tabl., 106 tabl. mesure.

1962

82. ახალი მონაცემები სამხრეთ საქართველოს ტუფოგენური ნალექების გეოლოგიური ასაკის შესახებ. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მთამ-ბე, ტ. 28, № 1, 1962, გვ. 53—55. — ბიბლიოგრ.: 3 სტ.

თანაავტორი თ. ლაზარაშვილი.

Новые данные о геологическом возрасте туфогенных отложений Южной Грузии. — Сообщения АН ГССР, т. 28, № 1, 1962, с. 53—55. — Библиогр.: 3 назв.

Соавтор Т. Лазарашвили.

83. ბენარის ნამარხი ხერხემლიანები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962, 84 გვ.

Ископаемые позвоночные Бенары. Тб., Изд-во АН ГССР, 1962. 84 с.

84. К вопросу о границе между четвертичным периодом и неогеном. — Труды Комиссии по изучению четвертичного периода АН СССР, т. 20, 1962, с. 157—158.

85. О книге К. В. Никоноровой [«Кайнозой Голодной степи Центрального Казахстана»]. М., Изд-во АН СССР, 1960, Рец.). — Известия АН СССР. Серия геологическая, 1962, № 1, с. 111—113.

86. Об остатках эоценовых млекопитающих из обайлинской свиты Зайсанской депрессии. — Труды Ин-та палеобиологии АН ГССР, т. 7, 1962, с. 15—28. — Резюме на груз. и англ яз. — Библиогр.: 20 назв.

87. Олигоценовый ландшафт и климат Южной Грузии [Преимущественны по данным наземных позвоночных]. Тезисы доклада. — VIII научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР, 28—29 ноября, 1962 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1962; с. 14—15.

1963

88. დინოზავრების გადაშენება, მოხსენების თეზისები. საქ. სსრ მეცნ. აკად. ბალეობიოლოგის ინ-ტის IX სამეცნიერო სესია, 8—9 ოქტომბერი, 1963 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963, გვ. 9—11.

Внимание динозавров. Тезисы доклада. — IX научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР 8—9 октября 1963 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1963, с. 9—11.

89. ტარიბანის ნამარხი სპილო (კახეთის ზედა პლიოცენი). თბ., საქ. მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963. 69 გვ. — რეზიუმე რუს. და ფრანგ. ენ. — ბიბლიოგრ.: 69 სტ.

თანაავტორი ა. ვეჯუა.

Ископаемый слон из Тарибаны [верхний плющен Кахети]. Тб., Изд-во АН ГССР, 1963. 69 с. 4 л. илл. — Резюме на рус. и франц яз. — Библиогр.: 69 назв.

Соавтор А. К. Векуа.

1964

90. ევოლუციური პროცესი ძუძუმწოვრების ისტორიაში. მოხსენების თეზისები. საქ. სსრ მეცნ. აკად. ბალეობიოლოგის ინ-ტის X სამეცნიერო სესია, 19—21 ოქტომბერი, 1964 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., „მეცნიერება“, 1964, გვ. 6—8.

Эволюционный прогресс в истории млекопитающих. Тезисы доклада — X научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР 19—21 октября, 1964 г. План работы и тезисы докладов. Тб., «Мецнериба», 1964, с. 21—23.

91. თაბორის ლიანდები. [მოხსრობა საქართველოს გეოლოგიური წარსულის ფაუნებსა და მათი გარემოს შესახებ]. — საქართველოს ბუნება, 1964, № 4, გვ. 19—21, № 5, გვ. 21—23; № 6; 20—23.

Призраки Табора. [Рассказ о фаунах геологического прошлого Грузии и о среде их обитания]. — Сакадвелос бунебა, 1964, № 4, с. 19—21, № 5, с. 21—23, № 6, с. 20—23.

92. Бенарская фауна олигоценовых позвоночных. Тб., «Мецнериба» 1964. 264 с. 6 л., табл. — Библиогр.: 59 назв.

93. К вопросу о параллелизации позднепалеогеновых и неогеновых отложений Старого и Нового Света [по данным ископаемых млекопитающих и абсолютного возраста]. — В кн.: Вопросы геологии Грузии. Тб., Мецнериба 1964, с. 331—337. — Резюме на англ. яз. — Библиогр.: 67 назв.

Соавтор М. М. Рубинштейн

94. О представителе анхитериев (*Anchitheriinae*) из олигоцена Казахстана — Сообщения АН ГССР, т. 35, № 1, 1964, с. 125—132. — Резюме на груз. яз. — Библиогр.: 13 назв.

Соавтор Е. И. Беляева.

95. Связи третичных млекопитающих Европы и Азии. — Тезисы доклада. — Международный геологический конгресс, XXII сессия, 1964 г. Доклады советских палеонтологов. Проблема 8. Третичные млекопитающие. М., Изд-во «Наука», 1964, с. 5—13. Резюме на англ. яз.

Соавтор Б. А. Трофимов

96 A propos de la corrélation des faunes à Hipparium des régions Méditerranéenne et Ponto-Caspienne.—Instituto „Lucas Mallada“, C. S. I. C. (España). Cursillos y Conferencias, IX, 1964, pp. 87—89.

97. საქართველოს სსრ. ნაწ. 1, გეოლოგიური ორწერი [გამოცემული რესულად]. სერიიდან სსრ კავშირის გეოლოგია. ტ. 10. [რეც]. — კომუნისტი, 1965, 8 იანვ., გვ. 2.

Грузинская ССР. Часть 1, геологическое описание (на русском языке). Из серии «Геология СССР». т. 10, [Рец]. — Коммунисти, 1965, 8 янв., с. 2.

98. ჰიბარიონის ზიდასახეობრივი ცვალებადობა. მოხსენების თეზისები — საქ. სსრ მეცნ. აკად. — პალეობიოლოგიის ინ-ტის XI სამეცნიერო სესია, 17—18 ნოემბერი, 1965 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენების თეზისები. თბ., „მეცნიერება“, 1965, გვ. 6—8.

თანაავტორი გ. მელაძე.

Внутривидовая изменчивость у Hippagriop. Тезисы докладов — XI научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР 17-18 ноября 1965 г. План работы и тезисы докладов. Тб., «Мецнериба», 1965, с. 20—21.

Соавтор Г. К. Меладзе.

99. Биостратиграфическая параллелизация кайнозойских отложений Евразии и Северной Америки в свете данных абсолютной геохронологии. — Бюллетень геол. общества Грузии, т. 4, № 1, 1965, с. 7—27. — Библиогр.: 44 назв.

Соавтор М. М. Рубинштейн

100. დამანების თავისებური წარმომადგენელი აღმოსავლეთ საქართველოს ზედა პლიოცენიდან. — საქ. მეცნ. აკად. მთამბე, ტ. 42, № 3, 1966, გვ. 643—647. — ჩუზიუმე რუს. ენ. — ბიბლიოგრ.: 5 სტ.

თანაავტორი ა. ვაკეუა.

Своеобразный представитель даманов из верхнего плиоцена Восточной Грузии. — Сообщения АН ГССР, т. 42, № 3, 1966, с. 643—647. — Резюме на рус. яз. — Библиогр.: 5 назв.

Соавтор А. Векуа

101. იაფლუჭის კონტინენტური ნალექების ასაკის შესახებ. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მთამბე, ტ. 43, № 1, 1966, გვ. 129—132. — ჩუზიუმე რუს. ენ. — ბიბლიოგრ.: 4 სტ.

თანაავტორები: ქ. მაცხონაშვილი, დ. ჩხეიძე.

О возрасте континентальных отложений горы Яглуджа. — Сообщения АН ГССР, т. 43, № 1, 1966, с. 129—132. — Резюме на рус. яз. — Библиогр.: 4 назв.

Соавторы К. Мацхонашвили, Д. Чхеидзе.

102. Вымирание пресмыкающихся на границе мезозоя и кайнозоя. Тезисы доклада. — XXII Всесоюзная сессия палеон-

тологического общества, 24—29 января 1966 г. План работы и тезисы докладов. Л., 1966, с. 10—11.

103. Ископаемый даман в акчагыле Восточной Грузии. — В сб.: Фауна кайнозоя Грузии и ее геосторическое значение, Тб., «Мецнериба», 1866, с. 93—100. — Резюме на груз. яз. — Библиогр.: 7 назв.

Соавтор А. К. Векуა.

104. К вопросу о связях третичных млекопитающих Евразии и Африки и формировании некоторых современных групп млекопитающих африканских саванн. Тезисы доклада—Всесоюзное совещание по палеобиологии млекопитающих кайнозоя, 20—24 мая 1966 г. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1966, с. 16—19.

Соавтор А. К. Векуა.

105. О новой находке остатков южного слона на Северном Кавказе. — В сб.: Фауна кайнозоя Грузии и ее геисторическое значение. Тб., «Мецнериба», 1966, с. 101—103. — Резюме на груз. яз. — Библиогр.: 5 назв.

106. Sur la corrélation des faunes de Mammifères de L'Oligocène d'Europe et d'Asie—Colloque sur le Paléogène B. R. M., Paris, 1966.

107. Sur les Mammifères oligocènes du Caucase.—Bull. Soc. géol. de France (7), VIII, 1966, p. 857—869.

108. ბელგიაში მოგზაურობის ანგარიში. — კომუნისტი, 1967, 13 მარტი, გვ. 2.

Отчет о поездке в Бельгию. — Коммунисти, 1967, 13 марта, с. 2.

109. ერთი თვე ბელგიაში. [მივლინება ბრიუსელში გამოჩენილი ბელგიელი პალეონტოლოგის ლუი დოლის ბიოგრაფიის შესახვავიდან]. — თბილისი, 1967, 5 მაისი, გვ. 3.

Один месяц в Бельгии [Командировка в Брюссель с целью составления научной биографии Луи Долло]. — Тбилиси, 1967, 5 мая, с. 3.

110. მუზეუმებისა და მუზეუმების ეკონომიკური პრობლემები. — общие в вопросы эволюционной палеобиологии З. Тб., «Мецнериба», 1967, с. 59—91. — Резюме на рус. и франц. яз. — Библиогр.: 10 назв.

Эволюционный прогресс в физиогенезе млекопитающих. — В сб.: Общие в вопросы эволюционной палеобиологии, З. Тб., «Мецнериба», 1967, с. 59—91. — Резюме на рус. и франц. яз. — Библиогр.: 10 назв.

111. Биостратиграфическая параллелизация кайнозойских отложений Евразии и Северной Америки в свете данных абсолютной геохронологии. Тезисы доклада. — Всесоюзное совещание, посвященное 50-летию Великой Октябрьской Социалистической революции на тему: Палеобиологические принципы относительной геохронологии. Тезисы докладов. Тб., Изд-во АН ГССР, 1967, с. 5—6.

Соавтор М. М. Рубинштейн.

112. Континентальный неоген Картлийской депрессии: В кн.: Научная сессия, посвященная геологическому строению и полезным ископаемым Картлийской депрессии. Тезисы докладов Сессии геологического об-ва АН ГССР, 1967, с. 9—10.

113. Sur un Laphiodontidae de Hoogbutsel et de Hoeleden.—Bul. Inst. r. sci. nat. Belg., Bruxelles, 1967, pp. 3—7.

1968

114. Квабевская фауна Акчагыльских млекопитающих. — В сб.: Граница третичного и четвертичного периодов. Тезисы доклада. — XXIII Международной сессии геологического конгресса. Доклады советских геологов. 1968 г. План работы и тезисы докладов. М., «Наука», 1968, с. 42—48.

Соавтор: А. К. Векуа.

115. О соотношении между онтогенезом и филогенезом у лошадиных. Тезисы докладов. — XIV научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР, 4—5 ноября 1968 г. План работы и тезисы докладов. Тб., «Мецниереба» 1968, с. 7—8.

116. О сопоставлении кайнозойских отложений Евразии и Америки на основании ископаемых млекопитающих и абсолютного возраста). — В сб.: Граница третичного и четвертичного периодов. Тезисы доклада. — 22 сессия Международного геологического конгресса советских геологов. 1968 г. План работы и тезисы докладов. М., «Наука», 1968, с. 48—50.

Соавтор М. М. Рубинштейн.

117. Kvabebi fauna of the Akchaghylian mammals.—JGC, Report of the Twenty-Third Session Chechoslovakia, vol. 10, Praha, 1968.

Coyauthor A. K. Vekua.

118. L Dollo, sa vie et son œuvre. XII congrès intern. d'histoire des sciences. Paris, 1968.

119. On the correlation of the Cenozoic deposits of the Eurasia and North America.—Труды XXIII сессии, Прага, 1968.

1969

120. Вымирание древних рептилий и млекопитающих. — Тб., «Мецниереба» 1969, 234 с. с илл.—Резюме на франц. яз.

121. К вопросу о роли естественного отбора в эволюции некоторых групп лошадиных. Тезисы доклада. — X научная сессия Ин-та палеобиологии, посвященная 100-летию со дня рождения В. И. Ленина. 25—27 ноября 1969 г. Тезисы докладов. Тб., «Мецниереба», 1969, с. 14—15.

1970

122. გვიანი პლიოცენის ეორეფის პირველი მონაცემარი საბჭოთა კავშირში. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მთამმკ. ტ. 57, № 1, 197; გვ. 241—244. — რეზოუმე რუს. და ინგ. ენ. — ბიბლიოგრ.: 20 სტერ. თანავტორი ც. ბუაჩიძე.

О первой находке позднеплиоценовой жирафы в СССР. — Сообщения АН ГССР, т. 57, № 1, 1970, с. 241—244. — Резюме на рус. и англ. яз. — Библиогр.: 20 назв.

Соавтор Ц. Буачидзе.

123. ევრაზიის ბრონტოსერიფების უდველესი წარმომადგენლის შესახებ. — საქ. სსრ მეცნ. აკად. მთამმკ. ტ. 58, № 3, 1970, გვ. 737—739. — რეზოუმე რუს. და ინგლ. ენ. — ბიბლიოგრ.: 36 სტერ.

О древнейшем представителе бронтотериид Евразии. — Сообщения АН ГССР, т. 58, № 3, 1970, с. 737—739. — Резюме на рус. и англ. яз. — Библиогр.: 3 назв.

124. О систематическом положении гиппарионов (Hipparrison) и связанных с ними родов. Тезисы доклада. XVI научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР, посвященная 50-летию Советской Грузии и Коммунистической партии Грузии. 10—11 декабря 1970 г. Тб., «Мецниереба», 1970, с. 4—5.

125. Sur la signification des faunes de Mammifères du Miocène Supérieur et du Pliocène de la région Ponto-Caspienne.—Committee Mediterranean Neogene Stratigraphy, Proc. IV Session, Bologna, 1967. Giornale di Geologia (2) 35, fasc. 1. Bologna 1970, pp. 161—170.

1971

126. ნეორი ვეტნინგერი — ნეორ ყიფიანი. [გამოჩენილ საზოგადო მოღვაწის დიმიტრი ყიფიანის შვილი]. — ლიტერატურული საზოგადოებრ, 1971, 23 ივლისი, გვ. 3.

Никола Ветнингер-Нико Кипиани, [Сын известного общественного деятеля Дмитрия Кипиани]. — Литературули сакартели, 1971, 23 июл. с. 3.

127. Инадаптивная эволюция как одно из важнейших общих условий вымирания млекопитающих. — Труды палеонтоло-

логии Ин-та АН СССР, 1971, т. 130, с. 32—38. — Библиогр.: 9 назв.

128. О новом представителе кандиляртре (*Condylarthra*) из эоцене Зайсанской котловины. — Сообщения АН ГССР, т. 61, № 1, 1971, с. 233—235. — Резюме на англ. яз. — Библиогр.: 15 назв.

1972

129. Ароморфные сдвиги в истории млекопитающих и их значение для геохронологии. Тезисы докладов. XVIII научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР 12—13 декабря 1972 г. Тезисы докладов. Тб., «Мецниереба», 1972, с. 3—4.

Соавтор Г. А. Мчедлидзе

130. К вопросу о границе неогеновой и четвертичной систем в Европе (по данным фауны млекопитающих). М., «Наука», 1972, с. 20—34. Международный коллоквиум по проблеме «Граница между неогеном и четвертичной системой». Сборник докладов, 2).

131. Некоторые вопросы геохронологии кайнозоя. — Известия АН СССР. Серия геологии, 1972, № 3, с. 3—8. — Библиогр.: 15 назв.

Соавтор М. М. Рубинштейн

1973

132. Беломечетская фауна ископаемых позвоночных. Тб., «Мецниереба», 1973, 138 с. — Библиогр.: 24 назв.

133. К вопросу о роли естественного отбора в эволюции некоторых групп лошадиных. — В сб.: Общие вопросы эволюционной палеобиологии, т. 6, 1973, с. 78—82. — Резюме на груз. и франц. яз.

134. О зависимости выживания млекопитающих от прогрессивного развития их головного мозга. В сб.: Общие вопросы эволюционной палеобиологии, т. 7, 1973, с. 15—25. — Резюме на англ. и груз. яз. — Библиогр.: 14 назв.

135. О присутствии диакодексина (*Diacodexinae*) в эоцене Азии. — Сообщения АН ГССР, т. 71, № 3, 1973, с. 741—744. — Библиогр.: 24 назв.

136. Проблема монофилии и полифилии в свете некоторых данных палеобиологии млекопитающих. Тезисы доклада. — XIX научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР, 21—22 декабря, 1973 г. Тезисы докладов. Тб., «Мецниереба», 1973, с. 7—9.

1974

137. Луи Долло. [1857—1931] М. «Наука», 1974. 265с., с. илл.

რეც.: ԺԱՐՈՎԱ Յ. Ծովո քաղցրօնիքո. — Մոզբու Խամչյան, 1984. 6 օն, № 11, ձ. 3.

Рец.: Дзвелая М. Выдающийся дарвинист. — Цигнис самкаро, 1984. 6 июня, № 11, с. 3.

Рец.: Давиташвили Л. Ш. — Известия АН ГССР, Серия биологическая, т. 1, № 1, 1975, с. 107—108.

138. К биологии и филогении позднекайнозайских даманов Евразии. — Первый международный териологический конгресс. Москва, 6—12 июня, 1974 г., т. 1. Рефераты докладов. М., ВИНИТИ, 1974, с. 137.

Соавтор А. К. Векуа.

139. Об образе жизни и систематическом положении гигантского дамана из Квабеби. — Сообщения АН ГССР, т. 73, № 2, 1974, с. 489—492. — Резюме на груз. яз. — Библиогр.: 4 назв.

Соавтор А. К. Векуа.

140. Об олигоценовом представителе *Forstercooperia* (*Hyracodontidae*) из Монголии. — Сообщения АН ГССР, т. 75, № 2, 1974, с. 497—500. — Резюме на груз. и англ. яз. — Библиогр.: 6 назв.

Соавтор Д. Даашээвэг.

141 Certaines questions de bio- et chronostratigraphie du Néogène de l'Eurasie—V Congrès du Néogène Méditerranéen. V. 1. Lyon, 1974, pp. 149—152.

Co-author: M. M. Rubinstein.

1975

142. Ջահուլու և ծախտա ընկալություն. Ը. 1-ամ., 1975, ձ. 405—406. — Ճօլուցիք: 5 ևֆ.

Вымирание. — ГСЭ, т. 1. Тб., 1975, с. 405—406. — Библиогр.: 5 назв.

143. Данные об абсолютном возрасте кайнозойских континентальных образований Азии и их биостратиграфическое значение. — Доклады АН СССР, т. 225, № 4, 1975, с. 895—898. — Библиогр.: 4 назв.

Соавторы: Е. В. Девяткин, М. М. Рубинштейн.

144. К вопросу о коэволюции гиппарионовой фауны и растительности в полосе Паратетиса. Тезисы доклада. — XX научная сессия Ин-та палеобиологии, посвященная 30-летию победы в Великой Отечественной войне. 14—15 мая 1975 г. Тезисы докладов. Тб., «Мецниереба», 1975, с. 8—10.

Соавтор К. И. Чочиева.

145. К вопросу о сопоставлении морского и континентального неогена восточного Паратетиса. — VI th congress Regional Committee on Mediterranean Neogene Stratigraphy, Bratislava, 1975, pp. 413—414.

146. Quelques remarques générales concernant les Hipparions du Parathetys Oriental et leur valeur stratigraphique.—Actas I Colloquio international sobre biostratigrafia continental del Neogeno Superior y Cuaternario Inferior. Montpellier, 25—IX—Madrid, II—X, 1974, Madrid, 1975, pp. 73—75.

1976

147. დიდი სახელი. [ვალეობითობაზ ლ. დავითაშვილის დაბადების 80 წლისთავისათვის]. — ღრმა, 1976, № 6, გვ. 14, სურ-ის.

Известный ученый. [К 80-летию со дня рождения палеобиолога Л. Ш. Давиташвили]. — Дроша, 1976, № 6, с. 14, с портр.

148. Вымершие и вымирающие виды. — М., «Знание», 1976, 64 с. с рис. (Новое в жизни, науке и технике, Серия биологии, 5).

149. К вопросу от причинам вымирания некоторых групп древних лошадеобразных. — Известия АН ГССР, Серия биологическая т. 2, № 3, (с), 1976, с. 236—242. — Резюме на груз. и англ. яз. — Библиогр.: 24 назв.

150. Проблемы стратиграфии неогена Средиземноморья. — Бюллетень Московского общества испытателей природы, Отдел геологии, т. 51, вып. 51 (с) 1976 с. 8—9, — Библиогр.: 40 назв.

Соавторы В. В. Меннер, Л. А. Невесская, М. Ф. Носовский. 151. სტალული და მოქალაქე. [გამოჩენილი ქართველი მეცნიერების ფაფ. ღვთა ვერსია სამართლის გამოცემის გამო]. — თბილისი, 1977, 5 ღვთ. გვ. 3.

Ученный и гражданин. [Памяти известного грузинского ученого акад. И. Векуа]. — Тбилиси, 1977, 5 дек., с. 3.

152. Верхняя граница миоценена в свете данных по истории млекопитающих. Тезисы доклада. — XXI научная сессия Ин-та палеобиологии АН ГССР, посвященная 60-й годовщине Великой Октябрьской Социалистической революции. 27—28 апреля, 1977 г. План работы и тезисы докладов. Тб., «Мецниереба», 1977, с. 4—5.

Соавтор Г. А. Мchedlidze.

153. Дорогой настоичивого поиска. (К 80-летию акад. АН ГССР Н. Н. Кецховели). — Заря Востока, 1977, 25 дек., с. 3.

154. О зубе мустьевского человека из Цуцхватской пещерной системы (Западная Грузия). — Бюллетень Комиссии по изучению четвертичного периода, 1977, № 47 с. с. 107—111.

Соавторы: Д. М. Тушабрамишвили А. К. Векуа.

155. Об абсолютном возрасте рубежа палеоген /неоген. — Geol. Zbornik—Geol. Carpathica, Bratislava, vol. 28, № 1, 1977, с. 1—11. Библиогр.: 12 назв.

Соавтор М. М. Рубинштейн.

156. Палеобиология позвоночных в Грузии. — Известия АН ГССР, Серия биологическая, т. 3, № 6, 1977, с. 484—492. — Библиогр.: 29 назв.

157. Contribution à la connaissance des Mammifères paléogènes du bassin de Zaissan (Kazakhstan Central). — Géobios, Mem. spécial 1, Lyon, Septembre, 1977, pp. 29—37, I fig., I tabl., I pl.

158. On the Boundary between the Neogene and Quaternary Periods in the Transcaucasus. X Int. Congress INQUA. Birmingham, 1977, Abstr., p. 153.

Co-author A. K. Vekua.

1978

159. ქვაბების გიგანტური დამანი. თბ., „მეცნიერება“, 1978. 57 გვ. 12 ფ. ილ., რეზოუნდ რუს. და ინგლ. ენ. — ბიბლიოგრ.: 25 სტ. თანავტოზი ა. ვეკუა.

Квабебский гигантский даман. Тб., «Мецниереба», 1978. 56 с. 12 л. илл. — Резюме на рус. и англ. яз. — Библиогр.: 25 назв.

Соавтор А. К. Векуа.

160. Находка гиппариона в среднем сармате Грузии. — Проблемы геологии Грузии. Сборник трудов Геологического Ин-та АН ГССР Труды, Новая Серия, Вып. 59). Тб., «Мецниереба», 1978, с. 170—171.

161. О мустьевском человеке из Сакажия (Западная Грузия). — Вопросы антропологии, вып. 59, 1978, с. 20—21.

Соавторы: М. Г. Ниорадзе, А. К. Векуа.

162. О присутствии своеобразного представителя аркто-ционидей (Arcgoscynopidae) в палеогене Азии. — Сообщения АН ГССР, т. 92, № 2, 1978, с. 484—492. — Резюме на англ. и груз. яз. — Библиогр.: 37. назв.

Соавтор Н. Д. Бирюков.

163. Пещера Сакажия. — Археология и палеогеография раннего палеолита Крыма и Кавказа. (Путеводитель совместного Советско-французского рабочего полевого семинара по теме: «Динамика взаимодействия природной среды и доисторического общества»). М., «Наука», 1978, с. 68—74.

Соавторы М. Г. Ниорадзе, А. К. Векуа, Н. С. Мамацашвили.

5. ღვთა ვერსია

173. დავიცეათ ბუნება, რაციონალურად გამოვიყენოთ ბიოსფერო. — კომუნისტი, 1980, 18 დეკ., გვ. 3.
- Защитим природу, рационально используем биосферу. — Коммунисти, 1980, 18 дек., с. 3.
174. მეცნიერება — ბუნების დაცვის სამსახურში. — საქართველოს ბუნება, 1980, № 9, გვ. 12.
- Наука на службе у охраны природы. — Сакартвелос бунеба, 1980, № 9, с. 12.
175. ლვაჭმბოსილის გახსენება. (საზოგადო მოღვაწისა და ბუნებისძებულის ს. ლლონტის შესახებ). — თბილისი, 1980, 1 აპრ., გვ. 3.
- Памяти общественного деятеля и ученого Х. Глонти. — Тбилиси, 1980, 1 апр., с. 3.
176. Развигая горизонты биохимии. Печерк исследователя. К 70-летию акад. АН ГССР С. В. Дурмишидзе. — Заря Востока, 1980, 27 февр., с. 3.
- Соавтор Н. Нуцубидзе.

177. იუნესკოს საერთაშორისო პროგრამა „ადამიანი და ბიოსფერო“ — მეცნიერება და ტექნიკა, 1981, № 6, გვ. 20—21.
- თანავტოზო თ. ურუბაძე.
- Международная программа ЮНЕСКО «Человек и биосфера». — Мецнериба да техника, 1981, № 6, с. 20—21.
- Соавтор Т. Урушадзе.
178. К вопросу о коэволюции гиппарионовой фауны и растительности в полосе Паратетиса. — В сб.: Общие вопросы палеобиологии. Посвящен 60-летию Грузинской Социалистической республики и Компартии Грузии. Тб., «Мецнериба», 1981, с. 18—46. (Ин-та палеобиологии им Л. Ш. Давиташвили).
- Соавтор К. И. Чочиева.
179. Новые данные о роде *Gabicyon* (Cenidae) Азии. — Палеонтологический журнал АН ГССР, 1981, № 4, с. 131—134. — Библиогр.: 5 назв.
180. О критических ситуациях в истории развития биосфера. — Государственный комитет Грузинской ССР по охране природы. Марксизм-Ленинизм и актуальные проблемы экологии. Авторефераты и тезисы докладов научно-практической конференции Тбилиси, декабрь, 1981 г. Тб., «Мецнериба», 1981, с. 18—19.
181. Пещерная стоянка Сакажия. В кн.: Путеводитель экскурсии А—16 Грузия. М., ИНКВА, 1981, с. 16—20.

Соавторы М. Г. Ниорадзе. А. К Векуа. Н. С. Мамацашвили.

182. Co-evolution of the Hipparrion fauna and Vegetation in the Paratethys Region. Evolutionary Theory, Chicago, 1981, pp. 1—13.

Co-author K. L. Chochieva.

183. Terrestrial Mammals of the Pliocene and the Early Pleistocene and Boundary between Neogene and Quaternary in Georgian, SSR.—Neogene—Quaternary Boundary, Field Conference, India, 1979. Proceedings. Calcutta, 1981, pp. 45—48.

Co-author A. K. Vekua.

184. Traits essentiels de l'évolution des faunes de Mammifères néogènes de la région mer Noire-Caspienne.—XXVI Congrès. géol. Paris, 1981, pp. 195—204.

1982

185. ესილ გულისაშვილის ხსოვნის. — საქართველოს ბუნების დაცვა, 1982, № 10, გვ. 3—5.

თანავტორი თ. ურუშაძე.

Памяти В. Гулисашвили. — Сакартвелос бунебис дацва, 1982, № 10, с. 3—5.

Соавтор Т. Урушадзе.

186. ინტერვიუ... უზრუნველის „მეცნიერება და ტექნიკა“ მოცავებები. საფუძველი ჩატურა ბ. კიქაძემ. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1982, № 3, გვ. 11—12.

Интервью... о задачах журнала «Мецниереба да техника». Беседу вела Н. Кикнадзе. — Мецниереба да техника, 1982, № 3, с. 11—12.

187. პალეოთორობების ნაშენები საქართველოში. მოხსენების თეზისები საქართველოში ტერიოლოგიური საზოგადოების საქართველოს განყოფილების — I სამეცნიერო სესია, მიმღებილი სსრ კავშირის შექმნის 60 წლისთავისადმი. 1982 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., „მეცნიერება“, 1982, გვ. 5.

თანავტორი თ. ურუშაძე.

Остатки палеоантропов в Грузии. Тезисы докладов. I научная сессия Грузинского Отд. Всеосоюзного Териологического общества, посвященная 60-летию образования СССР. План работы и краткое содержание докладов. 1982 г. Тб., «Мецниереба», 1982, с. 5.

Соавтор А. Векуа.

188. სიტუაცია სამეცნიერო-პრაქტიკულ კონფერენციაზე „მარქსიზმ-ლენინიზმი და ეკოლოგიის პრობლემები“. — საქართველოს ბუნება, 1982, № 2, გვ. 5, სურ-ით.

Речь на научно-практической конференции «Марксизм — Ленинизм и актуальные проблемы экологии». — Сакартвелос бунеба, 1982, № 2, с. 5, с. портр.

189. სიტუაცია წარმოთქმული ახალგაზრდა მეცნიერთა კლუბში („მრგვალი მაგიდის“ ირგვლივ) 1981 წ. 25 დეკემბერს. — მეცნიერება და ტექნიკა 1982, № 3, გვ. 6—10.

Речь, произнесенная в Клубе молодых ученых (вокруг «Круглого стола»). 1981 г. 25 декабря. — Мецниереба да техника, 1982, № 3, с. 6—10.

190. ლვაწლმოსილი მკაფიოვარი. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ბორის უშრაშვილის დაბადების 70 წლისთავის გამო. — კომუნისტი, 1982, 15 იანვ., გვ. 4.

თანავტორი ა. მაჩაბელი.

Видный исследователь. К 70-летию со дня рождения члена-корреспондента АН Грузии Бориса Курашивили. — Коммунисти, 1982, 15 янв., с. 4.

Соавтор А. Мачабели.

191. О первой находке мезонихид (Mesonychidae) в эоцене СССР. — Сообщения АН ГССР. т. 106, ч 3, 1982, — Резюме на груз. и англ. яз. — Библиогр.: 34 назв.

192. О следах динозавров в верхней юре Ташкургана, Узбекская ССР — Научная сессия Ин-та палеобиологии им. Л. Ш. Давиташвили АН ГССР, посвященная шестидесятилетию образования СССР. План работы и тезисы докладов. Тб., «Мецниереба», 1982, с. 20—23.

Соавтор В. В. Курбатов.

193. Основные черты палеобиологической истории Pliochyracidae. М., 1982, 16 с. ИНКВА (Международн. Союз по изучению четвертичн. периода), XI конгресс. Тезисы докладов.

Соавтор А. К. Векуа.

194. Палеобиология в Грузии. — Известия АН ГССР. Серия биологическая, т. 8, № 5, 1982, с. 293—296.

195. Радиометрические возрасты неогеновых вулканогенных образований. Грузинской ССР, Армянской ССР и части Нахичеванской АССР. — Известия АН Арм ССР. Науки о земле, т. 35, № 1, 1982, с. 3224.

Соавторы: А. Т. Асланян, Г. П. Багдасарян, М. М. Рубинштейн, Н. И. Схиртладзе.

196. Ценные монографии об ископаемых и современных лошадях. Рец. на кн.: V. Eisenmann. Les chevaux (*Equus sensu*

lato) fossiles et actuels: cranes et dents jugales supérieures. Cahiers de paléontologie. Editions du CNRS, Paris, 1980, 186 p., 67 fig., 22 pl; Etude des dents jugales inférieures des Equus (Mammalia, Perissodactyla) actuels et fossiles. Paleovertébrata, 1981, v. 10, fasc. 3, 4, 19 fig., 4pl.—Палеонтологический журнал. М., Издво „Наука“, 1982, № 4, с. 115.

198. Les Néandeerthaloides de Géorgie, I congrès de Paleont. Humaine, Nice. Paris, 1982 pp. 23—25.

1983

199. გეოლოგია — ცხოვრების მიზანი. აკად. არჩილ ცაგარელის დაბადების 70 წლისთავის გამო. — კომუნისტი, 1983, 10 დეკ. გვ. 4, სურ-ით.

თანავარებობის სხირტლადე.

Цель жизни — геология. К 70-летию со дня рождения акад. А. А. Цагарели. — Коммунисти, 1983, 10 дек., с. 4, с портр. Соавтор Н. Схиртладзе.

200. დაუღალვად იღვვოდა. აკად. პეტრე გამურელიძის დაბადების 80 წლისთავი. — თბილისი, 1983, 14 მაისი, გვ. 3. სურ-ით.

Трудился неустанно. К 80-летию со дня рождения Акад. П. Гамкрелидзе. — Тбилиси, 1983, 14 мая, с. 3, с портр.

201. Охрана природы и наука. (Исследования Грузинских ученых в Ин-тах АН ГССР). — Вечерний Тбилиси, 1983, 17 авг., с. 3.

202. Фауна палеогена Зайсанской впадины. Л., 1983, 98—115 с. (Стратиграфия фанерозоя СССР. Сборник научных статей. Труды ВСЕГЕИ, новая серия, т. 322).

Соавторы: А. А. Гуреев, М. Б. Ефимов, Е. К. Сычевская, Н. В. Талстикова, В. М. Чхиквадзе, Н. С. Шевырева, Б. А. Борисов.

203. Чакпактасская фауна эоценовых млекопитающих. — Доклады АН СССР, т. 273, № 2, 1983, с. 456—458. — Библиогр.: 20 назв.

1984

204. აზიაში ნამარხი ჩანთოსნების (Marsupialia) არსებობის შესხებ. — საქართველოს სსრ მეცნ. აკად. მთამბე, ტ. 116, № 1984, გვ. 169—170. — ბიბლიოგр.: 9 სსტ. რეზოუმე რუს. ინგლ. ენაზე. თანავარები: ნ. შევირიოვა, ვ. გამურია.

О присутствии в Азии ископаемых сумчатых (Marsupialia) — Сообщения АН ГССР, т. 116, № 1, 1984, с. 169—170. — Библиогр.: 9 назв. — Резюме рус. и англ. яз.

Соавторы: Н. С. Шевырева, В. Д. Габуния.

205. [ბასების ს. ღურმების შეკითხვები, აქვს თუ არა თავისი პოეზია მეცნიერებას და თუ აქვს, რაში გამოიხატება იგი]. — მათები, 1984, № 9, გვ. 139.

[Ответ на вопрос С. Дурмишидзе: «Имеет ли свою поэзию наука и в чем она выражается»]. — МнаТоби, 1984, № 9, с. 139.

206. Краткий обзор фаун палеогеновых млекопитающих Зайсанской впадины. — В сб.: Флора и фауна эоценена Зайсанской впадины. Тб., «Мецниереба», 1984, с. 115—124. (Ин-т палеобиологии АН ГССР).

207. Мелкие млекопитающие Беломечетской (Северный Кавказ, чокрах) и их биостратиграфическое значение. — Сообщения АН ГССР, т. 113, № 1, 1984, с. 93—96. — Резюме на груз. и англ. яз. — Библиогр.: 92 назв.

Соавтор О. Г. Бендукидзе.

208. Новые данные об обайлинской и саргамысской фаунах Зайсанской впадины. — В сб.: Флора и фауна эоценена Зайсанской впадины. — Тб., «Мецниереба», 1984, с. 124—141. (Ин-т палеобиологии АН ГССР).

209. Региональная стратиграфическая шкала неогена Восточного Паратетиса. — Советская геология, 1984, № 9, с. 37—49. — Библиогр.: 20 назв.

Соавторы: А. А. Невесская, И. А. Гончарова, Л. Б. Ильина, Н. П. Парамонова, С. В. Попов, А. К. Богданович, М. Ф. Носовский.

210. Следы динозавров в юрских отложениях юга средней Азии. В Сб.: Следы жизни в древних биотопах. Тезисы доклада. — XXX Всесоюзная сессия палеонтологического общества. 23—27 января, Львов, 1984 г. План работы и отзызы докладов. Львов, 1984, с. 23—24.

Соавтор В. В. Курбатов

1985

211. ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენებისა და გარემოს დაცვის საერთაშორისო პროგრამები. — საქართველოს ბუნება, 1895, № 7, გვ. 1—12.

თანავარები: ე. კობაშვილი.

Международные программы рационального использования естественных ресурсов и охраны окружающей среды. — Сакартвелос бунება, 1985, № 7, с. 1—12.

Соавтор Е. Кобахидзе

212. ეკოლოგიური პრობლემები (გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი სიმდიდრეთა გონივრული გამოყენების პრობლემები საქართველოში) გ. მანიას საუბარი აკად. ლ. გაბუნიასთან, — ცისკარი, 1985, № 6, გვ. 130—131.

Экологические проблемы. (Проблемы защиты окружающей среды и естественных богатств Грузии). Беседа с акад. Л. К. Габуниа. Записал Г. М. Мания. — Цискари, 1985, № 6, с. 130—131.

213. მგზებარე ბუნება, ძლიერი ნებისუფა. აკად. ლ. დავითაშვილის დაბადების 90 წლისთავის გამო. — თბილისი, 1985, 5 ივნ. გვ. 3. სურ-ით.

Пламенность, целеустремленность, К 90-летию со дня рождения акад. Л. Ш. Давиташвили. — Тбилиси, 1985, 5 июня, с. 3, с. порт.

214. მეცნიერების განვითარება ლენინური კურსით. — სოფლის ცხოვრება, 1985, 21 აპრ. 21 გვ. 2.

По Ленинскому курсу развития науки. — Соплив С. Чховреба, 1985, 21 апр., с. 2.

215. К вопросу о перестройке фауны млекопитающих на границе среднего и позднего миоцена. — Труды Зоологического Ин-та АН СССР, т. 130, 1985, с. 88—93. — Резюме на англ. яз. — Библиогр.: 8 назв.

216. О первой находке ископаемых сумчатых (*Marsupialia*) в Азии. — Доклады АН СССР, т. 281, № 3, 1985, с. 684—685. — Библиогр.: 10 назв.

Соавторы: Н. С. Шевьрева, В. Д. Габуниа

217. Об остатках палеоантропов в Грузии. М., «Наука», 1985, с. 77—80. (Ин-т Археологии АН ГССР. Краткие сообщения. Каменный век. Т. 181).

Соавтор А. К. Векуа

218. По долгу и призванию. Акад. С. В. Дурмишидзе 75 лет. — Заря Востока, 1985, 27 февр., с. 3.

219. Развитие исследований по общей и физико-химической биологии в АН ГССР. — Вестник АН СССР, 1985, № 1, с. 111—119.

202. Сопоставление данных о гиппарионах (*Hipporion*) Грузии и Испании. — Сообщения АН ГССР, т. 118, № 3, 1985, с. 641—643. — Библиогр.: 9 наз.

Соавтор М. Т. Албердя.

221. On the renewal of the mammalian fauna in the Middle Sarmatian of the Paratethys region. Budapest, 1985, pp. 224—225. (VIII congress of the Regional committee on Mediterranean neogene strat., Symp. on Europ. LateCenozoic, 15—22 september. Hung. geological survey, Abstracts).

222. ბირთვულ აფეთქებებს ბოლო მოელოს. [წართველ მეცნიერთა გამონათქვამები]. კომუნისტი, 1986, 6 აპრ., გვ. 2.

Покончить с ядерными взрывами. [Высказывания грузинских ученых]. — Коммунисти, 1986, 6 апр., с. 2.

223. ლეო დავითაშვილი სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მიყვე — წგ: ლეო დავითაშვილი. ბიობიბლიოგრაფია. თბ., „მეცნიერება“, 1986, გვ. 5—39. — პარალ. ტექსტი რეს და ინგლ. ენა.

Л. Давиташвили Краткий очерк научной и общественной деятельности — В кн.: Лео Давиташвили. Биобиблиография. Тб., «Мецнериба», 1966, с. 5—39. — Парал. — Парал. текст на рус. и англ. яз.

224. ოცნებაც რეალური უნდა იყოს. (წერილი რედაქციის კომ-პლექს „მზიურის“ მეცნიერებლობის თაობაზე). — კომუნისტი, 1986, 3 ივნ. გვ. 4.

თანავარობი გ. ჯიბლაძე.

И мечта должна быть реальной. (Письмо в редакцию по поводу сооружения комплекса «Мзиури»). — Коммунисти, 1986, 3 июня, с. 4.

Соавтор Г. Джигбладзе.

225. სიტუა ზონალურ სამეცნიერო საბჭოს სხდომაზე. [ნაკრძალების საქმიანობა — მეცნიერთა ურალების ცენტრში]. — საქართველოს ბუნება, 1986, № 6, გვ. 11.

Выступление на заседании зонального научного совета. [В центре научного внимания работа заповедников]. — Сакартвелос бунеба, 1986, № 6, с. 11.

226. Закон В. О. Ковалевского. — Важнейшие биотические события в истории Земли. Тезисы доклада. — 32-ая сессия Всесоюзного палеонтологического общества. 27—30 января 1986 г. План работы и тезисы докладов. Таллин, 1986, с. 21. (Академия наук СССР, Всесоюзное палеонтологическое общество, Академия наук ЭССР, Ин-т геологии).

227. Издано впервые. (Рец. на кн.: Л. И. Маруашвили Палеогеографический словарь. М., «Мысль», 1986 — Вечерний Тбилиси, 1986, 14 марта, с. 4).

Соавтор А. К. Векуа.

228. Наземные млекопитающие. — В сб.: Стратиграфия СССР. Неогеновая система. Полутом 2. М., «Недра», 1986, с. 310—327.

229. О наземных териокомплексах плиоценца Черноморско-Каспийской области. — В сб. статей Геологич. ИН-ТА АН СССР. М., 1986, с. 90—106.

Соавторы А. К. Векуа, Л. И. Алексеева

230. Основные черты эволюции головного мозга некоторых групп древних млекопитающих. Тб. «Мецниереба», 1986. 17 в с. Соавтор Г. А. Мчедлидзе.

231. Палеогеография. Ранний миоцен. — В сб.: Стратиграфия СССР. Неогеновая система. Полутом 2. М., «Недра», 1986, с. 398—422.

Соавторы: Л. А. Невесская, М. А. Ахметьев, Ю. П. Баранова, С. Ф. Бискэ, А. К. Богданович, Ю. Б. Гладенков, В. И. Жагалло, Л. Б. Ильина, Ю. И. Иосифова, Ф. П. Корсаков, В. А. Марынов, В. Н. Синельникова.

232. Первая находка в СССР эвримилид (Eugymylidae, Mixodontia, Mammalia). — Палеонтологический журнал АН СССР. М., — «Наука», 1986, № 4, с. 73—82.

Соавтор Н. С. Шевырева.

233. Региональные стратиграфические очерки. Паратетис. Введение. — В сб.: Стратиграфия СССР. Неогеновая система. Полутом 1. М., «Недра», 1986, с. 29—54.

Соавторы: Л. А. Невесская, К. Г. Багдасарян, А. К. Богданович, О. С. Вялов, Е. Г. Жгенти, Л. Б. Ильина, М. Ф. Носовский, Н. П. Парамонова, И. Г. Тактакишвили.

1987

234. ქველი ხერხემლიანების სამყაროში. თბ., „მეცნიერება“, 1987.

152 83. В мире древних позвоночных. Тб., «Мецниереба», 1987, с.

235 ჰიპარიონი (Hipparion) — ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. 11. 1987, გვ. 663.

Гиппарионы (Hipparion) — ГСЭ. Т. 11, 1987, с. 663.

236. К вопросу о происхождении кротовых (Talpinae) — Сообщения АН ГССР, т. 125, т. 125, № 3, 1987, с. 640—651, с. илл. — Библиогр.: 60 назв.

Соавтор В. Д. Габуния.

237. Краткий обзор палеогеновой и ранемиоценовой фаун насекомоядных Зайсанской впадины (Восточный Казахстан). Тб., «Мецниереба», 1987. Сс. 406—411 с рис.

Соавтор В. Д. Габуния.

238. О первой находке рукокрылых (Chiroptera) в палеогене СССР. — Сообщения АН ГССР, т. 126, № 1, 1987, с. 97—200. с илл. — Библиогр.: 76 назв.

Соавтор В. Д. Габуния.

239. Развитие биологических исследований в Академии наук Грузинской ССР. — Известия АН ГССР, т. 13, № 5, 1987, с. 293—300.

240. Association of the apsheronian (U. Pliocene) large Mammals, Mollusks and Flora of East Georgia (Transcaucasus). — XII intern. Congress INQUA, Kanada, Ottawa, 1987. Abstr., p. 170.

Co-author A. K. Vekua

241. Environnement de l'Homme moustérien de Géorgie occidentale (Transcaucasie). — II Intern. Congress Hominid, Italy, Turin, 1987, Abstr.

Co-author A. K. Vekua

ლ. გაბუბას რედაქციით გამქვეყნებული ჟრომები.

Труды, вышедшие под редакцией Л. К. Габуния.

1978

242. ბიობილიოგჩაფიული სერია „ქართველი მეცნიერები“. 38 ნავ. თბ., „მეცნიერება“, 1978—1987 წწ.

მთავარი სარედაქტო კოლეგიის წევრი.

Биобиблиографическая серия «Грузинские ученые». 38 выпуск. Тб., «Мецниереба», 1978—1987 гг.

Член главной редакционной коллегии.

1979

243. ქართველი საბჭოთა ენციკლოპედია. ტ. 4, 1979, 702 გვ. მთავარი სარედაქტო კოლეგიის წევრი.

Грузинская Советская Энциклопедия. Т. 4. Тб., 1979. 702 с.

Член главной редакционной коллегии.

1980

244. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. ტ. 5. თბ., 1980, 702 გვ. მთავარი სარედაქტო კოლეგიის წევრი.

Грузинская Советская Энциклопедия. Т. 5. Тб., 1980. 702 с.

Член главной редакционной коллегии.

245. Бурчаков-Абрамович Н. И., Векуа А. К. Палеобиологическая история позднекайнозойских быков Кавказа. Тб., «Мецниереба», 1980. 93 с. — Библиогр.: 99 назв.

1981

246. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. საქართველოს სსრ. თბ., 1981. 360 გვ.

მთავარი სარედაქტო კოლეგიის წევრი.

Грузинская Советская Энциклопедия. Грузинская ССР.
Тб., 1981. 360 с.
Член главной редакционной коллегии.

1982

247. საქართველოს ბუნების დაცვა. თბ., 1982, № 10.
Охрана природы Грузии. Тб., «Мецниереба», 1982, № 10.
248. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. თბ.,
1982—1986 წწ. ტ. 105—123.
მთავარი სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
Сообщения АН ГССР. Тб., 1982—1986 гг. Т. 105—123.
Член главной редакционной коллегии.

1983

249. საქართველოს ბუნების დაცვა. თბ., 1983, № 11.
Охрана природы Грузии. Тб., «Мецниереба», 1983, № 11.
250. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. ტ. 6. თბ., 1983. 714 გვ.
მთავარი სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
Грузинская Советская Энциклопедия. Т. 6. Тб., 1983. 714 с.
Член главной редакционной коллегии.

1984

251. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. ტ. 7, თბ., 1984. 710 გვ.
მთავარი სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
Грузинская Советская Энциклопедия. Т. 7, Тб., 1984. 710 с.
Член главной редакционной коллегии.
252. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. ტ. 8. თბ., 1984. 71 გვ.
მთავარი სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
Грузинская Советская Энциклопедия. Т. 8, Тб., 1984. 718 с.
Член главной редакционной коллегии.
253. Флора и фауна зайсанской Владины. Тб., «Мецниереба», 1984, 271 с. с илл. Ин-т палеобиологии им. Л. Ш. Давиташвили.

1985

254. ღურმიშვილ ს. ზოგი რამ წარსულიდან. თბ., „მეცნიერება“,
1985. 391 გვ.
Дурмишидзе С. В. Эпизоды прошлого. Тб., «Мецниереба»,
1985, 391 с.

255. საქართველოს ბუნების დაცვა. თბ., 1985, № 13.
Охрана природы Грузии. Тб., «Мецниереба», 1985, № 13.
256. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. ტ. 9, თბ., 1985. 733 გვ.
მთავარი სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
Грузинская Советская Энциклопедия. Т. 9, Тб., 1985. 733 с.
Член главной редакционной коллегии.

1986

257. დავითაშვილი ლ. ბიობიბლიოგრაფია. შემდგენელი ვ. გოგო-ლაშვილი. თბ., „მეცნიერება“, 1986. 81 გვ.
Давиташвили Л. Ш. Биобиблиография. Составитель В. Гоголашвили. Тб., «Мецниереба», 1986. 82 с.
258. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. ტ. 10. თბ., 1986. 730 გვ.
მთავარი სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
Грузинская Советская Энциклопедия. Т. 10. Тб., 1986. 730 с.
Член главной редакционной коллегии.

1987

259. ღურმიშვილ ს. ზოგი რამ წარსულიდან. მეორე შევსებ. გამოც.
თბ., „მეცნიერება“, 1987. 589 გვ.
Дурмишидзе С. В. Эпизоды прошлого. (2-е доп. изд.) Тб.,
«Мецниереба», 1987. 589 с.

ლიტერატურა ლ. გაბუნიას შესახებ
ЛИТЕРАТУРА О Л. К. ГАБУНИЯ

1957

260. იკვლევებ ძელი სამყაროს ფლორისა და ფაუნას. [ლ. გაბუნიას შესახებ]. — კომუნისტი, 1957, 12 ივლ., გვ. 3.

Исследуют мир древней флоры и фауны. — [О трудах Л. К. Габуния]. — Коммунисти, 1957, 12 июля с. 3.

261. ჩვ. მილიონი წლის წინათ ნამარხ ხერხემლიანთა სინტერესო ღმოჩენა. [პალеობიოლოგიის ინ-ტის ექსპედიცია ჩრდილოეთ კავკაზიაში. ხელმძღვანელი ლ. გაბუნია]. — კომუნისტი, 1957, 28 ნოემბ., გვ. 4.

Восемь миллионов лет назад. Интересное открытие ископаемых позвоночных [Экспедиция Ин-та палеобиологии на Северном Кавказе. Руководитель Л. К. Габуния]. — Коммунисти, 1957, 28 ноября, с. 4.

262. სამშობლოს ფარგლებს გარეთაც... [იყად. ლ. გაბუნია შესახებ]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1957, 12 ნოემბ., გვ. 3, სურ-ით.

И за пределами родины [о Л. К. Габуния]. — Ахалгазрда коммунисти, 1957, 12 ноября, с. 3, с. портр.

1958

263. Новые находки и исследования по палеобиологии млекопитающих (о Л. К. Габуния). — Молодой. Сталинец, 1958, 12 янв., с. 3.

1959

264. ჰიპარიონების ისტორია. [Л. К. Габуния. К истории Гиппарионов М., Изд-во АН СССР, 1959 წევ] — წიგნის მიმოხილვა. — დროშა, 1959, № 12, გვ. 19.

К истории гиппарионов. [Л. К. Габуния. К истории гиппарионов (по материалам из неогена СССР). М., Изд-во АН СССР, Рец]. — Дроша, 1959, № 12, с. 19.

265. Джавришвили К. Это читается с интересом. Л. К. Габуния, Следы динозавров М., Изд-во АН СССР, 1958, [Рец]. Заря Востока, 8 авг., с. 2.

266. Ценные исследования грузинского ученого по палеонтологии. Л. К. Габуния. К истории Гиппарионов (по материалам из неогена СССР) М., Изд-во АН СССР, 1959. [Рец]. — Вечерний Тбилиси, 1959, 2 марта, с. 3.

1960

267. ჯართველი მეცნიერის წიგნი გამოიცის საფრანგეთში. [ლ. გაბუნიას წიგნი „ჰიპარიონები“ ფრანგულ ენაზე]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1960, 15 ნოემბ., გვ. 3. Вечерний Тбилиси, 1960, 17 ноября, с. 3; Батумский рабочий, 1960, 1 дек., с. 2.

Книга грузинского ученого выходит во франции. [Л. К. Габуния «Гиппарионы» на французском языке]. — Ахалгазрда коммунисти, 1960, 15 ноября, с. 3; Вечерний Тбилиси, 1960, 17 ноября, с. 3; Батумский рабочий, 1960, 1 дек., с. 2.

268. Химиашвили Н. Натадзе Л. Из глубины веков. [Л. К. Габуния. К истории Гиппарионов. По материалам из неогена СССР. М., Изд-во АН СССР, 1959. Рец]. — Заря Востока, 1960, 1 ноября, с. 2.

1961

269. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა იკადემიის ნამდვილ წევრთა და წევრ-კორესპონდენტების არჩევნები. [წევრ-კორესპონდენტად არჩეულნი არიან ლ. გაბუნია და სხვა]. — კომუნისტი, 1961, 12 იანვ., გვ. 1.

Выборы действительных членов и членов-корреспондентов Академии наук Грузинской ССР. [Членом-корреспондентом АН ГССР избраны Л. К. Габуния и др.]. — Коммунисти, 1961, 12 янв., с. 1.

1962

270. Иремашвили С. Новые свидетели прошлого. [О работе Л. К. Габуния]. — Вечерний Тбилиси, 1962, 1 марта, с. 3.

271. Труды грузинского ученого [О книге Л. Габуния. «К истории Гиппарионов»]. Вечерний Тбилиси, 1962, 14 февр., с. 3.

1966

272. Иремашвили С. Щедрость ученого. (О научно-туристической поездке в Бельгию палеонтолога Л. Габуния). — Вечерний Тбилиси, 1966, 1 дек., с. 4.

273. ქართველი მეცნიერი — საფრანგეთის გეოლოგიური საზოგადოების წევრი. [პალეობიოლოგი ლეო გაბუნია]. — თბილისი, 1967, 15 მაისი, გვ. 3.

Грузинский ученый — член Геологического общества франции. [Палеобиолог Л. К. Габуния]. — «Тбилиси», 1967, 15 мая, с. 3.

274. პრაღაში. კონგრესზე. [საერთაშორისო გეოლოგიური კონგრესის XXIII სერია. 1968 წ. ავგისტო. ქართველი მეცნიერების გ. ძოფნის, ა. ცაგარელის და ლ. გაბუნიას გმოკვლევები. — თბილისი, 1968, 19 აგვ., გვ. 3.]

На Конгрессе в Праге. [XXIII сессия Международного геологического конгресса. 1968 г. август. Исследования грузинских ученых Г. Дзоценидзе, А. Цагарели и Л. К. Габуния]. — Тбилиси, 1968, 19 авг., с. 3.

275. გაზ. „სამშობლო“ ულოცავს [საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ახალ ნამდვილ წევრებს ლ. გაბუნიას და სხვა]. — სამშობლო, 1969, 31 დეკ. № 10—11, გვ. 5, სურ-ით.

Газ. «Самшобло» [поздравляет новых действительных членов Акад. наук Груз. ССР. Л. К. Габуния и др.] — Самшобло, 1969, 31 дек., № 10—11, с. 5 с. портр.

276. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის საერთო კრება რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის ახალ ნამდვილ წევრთა ორჩევნები. [ლ. გაბუნია და სხვა]. — კომუნისტი, 1969, 13 დეკ., გვ. 4. თბილისი, 13 დეკ., გვ. 1. Заря Востока, 1969, 13 დეკ., გვ. 4.

Общее собрание Академии наук Грузии. Выборы новых действительных членов Академии наук республики. [Л. К. Габуния и др.]. — Коммунисти, 1969, 13 дек., с. 4; Тбилиси, 1969, 13 дек., с. 1; Заря востока, 1969, 1 Здек., с. 4.

277. Қое-что о наших далеких предках [О работе палеонтолога Л. К. Габуния]. — Вечерний Тбилиси, 1970, 18 сен. с. 3.

278. Миллионы лет назад. [Интервью проф. Л. К. Габуния]. — Вечерний Тбилиси, 1970, 16 февр. с. 2.

279. დავითაშვილი ლ. შ. [Габуния Л. К. Луи Долло. (1857—1931). М., «Наука», 1974, Рец.]. — Известия АН СССР. Серия биологическая, т. 1, № 1, 1975, с. 107—108.

280. გაბუნია ლეონიდე კალისტრატეს ძე — ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, ტ. 2, 1977, გვ. 609.

Габуния Леонид Каллистрович. — Картули сабчота энциклопедия. Т. 2, 1977, с. 609.

281. გაბუნია ლეონიდე კალისტრატეს ძე. წგ-ზი: საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. პეტრონალური შემადგენლობა (1941—1978) შემდგენლი ე. სარაჯიშვილი. თბ., „მეცნიერება“, 1979, გვ. 50.

Габуния Леонид Каллистрович. — В кн.: Персональный состав Академии наук Грузинской ССР (1941—1978). Сос. Э. Сараджишвили. «Мецниереба», 1979, с. 50.

282. На встрече ученых мира. (В городе Ницце. Участники международного конгресса по палеонтологии человека. Акад. АН ГССР Л. К. Габуния). — Вечерний Тбилиси, 1983, 14 янв., с. 4.

283. დველია მ. დიდი დარვინისტი (ლუი დოლი) [Габуния Л. К. Луи долло. (1975—1931) М. «Наука», 1974. 265 с. Рец.]. წიგნის სამყარო, 1984, 6 ივნ., გვ. 3.

Дзвелая М. Выдающийся дарвинист (Луи Долло). [Л. К. Габуния. Луи Долло. (1975—1931). М., «Наука». 1974. 263 с. Рец.]. — Цигнис самкарo, 1984, 6 июня, с. 3.

284. Биологи. Биографический справочник. Киев, Наукова думка, 1984, с. 153 с. с лорт.

6. ლ. გაბუნია

1985

285. Молявко Г. И. Франчук В. П. Куличенко В. Г. Геологи, Географы, Биографический справочник. Киев, Наукова думка, 1985, 70 с. с порт.

1986

286. Новый адрес палеонтологии (О творческой связи грузинских и болгарских палеонтологов. Беседа с директором Ин-та палеобиологии АН Грузии Л. К. Габуния. Вел. М. Джиджихашвили). — Заря Востока, 1986, 19 окт., с. 4..

საიუბილეო თარიღები
ЮБИЛЕЙНЫЕ ДАТЫ
დაგადაბის 60 წლისთავი

287. დურმიშიძე ხ., ვეკუა ა. გამოჩენილი ქართველი მეცნიერებელი — მეცნიერებელი და ტექნიკი, 1980, № 12, გვ. 30—32, სურ-ის.

Дурмишидзе С., Векуа А. Видный грузинский ученый. — Мецниереба да техника, 1980, № 12, с. 30—32, с портр.

288. ნათაძე ლ., მჭედლიძე გ. განხუჯვებელი მეცნიერებელი, 1980, 17 სექტ., გვ. 3.

Натадзе Л., Мchedlidze G. Неустанный поиск. — Тбилиси, 1980, 17 сент., с. 3.

289. Награда родины обязывает. [О награждении директора Ин-та палеобиологии акад. Л. К. Габуния орденом Трудового Красного Знамени]. — Вечерний Тбилиси, 1980, 22 сент., с. 1.

290. Цагарели А. Преданность науке. — Заря Востока, 26 1984. сент., с. 4.

ЧАСТОВЫЕ АБДАЦУРИ САДИВАЛИ АЛФАВИТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ

Азияне Бадацхи Габтисебе (Marsupialia) археология 204.
О присутствии в Азии ископаемых сумчатых (Marsupialia)
автомобиля 142.

Вымирание
автоцикла Маньчжурии 82.

Новые данные о геологическом возрасте туфогенных отложений
Южной Грузии
автомобиля лизингового транспорта Маньчжурии 101.

Об остатках млекопитающих из третичных отложений Ахалцих-
ского ликнитоносного района
Бедары Бадацхи 83.

Ископаемые позвоночные Бенары
гигантский крокодил Бадацхи 19.

Следы вымерших пресмыкающихся на горе Сатаплиа
гигантский крокодил Бадацхи 6.

Ископаемые следы вымерших животных в окрестностях
г. Кутаиси
гигантский крокодил Бадацхи 122.

О первой находке позднеплиоценовой жирафы в СССР
гигантский крокодил Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 68.

Гигантская наземная черепаха из олигоцена Бенары (Южная
Грузия)

гигантский крокодил Бадацхи 2.

Об азовском горизонте в Грузии.
дамба (Бадацхи) 100.

Свообразный представитель даманов из верхнего плиоцена
Восточной Грузии

документа Бадацхи 12.

Следы динозавров в нижнемеловых отложениях Сатаплиа
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 54.
Об остатках динотерия из Удабно (Восточная Грузия)
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 123.

О древнейшем представителе бронотериид Евразии
Bovinae-е азияне Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 37.

Об остатках нового представителя Bovinae из верхнемиоценовых
отложений Восточной Грузии
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 55.

Об остатках мозазавра из верхнемеловых отложений Кавказа
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 101.

О возрасте континентальных отложений горы Яглуджа
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 60.
О первой находке листриодона в миоцене СССР
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 1.

Моквикиардные слои
Бадацхи Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 51.

Об ископаемом носороге из пещеры Сагварджи (Западная
Грузия)

документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 78.

Обаилинская фауна (древнейший комплекс ископаемых
млекопитающих СССР).

Окружающие Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 89.

Ископаемый слон из Тарибаны (верхний плиоцен Кахети)
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 159.

Квадебский гигантский даман
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 110.

Эволюционный прогресс в филогенезе млекопитающих
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 15.

Об остатках халикотерия из третичных отложений Грузии

«Хула» Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 21.

О зубе карликового мамонта из Гори
документа Бадацхи (Бадацхи Гигантский крокодил) 22.

О новом местонахождении гиппарнионовой фауны в Грузии
Беломечестская фауна ископаемых позвоночных 132

Бенарская фауна олигоценовых позвоночных 92

Биостратиграфическая параллизация кайнозойских отложений
Евразии и Северной Америки в свете данных обсолютной
геохронологии 99

Вымирание видов 16
 Вымирание древних рептилий и млекопитающих 120
 Данные об абсолютном возрасте кайнозойских континентальных образований Азии и их биостратиграфическое значение 143
 Инадаптивная эволюция как одно из важнейших общих условий вымирания млекопитающих 127
 Ископаемый даман в агчагыле Восточной грузии 103
 К вопросу о границе неогеновой и четвертичной систем в Европе (по данным фауны млекопитающих) 130
 К вопросу о перестройке фауны млекопитающих на границе среднего и позднего миоцена 215
 К вопросу о происхождении кротовых (*Talpinae*) 237
 К вопросу о причинах вымирания некоторых групп древних лошадеобразных 149
 К вопросу о прогрессивном развитии в филогенезе млекопитающих 35
 К вопросу о роли естественного отбора в эволюции некоторых групп лошадиных 133
 К изучению моллюсков среднемиоценовых отложений Западной Грузии 28
 К истории гиппарионов (по материалам из неогена СССР) 36
 Краткий обзор фаун палеогеновых млекопитающих Зайсанской впадины 206
 Краткий обзор палеогеновой и ранемиоценовой фаун насекомоядных Заисанской впадины (Восточный Казахстан) 237
 Мелкие млекопитающие Беломечетской (Северный Кавказ, чокрак) и их биостратиграфическое значение 207
 Наземные млекопитающие 228
 Находка гиппариона в среднем сармате Грузии 160
 Некоторые вопросы геохронологии кайнозоя 131
 Новое видовое название для *Hippurion gromavae Gabspia* 169
 Новый представитель *Suidae* из среднего миоцена Беломечетской (Северный Кавказ) 39
 Новые данные о кавказском платибелодонте 72
 Новые данные об обайлинской и саргамысской фаунах Зайсанской впадины 208
 Палеобиология в Грузии 194
 Палеобиология позвоночных в Грузии 156
 Палеография. Ранний миоцен 231
 Первая находка в СССР эвримилид (*Eurymyliidae, Mixodontia, Mammalia*) 232 233
 Первая находка остатков мустьевского человека на Кавказе (Западная Грузия) 80
 Следы динозавров в нижнемеловых отложениях Сатаплии (Западной Грузии) 48
 Следы динозавров на горе Сатаплии 26

Следы динозавров 59
 Современные представления о филогении и классификации копытных 74
 Сопоставление данных о гиппарионах (*Hippurion*) Грузии и Испании 220
 О зависимости выживания млекопитающих от прогрессивного развития их головного мозга 134
 О зубе мустьевского человека из Цуцхватской пещерной системы (Западная Грузия) 154
 О лошади из Сагварджиле (Западная Грузия) 65
 О мустьевском человеке из сакажия (Западная Грузия) 161
 О находке остатков ископаемого трубкузуба (*Ogutceroporus*) в среднемиоценовых отложениях Беломечетской (Северный Кавказ) 46
 О находке остатков мастодонта в пестроцветной свите Нахичеванской АССР 66
 О находке остатков *Hipparion* в кисатибских диатомитах 40
 О новой находке остатков южного слона на Северной Кавказе 105
 О новом представителе кондиляртр (*Condylarthra*) из эоцена Зайсанской котловины 128
 О первой находке ископаемых сумчатых (*Marsupialia*) в Азии 216
 О первой находке мезонихид (*Mesonychidae*) в эоцене СССР 191
 О первой находке остатков гигантских носорогов из сем. *Indricotheriidae* в Румынии 73
 О первой находке рукокрылых (*Chioptera*) в палеогене СССР 238
 О представителе анхитериев (*Anchitheriinae*) из олигоцена Казахстана 94
 О представителях семейства *Indricotheriidae* из олигоценовых отложений Грузии 18
 О представителях семейства *Neritinidae* из среднеплиоценовых отложений Западной Грузии 4
 О присутствии диакодексин (*Diacodexinae*) в эоцене Азии 135
 О присутствии своеобразного представителя арктоционоидей (*Arctocyonoidea*) в палеогене Азии 162
 О своеобразном представителе *Indricotheriidae* из олигоцена Грузии 41
 О следах динозавров из нижнемеловых отложений Западной Грузии 17
 О следах динозавров из нижнемеловых отложений Сатаплии 42
 О халикотерии из эоцена Вани (Южная Грузия). 53
 О черепе рогатой ископаемой свиньи из среднего миоцена Кавказа 57
 Об изменчивости некоторых групп ископаемых организмов и ее связи с воздействием факторов среды 170
 Об ископаемых муэтжаках из среднего миоцена Кавказа 67

- Об ископаемых остатках хищников из чокрака Беломечеткой (Северный Кавказ) ... 58
 Об образе жизни и систематическом положении гигантского дамана из Квабеби ... 139
 Об абсолютном возрасте рубежа палеоген-неоген ... 155
 Об олигоценовом представителе *Forstercooperia* (*Hyracodontidae*) из Монголии ... 140
 Об окраске моллюсков среднеплиоценовых отложений Западной Грузии ... 10
 Об остатках млекопитающих из среднего плиоцена Северного Кавказа (Косякино) ... 79
 Об остатках нового вида *Dicroiderus* из мэотических отложений Восточной Грузии ... 43
 Об остатках палеоантропов в Грузии ... 217
 Об остатках эоценовых млекопитающих из обайлинской свиты Зайсанской депрессии ... 86
 Олигоценовая фауна млекопитающих Грузии ... 30
 Основные черты эволюции головного мозга некоторых групп древних млекопитающих ... 230
 Фауна палеогена Зайсанской впадины ... 202
 Чакпактасская фауна эоценовых млекопитающих ... 203
 A propos de la corrélation des faunes à Hipparium des régions Méditerranéenne et Ponto-Caspienne ... 96
 Association of the apsheronian (U. Pliocene) large Mammals, Mollusks and Flora of East Georgia (Transcaucasus) ... 240
 Biostratigraphic correlation between the Neogene land mammal faunas of the East and Central Paratethys ... 171
 Certaines questions de bio- et chronostratigraphie du Néogène de l'Eurasia ... 141
 Contribution à la connaissance des Mammifères paléogènes du Bassin de Zaïsan (Kazakhstan Central) ... 157
 Co-evolution of the Hipparium fauna and vegetation in the Paratethys Region ... 182
 Dollo L. Savie et son œuvre ... 118
 Environnement de l'homme moustérien de Géorgie occidentale (Transcaucasie) ... 241
 Histoire du genre Hipparium ... 81
 Kubanochoerinae, nouvelle sous-Famille de porcs du Miocène moyen du Caucase ... 75
 Kvabebi fauna of the Akchagylian mammals ... 117
 On the correlation of the cenozoic deposits of the Eurasia and North America ... 119
 On dating of the Paleogene ... 164

- On the renewal of the Mammalian fauna in the Middle Sarmatian of the Paratethys region ... 221
 Paleontological characteristic of the Sarmatian s. l. and Maeotian of Ponto-Caspian areas and possibilities of correlation to the Sarmatian s. tr. and Pannonian of the Central Paratethys ... 172
 Quelques remarques générales concernant les Hippariums du Paratethys oriental et leur valeur stratigraphique ... 146
 Sur la corrélation des faunes de Mammifères de l'Oligocène d'Europe et d'Asie ... 106
 Sur les Mammifères oligocènes du Caucase ... 107
 Sur la signification des faunes de Mammifères de Miocène supérieur et du Pliocène de la région Ponto-Caspienne ... 125
 Sur un Laphidontidae de Hoegbutsel et de Hoeleden ... 113
 Terrestrial Mammals of the Pliocene and the Early Pleistocene and Boundry between Neogene and Quaternary in Georgian SSR ... 183
 Traits essentiels d'évolution des faunes de Mammifères néogènes de la région mer Noire-Caspienne ... 184

- პუნქტი გ. 122
 ვაბაშვილი ვ. 54.
 ვაბუნია ვ. 204
 ვაზურელიძე პ. (მასზე) 200
 ვოგოლაშვილი ვ. შემდ. 257
 ვრლისაშვილი ვ. (მასზე) 185
 დავითაშვილი ლ. (მასზე) 38, 147, 213,
 223
 დაურმაშვილი ს. 205, 254, 259, 287
 ვიკუა ა. 89, 100, 159, 187, 287
 ვიკუა ი. მასზე 151
 ვეტნინგერი-ყიფიანი ნ. (მასზე) 126
 ზესაშვილი ვ. 166
 კაკაბაძე ნ. 186
 კომახიძე ვ. 211
 ლაშარაშვილი თ. 82
 ლუი ლოლო (მასზე) 283
 მანა ვ. 212
 მაჩაბელი ა. 190
 მაცხონაშვილი ს. 101
 მელაძე გ. 98
 მეღლიძე გ. 288
 ნითაძე ლ. 288
 სარაგიშვილი ე. შემდ. 281
 სხირტლაძე ნ. 199
 ურუშაძე თ. 165, 177, 185
 ლლონტი ნ. (მასზე) 175
 ყურაშვილი ბ. (მასზე) 190
 შევიტევა ნ. 204
 შევიტევა ლ. 101
 შევიტევა ვ. 68
 ცაგარელი ა. 274
 ცაგარელი ა. (მასზე) 199
 ძველაია მ. 137, 283
 ძოწენიძე ვ. 274
 ჯანელიძე ა. (მასზე) 166
 ჯიბლაძე ვ. 224

- Ленин В. И. (О нем) 121
 Алберти М. Т. 220
 Алексеева Л. И. 229
 Асланян А. Т. 195
 Ахметьев М. А. 231
 Багдасарян Г. П. 195
 Багдасарян К. Г. 233
 Баранова Ю. П. 231
 Беляева Е. И. 72, 94
 Бендукиձ Օ. Շ. 207
 Бирюков Н. Д. 162
 Бискэ С. Ф. 231
 Богданович А. К. 209, 231, 233.
 Борисов Б. А. 202
 Буачидзе Ц. 122
 Бурчак-Абрамович И. И. 245
 Векуა А. К. 80, 89, 100, 103, 104,
 114, 138, 139, 154, 159, 161, 163,
 181, 187, 193, 217, 227, 229, 245,
 287.
 Векуა И. Н. (О нем) 151
 Виттингер-Кипиани Н. 126
 Вялов О. С. 233
 Габашвили Э. 54
 Габриелян А. А. 66
 Габуния В. Д. 204, 216, 217, 236,
 237, 238
 Гамкрелиძე П. (О нем) 200
 Гладенков Ю. Б. 231
 Глонти Х. (О нем) 175
 Гогилашвили В. Сост. 257
 Гончарова И. А. 209
 Гулиашвили В. З. (О нем) 185
 Гуреев А. А. 202.
 Давиташвили Л. Ш. 279, 137
 Давиташвили Л. Ш. (О нем) 5, 23,
 24, 38, 39, 147, 213, 224, 287
 Дашვევეგ Г. Д. 140
 Джавриშვილი კ. 265
 Джанелиძე А. И. (О нем) 65, 166
 Джибладзе Г. Н. 225
 Невесская Л. А. 150, 231, 233, 209
 Ниорадзе М. Г. 161, 163, 181
 Никифоров К. В. 85
 Носовский М. Ф. 150, 209, 233.
 Нуцубидзе Н. Н. 176
 Парамонова Н. П. 233
 Попов С. В. 209
 Рубинштейн М. М. 93, 99, 111, 116,
 131, 143, 155, 195
 Сараджиშვილი ე. (Состав.) 281
 Синельникова В. Н. 231
 Схиrtleძ ი. ი. 195, 199
 Сычевская Е. К. 202
 Тактакишвили И. Г. 233
 Толстикова Н. В. 202
 Трофимов Б. А. 74, 95
 Тушабрамишвили დ. მ. 80, 154
 Урушадзе Т. 165, 177, 185
 Франчук В. П. 285
 Химшиашвили Н. 64, 268
 Цагарели А. Л. 274, 290
 Цагарели А. Л. (О нем) 199

Чхеидзе Д. 101
Чхиквадзе В. М. 68, 202.
Чочиева К. И. 144, 178

Шевырева Н. С. 202, 204, 216, 232

Ananova F. N. 172

Chochieva K. I. 182, 198.

Eisenmann V. (О нем) 196, 197.

Louis Dollo (О нем) 118

Paramonova P. N. 172.

Rubinstein M. M. 141.

Vekua A. K. 117, 158, 183, 240, 241.

Джинджихашвили М. 286

Дзвелая М. 137, 283

Дзоценидзе Г. С. 274

Девяткин Е. В. 143

Дурмишидзе С. В. 205, 254, 259,
287

Дурмишидзе С. В. (О нем) 176, 218

Ефимов М. Б. 202

Жегалло В. И. 226, 231

Жгенти Е. Г. 283

Зесашвили Б. 166

Илиеску О. 73

Ильина Л. Б. 209, 231, 283

Иосифова Ю. И. 231
Иремашвили С. 270, 272

Кешковели Н. Н. (О нем) 153

Кикнадзе Н. 186

Кобахидзе Э. 211

Ковалевский В. О. (О нем) 3, 9, 47,
74, 226

Корсаков Ф. П. 231

Куличенко В. Г. 285

Курбатов В. В. 192, 210

Курашвили Б. Е. (О нем) 190

Лазарашвили Т. 82

Луи Долло (О нем) 25, 137, 283

Мамачашвили Н. С. 163, 181

Мания Г. М. 212

Мацхонашвили К. 101

Маруашвили Л. И. 228

Мачабели А. 190

Марынов В. А. 231

Меладзе Г. 98

Менендер В. В. 150, 282

Молявко Г. И. 285

Мчедлидзе Г. А. 129, 152, 170, 230,

Натадзе Л. 64, 268, 288

მინარესი — СОДЕРЖАНИЕ

ლეო გაბუნია (სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე შემოხილვა)

Леонид (Лео) Каллистратович Габуния (краткий очерк научной и общественной деятельности) 18

Leo K. Gabunia (A short Review of his Scientific and Public Activities) 29

ლ. გაბუნიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები 42

Основные даты жизни и деятельности Л. К. Габуния 45

ლეონიდ გაბუნიას შრომები 45

Труды Л. К. Габуния 47

ლიტერატურა ლ. გაბუნიას შესახებ 78

Литература О. Л. К. Габуния 78

საიუბილუო თარიღები 83

Юбилейные даты 83

დაბადების 60 წლისთავი 83

შრომების ანბანური სამეცნიერო 84

Алфавитный указатель трудов 84

სინკრონული სამიერო 90

Указатель имен 91

5

18

29

42

45

45

47

78

78

83

83

84

84

90

91